

Ieguldījums Tavā nākotnē!

Pētījums veikts Valsts kancelejas administrētā projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002)

Aktivitātes Nr. 3.2.

„Strukturālo reformu ieviešanas ietekmes novērtēšana”

(iepirkuma ID Nr. MK VK 2012/4 ESF) ietvaros

Projektu 100% apmērā finansē Eiropas Sociālais fonds

STARPZIŅOJUMS

„LATVIJAS RADOŠO INDUSTRIJU DARBĪBA UN PRIEKŠNOTEIKUMI NOZARES MĒRĶTIECĪGAI ATTĪSTĪBAI”

atbilstoši 2012.gada 27.decembra līgumam Nr.113

**„Latvijas radošo industriju darbība un priekšnoteikumi nozares
mērķtiecīgai attīstībai”**

Izpildītājs:

Personu apvienība „SIA „Baltijas Konsultācijas” un SIA „Konsorts””

Rīga, 2013.gada 16.maijs

SATURA RĀDĪTĀJS

1. RADOŠO INDUSTRIJU UN TO SAISTĪTO NOZARU STATISTISKS RAKSTUROJUMS	4
1.1. Uzņēmumu skaits	4
1.1.1. Kopējie dati	4
1.1.2. Sadalījumā pa reģioniem	6
1.1.3. Sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām	8
1.1.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)	10
1.1.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	12
1.2. Radošo industriju apgrozījums	22
1.2.1. Kopējie dati	22
1.2.2. Sadalījumā pa reģioniem	24
1.2.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)	26
1.2.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	29
1.3. Radošo industriju eksports	35
1.3.1. Kopējie dati	35
1.3.2. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)	37
1.3.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	40
1.4. Radošo industriju nodarbināto skaits	46
1.4.1. Kopējie dati	46
1.4.2. Sadalījumā pa reģioniem	48
1.4.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)	51
1.4.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	53
1.5. Radošo profesiju pārstāvju skaits	63
1.6. Radošo industriju radītā pievienotā vērtība	65
1.6.1. Aprēķinu metodika	65
1.6.2. Kopējie dati	67
1.6.3. Sadalījumā pa reģioniem	69
1.6.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)	71
1.6.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	73
1.7. Statistikas kopsavilkums un relatīvie rādītāji	76
2. RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMUMU APTAUJAS REZULTĀTI	77
2.1. Aptaujas izlases raksturojums	77
2.2. Darbinieku pieejamība un kvalifikācija	80
2.2.1. Darbinieku pieejamība	80
2.2.2. Būtiskākās problēmas darbinieku piesaistē	83
2.2.3. Paredzamās darbinieku skaita izmaiņas	84
2.3. Uzņēmējdarbības kavēkļi	88
2.4. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana un plāni	88
2.4.1. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana	88

2.4.2.	Uzņēmējdarbības paplašināšanas plāni	90
2.4.3.	Iemesli uzņēmējdarbības nepaplašināšanai	93
2.5.	Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamai atbalsts	94
2.5.1.	Valsts līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi	94
2.5.2.	Pašvaldību līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi	94
2.6.	Atbalsta instrumentu pieejamība un izmantošana	95
2.6.1.	Pieredze finanšu atbalsta pieteikumu gatavošanā	95
2.6.2.	Pieredze finanšu atbalsta saņemšanā	96
2.6.3.	Iemesli nepieteikties finanšu atbalsta saņemšanai	97
2.6.4.	Plāni pieteikties finanšu atbalsta saņemšanai	98
2.6.5.	Atbalsta mehānismu ietekme uz uzņēmējdarbību	100
2.7.	Pētniecība un izstrāde	103
2.7.1.	Ieguldījumi pētniecībā un izstrādē	103
2.7.2.	Jaunu produktu, pakalpojumu, tehnoloģiju ieviešana	105
2.7.3.	Rūpnieciskā īpašuma tiesību reģistrācija	107
2.8.	Sadarbība	109
2.8.1.	Sadarbība ar citiem uzņēmumiem	109
2.8.2.	Sadarbība ar izglītības iestādēm	111
2.8.3.	Sadarbība ar zinātnes un pētniecības institūcijām	113
2.9.	Konkurētspēja	114
2.10.	Darbinieku kvalifikācijas celšana	115
2.11.	Eksports	117
2.11.1.	Eksporta aktivitātes	117
2.11.2.	Galvenās problēmas eksportā	120
2.11.3.	Eksporta palielināšanas plāni	120
2.11.4.	Eksporta uzsākšanas plāni	122
2.11.5.	Atbalsts eksporta veicināšanai	123
3.	RADOŠO INDUSTRIJU SINERĢIJAS UN PARTNERĪBAS ANALĪZE	125
3.1.	Ārvalstu pieredze radošo industriju sinerģijai ar citām tautsaimniecības nozarēm	125
3.1.1.	Sadarbības veicināšanas projekti starp radošajām industrijām un tradicionālajām nozarēm	126
3.1.2.	Kultūras un uzņēmējdarbības nozaru mijiedarbība	127
3.1.3.	Sadarbība starp izglītības un uzņēmējdarbības nozarēm	129
3.2.	Latvijas radošo industriju sinerģijas un partnerības raksturojums	131
3.2.1.	Radošo industriju sadarbība ar citiem uzņēmumiem	131
3.2.2.	Radošo industriju sadarbība ar izglītības iestādēm	132
3.2.3.	Radošo industriju sadarbība ar pētniecības un zinātnes institūcijām	134

1. RADOŠO INDUSTRIJU UN TO SAISTĪTO NOZARU STATISTISKS RAKSTUROJUMS

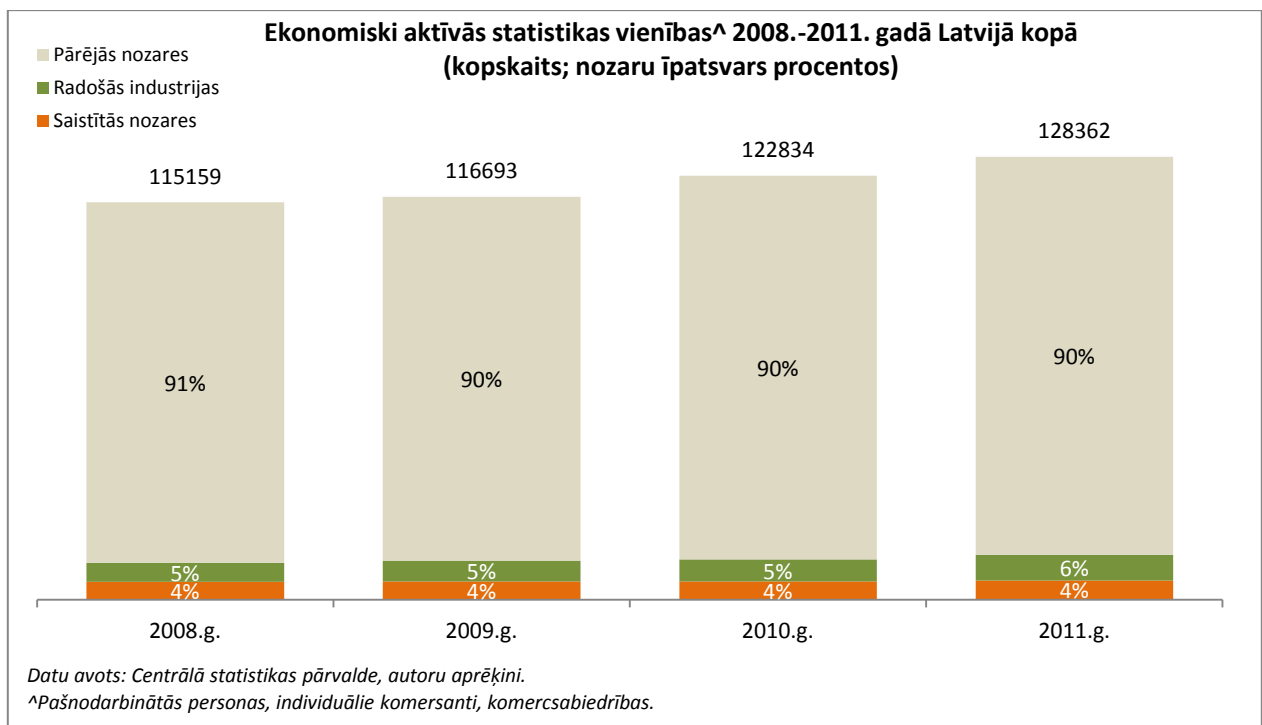
1.1. Uzņēmumu skaits

1.1.1. Kopējie dati

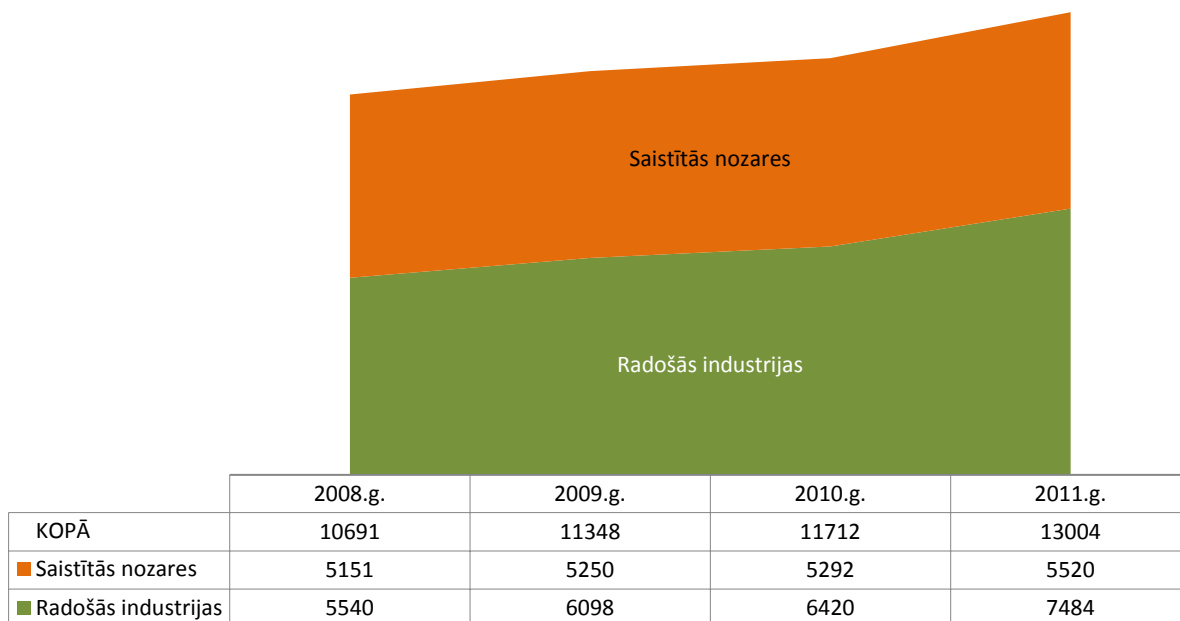
Kopumā radošo industriju un ar tām saistīto nozaru jomā darbojas vairāk nekā 10 000 uzņēmumu un pēdējo četru gadu laikā uzņēmumu skaits ik gadu ir pakāpeniski pieaudzis, četru gadu laikā sastādot kopējo pieaugumu gandrīz 2500 ekonomiski aktīvo statistikas vienību apjomā (22% pieaugums).

Radošo industriju īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopskaitā pēdējo četru gadu laikā saglabājies 5%-6% apjomā. Vēl 4% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumi. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu īpatsvars Latvijā ir aptuveni 10% no uzņēmumu kopskaita. Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā pieaudzis kopumā par 22%, to īpatsvars kopējā Latvijas uzņēmumu kopskaitā nav mainījies. Tai pat laikā uzņēmumu skaita pieaugums radošajās industrijās bijis ievērojami lielāks kā kopējā Latvijas uzņēmumu skaita pieaugums (attiecīgi – 35% un 11%).

Radošo industriju uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā pieaudzis par 1944 vienībām (+35%), kamēr saistītajās nozarēs – par 369 vienībām (+7%). Sekojoši – nav iespējams apgalvot, ka radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugumam ir bijusi būtiska ietekme arī uz saistīto nozaru uzņēmumu skaita palielināšanos. Pēdējo četru gadu laikā straujākais uzņēmumu skaita pieaugums novērojams 2011.gadā, kad radošo industriju uzņēmumu skaits gada laikā pieaudzis par 17% (+1064 uzņēmumi), bet saistīto nozaru – par 4% (+228 uzņēmumi).

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā (skaits)

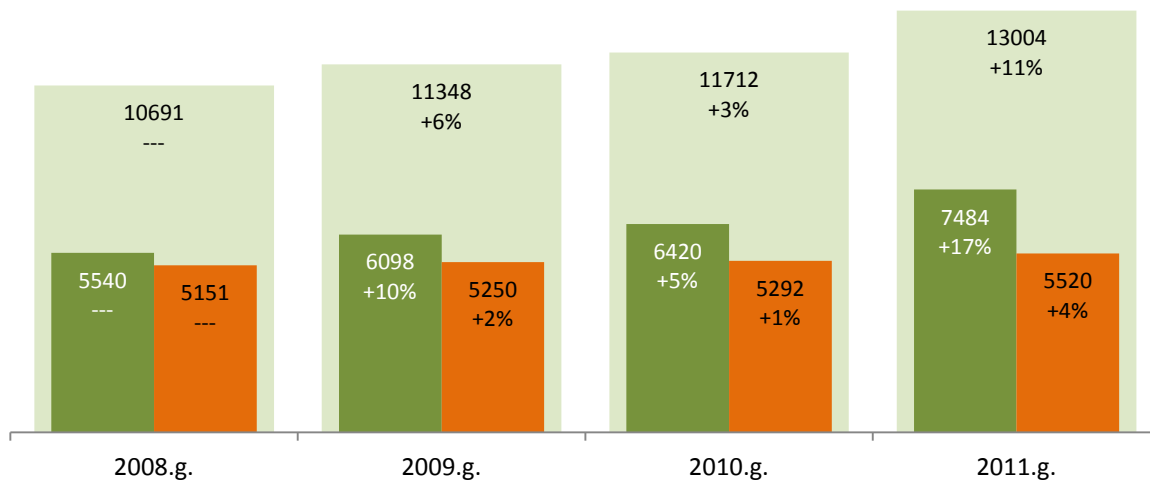
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā (skaits; pieaugums procentuāli pret iepriekšējo gadu)

KOPĀ
 Radošās industrijas
 Saistītās nozares

Pieaugums 2008.-2011.g. periodā nozarēs kopumā bijis +22%
 Radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugums - 35%, saistīto nozaru - 7%

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

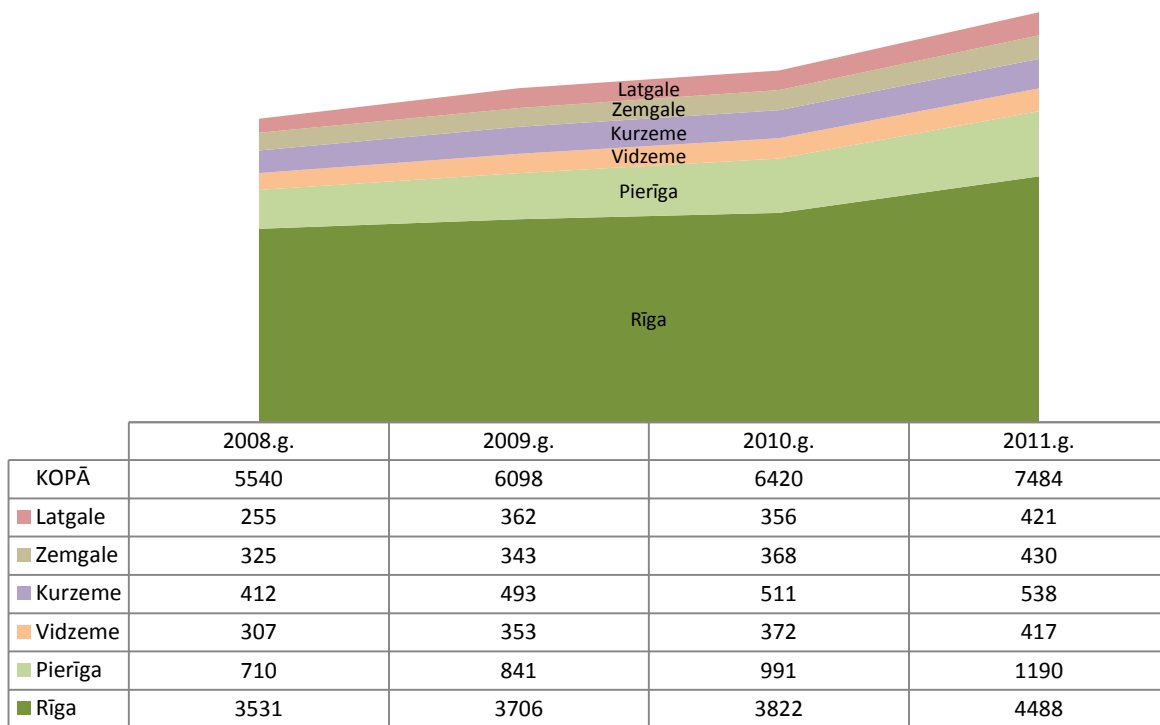
1.1.2. Sadalījumā pa reģioniem

Absolūtais vairākums radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu atrodas Rīgā un Pierīgā – reģionos izvietoti tikai aptuveni 1/4 radošo industriju un 1/3 saistīto nozaru uzņēmumu. Pēdējo četru gadu laikā reģionā izvietoto radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu īpatsvars nav mainījies, tai pat laikā nedaudz samazinājies Rīgā izvietoto, vienlaikus palielinoties Pierīgā izvietoto īpatsvaram (īpaši 2010.-2011.gados), kas ļauj secināt, ka daļa nozares uzņēmumu no Rīgas pārcēlušies uz Pierīgu.

Vērtējot reģionālā kontekstā, novērojams, ka salīdzinoši visvairāk radošo industriju uzņēmumu izvietoti Kurzemes reģionā (aptuveni 1/3 no visiem radošo industriju uzņēmumiem reģionos kopumā, kamēr pārējos reģionos - katrā aptuveni 1/4 no visiem). Arī saistīto nozaru uzņēmumi visvairāk izvietoti Kurzemes reģionā, bet salīdzinoši bieži - arī Latgalē (katrā - aptuveni 1/3 no visiem).

Pēdējo četru gadu laikā Pierīgā izvietoto radošo industriju uzņēmumu skaits pieaudzis par 68% (+480 vienības), bet Rīgā izvietoto – par 27% (+957 vienības). Reģionos straujākā radošo industriju uzņēmumu skaita dinamika bijusi Latgalē – 65% pieaugums (+166 vienības), reģionu ietvaros Latgales uzņēmumu īpatsvaram palielinoties par 4%. Savukārt saistīto nozaru uzņēmumu skaits visbūtiskāk audzis Pierīgā – kopumā par 160 vienībām jeb 31% (Rīgā saistīto nozaru uzņēmumu skaitam pieaugot vien par 3%).

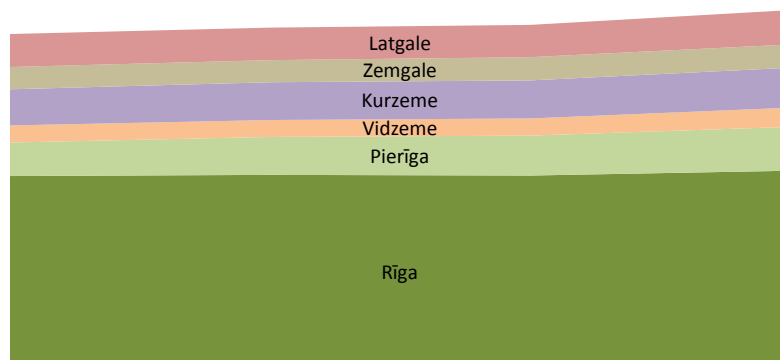
**Ekonomiski aktīvās statistikas vienības[^] 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem
(skaits) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

[^]Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

**Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem
(skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES**

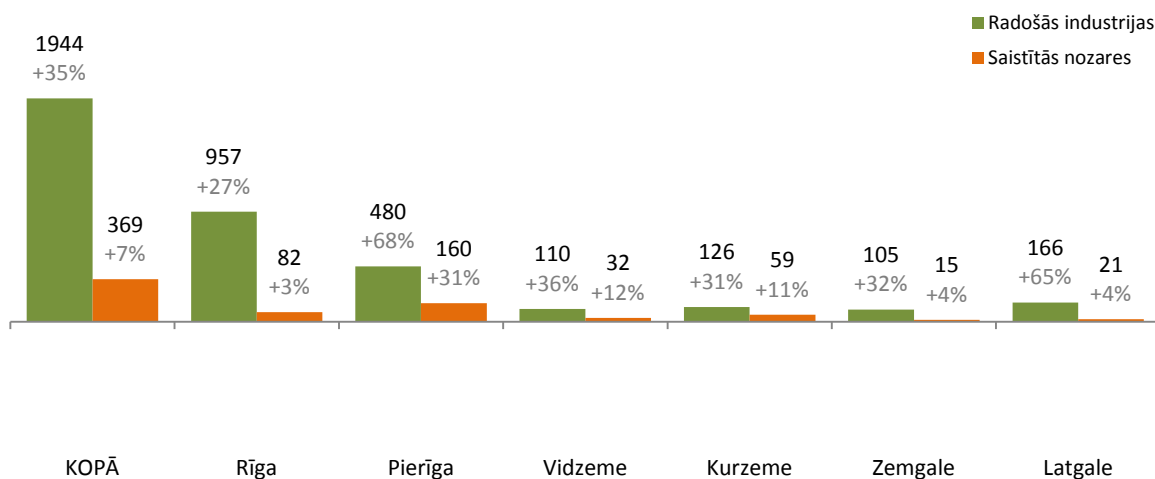

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	5151	5250	5292	5520
Latgale	509	502	498	530
Zemgale	344	341	359	359
Kurzeme	558	583	587	617
Vidzeme	264	261	265	296
Pierīga	517	586	616	677
Rīga	2959	2977	2967	3041

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību^ pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits; %)

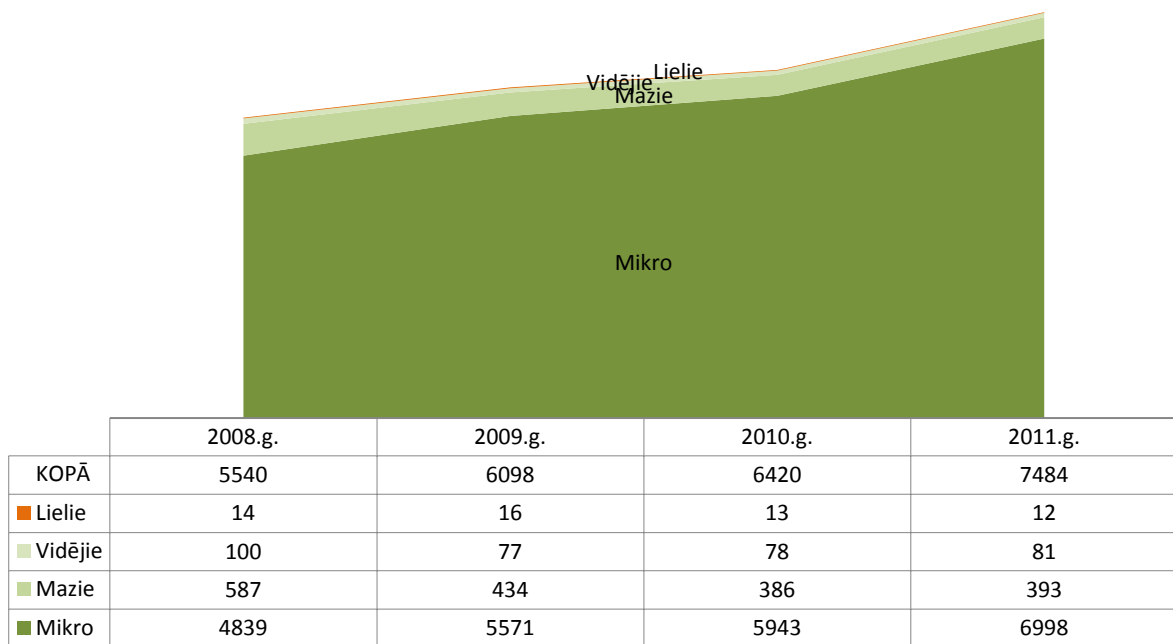
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

1.1.3. Sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām¹

Absolūtais vairākums - aptuveni 90% - radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu pieskaitāmi mikro uzņēmumu kategorijai - ar nodarbināto skaitu 9 un mazāk vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu. Pie tam - pēdējo četru gadu laikā mikro uzņēmumu skaits ir ievērojami pieaudzis (par 2159 vienībām jeb 45%), vienlaikus samazinoties mazo un vidējo uzņēmumu īpatsvaram.

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām (skaits) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

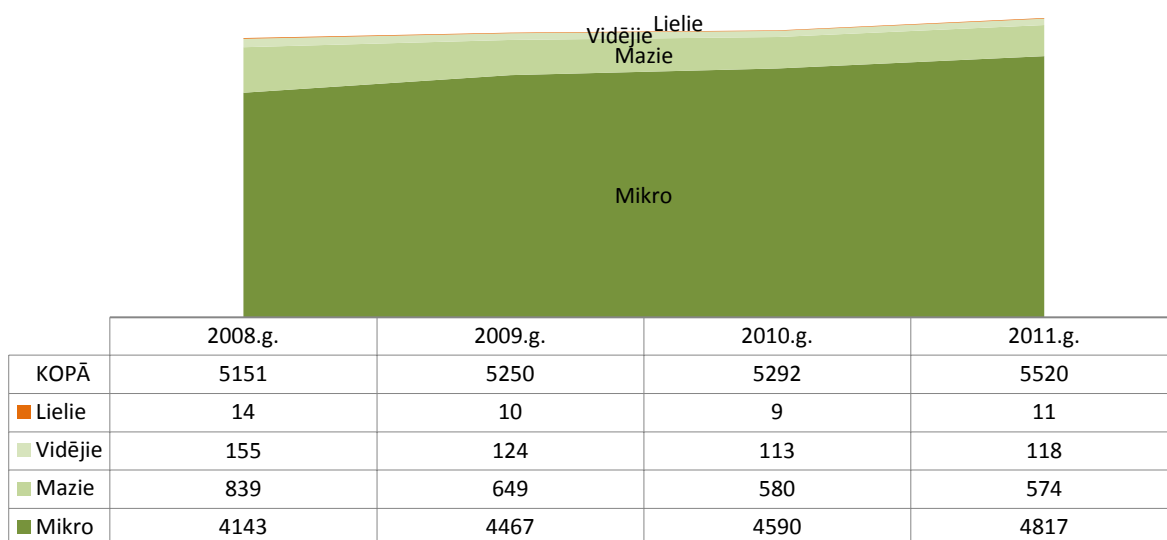
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

¹ Saskaņā ar 2003.gada 6.maija Eiropas Komisijas rekomendāciju Nr. 361 tirgus sektora ekonomiski aktīvās statistikas vienības tiek iedalītas šādās grupās:

- lielās; ar nodarbināto skaitu 250 un vairāk vai neto apgrozījumu lielāku par 35,1 miljoniem latu vai bilances kopsummu lielāku par 30,2 miljoniem latu;
- vidējās; ar nodarbināto skaitu no 50 līdz 249 vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 35,1 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 30,2 miljoniem latu;
- mazās; ar nodarbināto skaitu no 10 līdz 49 vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 7,0 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 7,0 miljoniem latu;
- mikro, ar nodarbināto skaitu 9 un mazāk vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu.

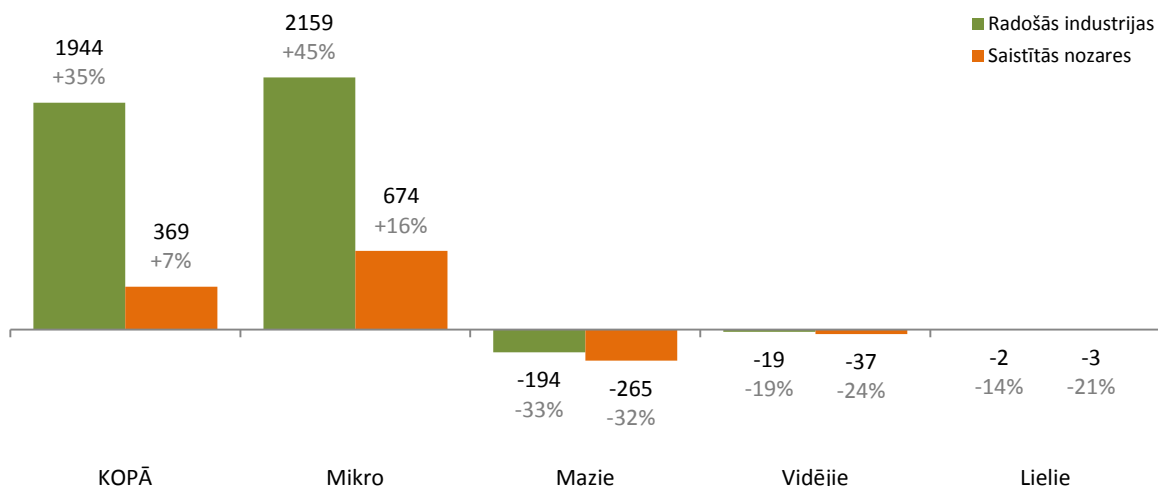
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām (skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību^ pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām (skaits; %)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

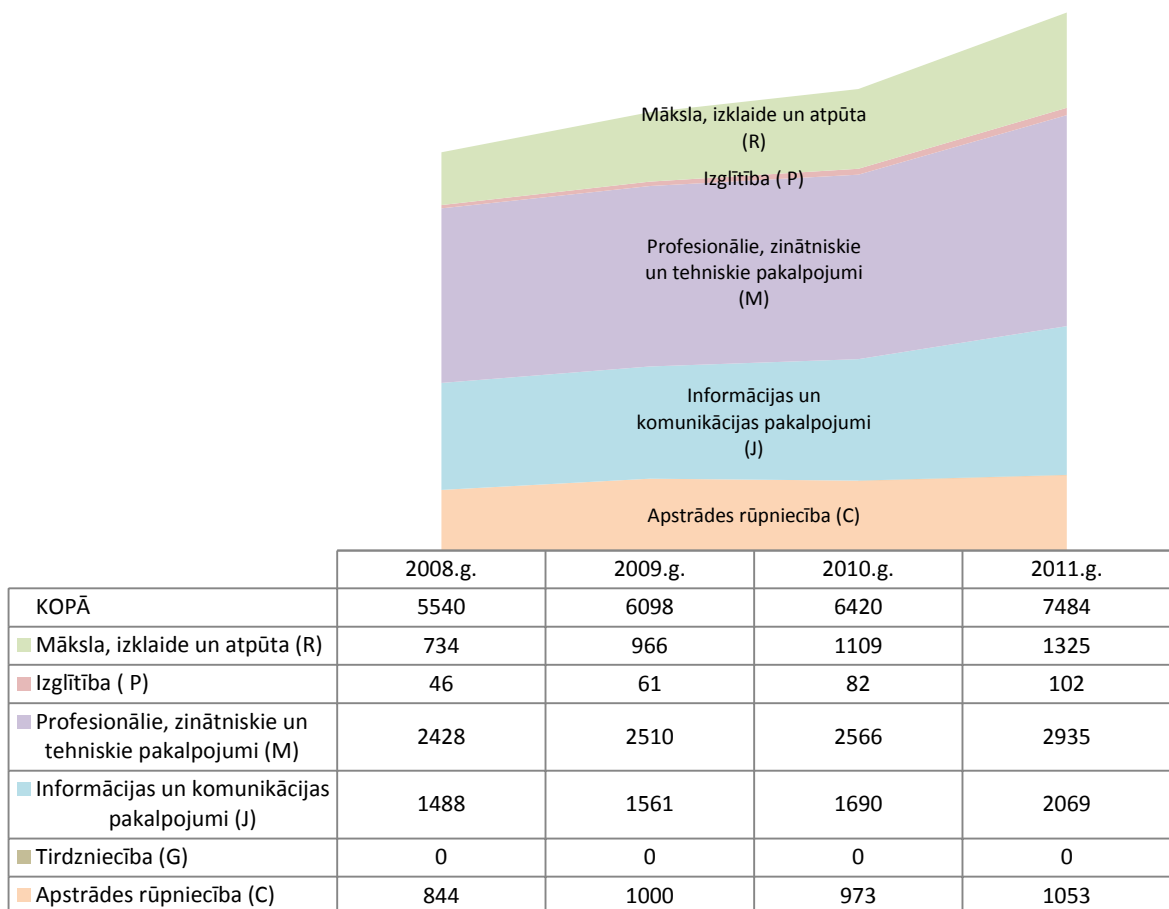
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

1.1.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)

Visvairāk radošo industriju uzņēmumu darbojas profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu (M sekcija pēc NACE 2.red.) un informācijas un komunikācijas pakalpojumu (J sekcija) jomās, retāk - mākslas, izklaides un atpūtas (R sekcija) un apstrādes rūpniecības (C sekcija) jomās. Lielākais uzņēmumu skaita pieaugums pēdējo četru gadu laikā radošajās industrijās novērojams mākslas, izklaides un atpūtas (+591 vienība jeb 81%), kā arī informācijas un komunikācijas pakalpojumu (+581 vienība jeb 39%) jomās.

Saistītajās nozarēs absolūtais vairākums uzņēmumu darbojas tirdzniecības (G sekcija) un apstrādes rūpniecības (C sekcija) jomās. Tirdzniecības jomā novērojams arī salīdzinoši lielākais skaita pieaugums (+265 vienības jeb 8%).

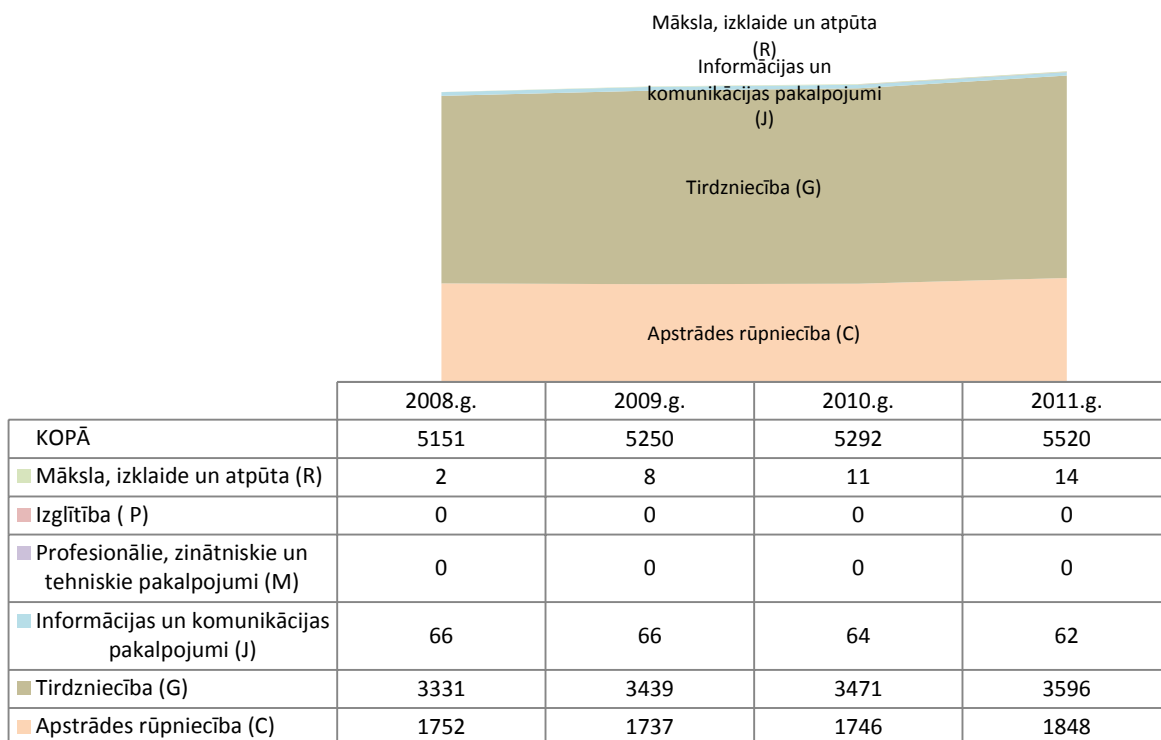
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

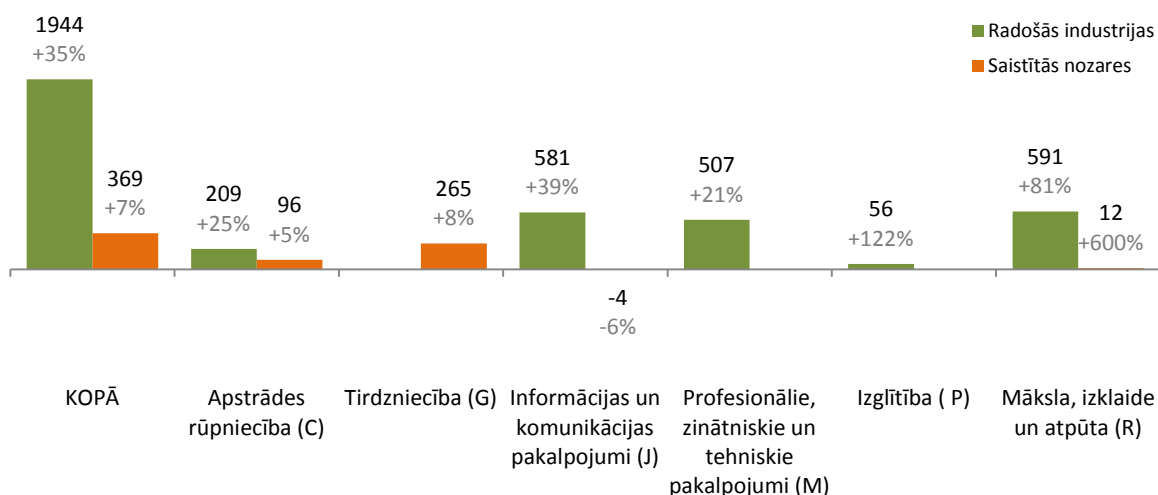
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību^ pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits; %)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

1.1.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

Reklāmas aģentūru darbība, datorprogrammēšana, arhitektūras pakalpojumi, cita izklaides un atpūtas darbība un citu mēbeļu ražošana ir pieci visplašāk pārstāvētie radošo industriju darbības veidi. Saistītajās nozarēs visbiežāk pārstāvēti uzņēmumi, kas nodarbojas ar apģērbu mazumtirdzniecību specializētajos veikalos, citur neklasificētu jaunu preču mazumtirdzniecību specializētajos veikalos, mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājsaimniecības piederumu mazumtirdzniecību specializētajos veikalos, cita veida izdevumu iespiešanu un pārējo virsdrēbju ražošanu.

Radošajās industrijās pēdējo četru gadu laikā visvairāk pieaudzis uzņēmumu skaits, kas strādā datorprogrammēšanas (+381 vienība jeb 67%), mākslinieciskās jaunrades (+244 jeb 339%), cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošanā (+213 jeb 125%), citas izklaides un atpūtas darbības (+207 jeb 73%) un reklāmas aģentūru darbības (+194 jeb 17%) jomās. Bez jau minētajām tendencēm reģionos novērojamas arī dažas atšķirības - Rīgā vairāk audzis uzņēmumu skaits arī interneta portālu darbības, Vidzemē - kultūras izglītības, Zemgalē - arhitektūras pakalpojumu, bet Latgalē - fotopakalpojumu jomās. Savukārt samazinājies uzņēmumu skaits citu mēbeļu ražošanā (-59% jeb -13%), žurnālu un periodisko izdevumu izdošanā (-20 jeb -12%), skaņu ierakstu producēšanā (-11 jeb -15%), grāmatu izdošanā (-8 jeb -7%) un juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošanā (-7 jeb -6%). Bez jau minētajām tendencēm Zemgalē novērojams lielāks uzņēmumu skaita samazinājums starpniecības reklāmas izvietojumā masu informācijas līdzekļos.

Saistītajās nozarēs visbūtiskāk pieaudzis uzņēmumu skaits citur neklasificētu jaunu preču mazumtirdzniecības specializētajos veikalos (+156 jeb 34%), citur neklasificētas ražošanas (+84 jeb 106%), adīto un tamborēto audumu ražošanas (+76 jeb 245%), apģērbu mazumtirdzniecības specializētajos veikalos (+51 jeb 5%) un citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošanas (+41 jeb 95%) jomās. Bez jau minētajām tendencēm reģionos novērojamas arī vairākas atšķirības - Rīgā vairāk audzis uzņēmumu skaits avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos un tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos, Pierīgā - cita veida izdevumu iespiešanā un gatavo tekstilizstrādājumu, izņemot apģērbus, ražošanā. Saistītajās nozarēs samazinājies uzņēmumu skaits pārējo virsdrēbju ražošanā (-86 jeb -22%), apģērbus un apavu vairumtirdzniecībā (-37 jeb -16%), virtuves mēbeļu ražošanā (-27 jeb -24%), salikšanā un iespaidformu izgatavošanā (-22 jeb -19%) un darba apģērbus ražošanā (-16 jeb -19%).

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			5540	6098	6420	7484
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	1130	1161	1177	1324
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	569	614	693	950
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	619	640	634	696
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	285	366	407	492
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	468	444	407	409
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbus un apģērbus piederumu ražošana	171	327	328	384

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	160	203	256	323
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	72	215	279	316
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	220	232	239	265
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	211	206	205	251
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	218	208	217	244
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	181	195	211	239
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	112	112	125	164
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	67	76	100	160
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	83	103	114	156
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	166	164	154	146
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	118	122	126	129
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	120	115	111	112
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	110	121	109	103
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	46	61	82	102
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	57	67	68	72
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	73	54	49	62
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	25	26	36	49
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	39	34	42	49
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	29	22	39	47
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	42	43	46	46
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	38	45	43	45
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	6	22	26	39
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	34	36	36	35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	24	20	16	21
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	19	15	15	17
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	7	9	7	10
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	13	11	10	9

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	5	5	7	9
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	2	3	3	5
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	1	1	3	4

*Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.*

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			5151	5250	5292	5520
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1078	1085	1069	1129
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	453	513	565	609
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	406	426	415	396
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	302	296	292	316
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	395	341	328	309
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	213	212	213	235
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	180	189	196	210
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	232	222	218	195
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	79	120	124	163
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	130	148	155	161
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	111	117	122	123
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	100	107	102	116
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	31	47	76	107
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	94	94	107	104
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	108	104	100	103
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	117	105	103	101
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	113	104	97	91
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	43	56	64	84
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	111	109	88	84
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	93	87	78	82
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	77	84	82	80
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos	80	83	76	72

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
		veikalos				
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	42	48	59	69
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	70	73	72	69
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	84	75	69	68
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	56	62	61	65
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	18	27	32	40
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	37	33	34	36
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	41	33	34	36
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	20	24	33	35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	36	32	35	30
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	18	21	23	25
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	17	19	23	25
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	33	27	25	18
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	10	13	15	18
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	21	18	15	17
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	21	14	14	14
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	17	18	13	14
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	2	8	11	14
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	18	17	17	12
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	8	7	8	11
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	10	8	10	11
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu mīcēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	9	9	8	9
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	5	5	5	5
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	2	2	2	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	3	3	1	3
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	3	1	1	2
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	1	1	1	1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	3	3	1	Nav datu
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde. ^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.						

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			1944	35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	381	67
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	244	339
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	213	125
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	207	73
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	194	17
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	163	102
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	93	139
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	77	12
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	73	88
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	58	32
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	56	122
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	52	46
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	45	20
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	40	19
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	33	550
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	26	12
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	24	96
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	18	62
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	15	26
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	11	9
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	10	26
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	7	18
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	4	80
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	4	10
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	3	300
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	3	150
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	3	43
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	1	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	-2	-11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	-3	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-4	-31
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-7	-6

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-8	-7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	-11	-15
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-20	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-59	-13
<i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini. ^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.</i>				

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			369	7
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	156	34
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	84	106
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	76	245
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	51	5
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	41	95
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	31	24
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	30	17
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	27	64
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	22	10
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	22	122
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	16	16
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	15	75
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	14	5
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	12	11
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	12	600
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	10	11
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	9	16
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	8	47
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	8	80
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	7	39
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	3	4
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	3	38
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	1	10
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	1	50
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu micēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0	0

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0	0
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1	-1
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-1	-3
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	-1	-33
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	-3	-18
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-4	-19
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-5	-5
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-5	-12
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	-6	-17
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-6	-33
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	-7	-33
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-8	-10
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-10	-2
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-11	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-15	-45
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-16	-14
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	-16	-19
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-22	-19
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-27	-24
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	-37	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-86	-22
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēju tiražēšana	Nav datu	Nav datu

*Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.*

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaits (kārtots dīlstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))* –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
KOPĀ			957	480	110	126	105	166	1944
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	240	63	12	15	25	26	381
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	52	97	18	41	18	18	244
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērpu piederumu ražošana	66	31	25	11	11	69	213
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	87	53	13	22	16	16	207
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	122	54	-1	11	5	3	194

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	102	27	11	6	8	9	163
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	62	24	1	0	3	ND	93
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	14	25	7	7	14	10	77
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	30	17	9	9	7	1	73
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	26	10	2	8	1	11	58
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	23	10	13	1	10	-1	56
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	27	15	ND	2	0	ND	52
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	59	2	6	-1	-22	1	45
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	35	7	-3	-2	8	-5	40
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	9	13	ND	ND	ND	3	33
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	29	0	-2	2	-5	2	26
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	8	13	0	3	0	0	24
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	5	3	2	2	5	1	18
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	14	4	-1	0	0	-2	15
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-2	10	3	-1	2	-1	11
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	5	-2	3	2	3	-1	10
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	0	1	1	1	1	3	7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	6	-2	-1	3	-1	-1	4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	ND	1	ND	ND	-2	ND	4
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	3
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	ND	ND	ND	0	ND	0	3
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	1	1	0	ND	0	ND	3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-2	3	-1	0	0	1	1

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1	-1	ND	-2	0	ND	-2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	6	ND	ND	ND	ND	ND	-3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-2	ND	0	ND	ND	ND	-4
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-7	-5	-1	6	-1	1	-7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-12	8	-2	-2	1	ND	-8
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	5	3	ND	-11	ND	3	-11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-26	8	-2	0	-1	1	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-32	-8	-6	-10	3	-6	-59

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.
**Piezīmes:*
ND – nav datu.
Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais ekonomiski aktīvo statistisko vienību skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaitis (kārtots dilstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))* –

SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
KOPĀ			82	160	32	59	15	21	369
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	57	20	22	33	2	22	156
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	34	23	5	4	1	17	84
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	17	21	7	20	13	-2	76
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	29	12	7	3	-2	2	51
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	3	5	5	13	0	15	41
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	21	2	-2	7	-1	4	31
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	20	8	0	0	-2	4	30
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	17	5	ND	ND	2	0	27
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	4	5	3	3	ND	1	22
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2	4	4	-2	9	5	22

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	9	3	-1	2	1	2	16
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	9	3	ND	ND	1	0	15
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	-1	12	0	0	2	1	14
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3	2	2	2	-1	4	12
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	7	ND	ND	ND	ND	ND	12
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	-2	13	2	0	2	-5	10
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotālietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	6	7	1	0	-5	0	9
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	2	ND	ND	ND	0	ND	8
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	5	ND	1	0	ND	1	8
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-3	1	1	4	3	1	7
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	3	1	ND	ND	ND	ND	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-4	0	-3	4	1	5	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	0	1	0	-1	ND	0	1
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	1	0	ND	ND	ND	ND	1
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu miecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	1	1	ND	0	-1	-1	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	1	ND	ND	ND	ND	ND	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0	ND	ND	ND	0	ND	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0	ND	ND	ND	ND	ND	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-2	0	1	ND	0	0	-1
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	ND	ND	ND	0	0	ND	-1
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	5	-1	1	-4	-1	-1	-1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	1	-2	ND	ND	ND	ND	-3
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-3	ND	ND	ND	-1	-2	-4
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-2	0	0	0	-2	-1	-5
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-2	0	-1	ND	ND	ND	-5
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-3	1	ND	ND	ND	-1	-6
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	-5	1	ND	-1	0	0	-6

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpsana	-2	-1	ND	-3	ND	-1	-7
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-6	0	0	0	-1	-1	-8
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājstarpniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-17	9	-3	3	-1	-1	-10
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-6	-2	1	-1	ND	0	-11
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-11	-1	ND	ND	ND	-2	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērpu ražošana	-7	-1	-6	2	0	-4	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-9	ND	ND	-10	-1	4	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-21	3	0	-2	-1	-1	-22
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-16	0	0	-2	-2	-7	-27
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērpu un apavu vairumtirdzniecība	-36	0	1	-2	2	-2	-37
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-13	-6	-19	-11	-4	-33	-86
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND

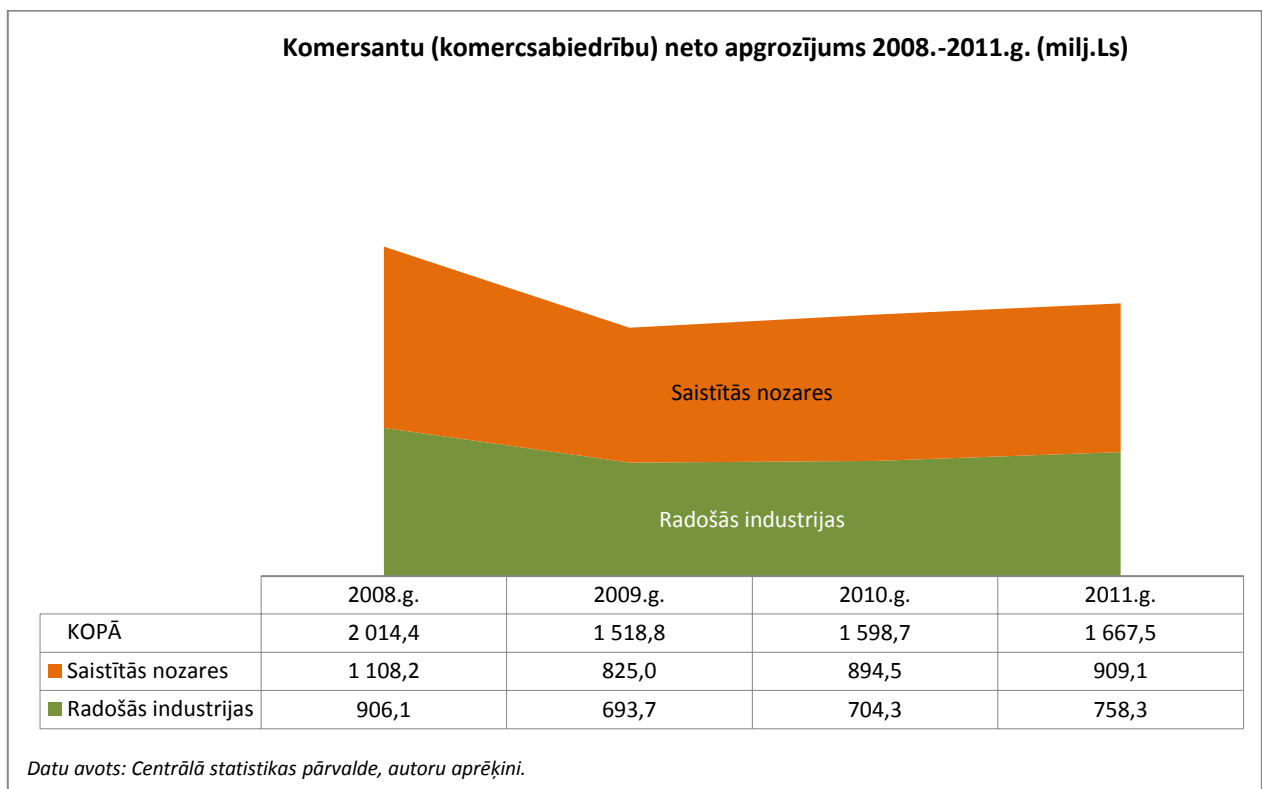
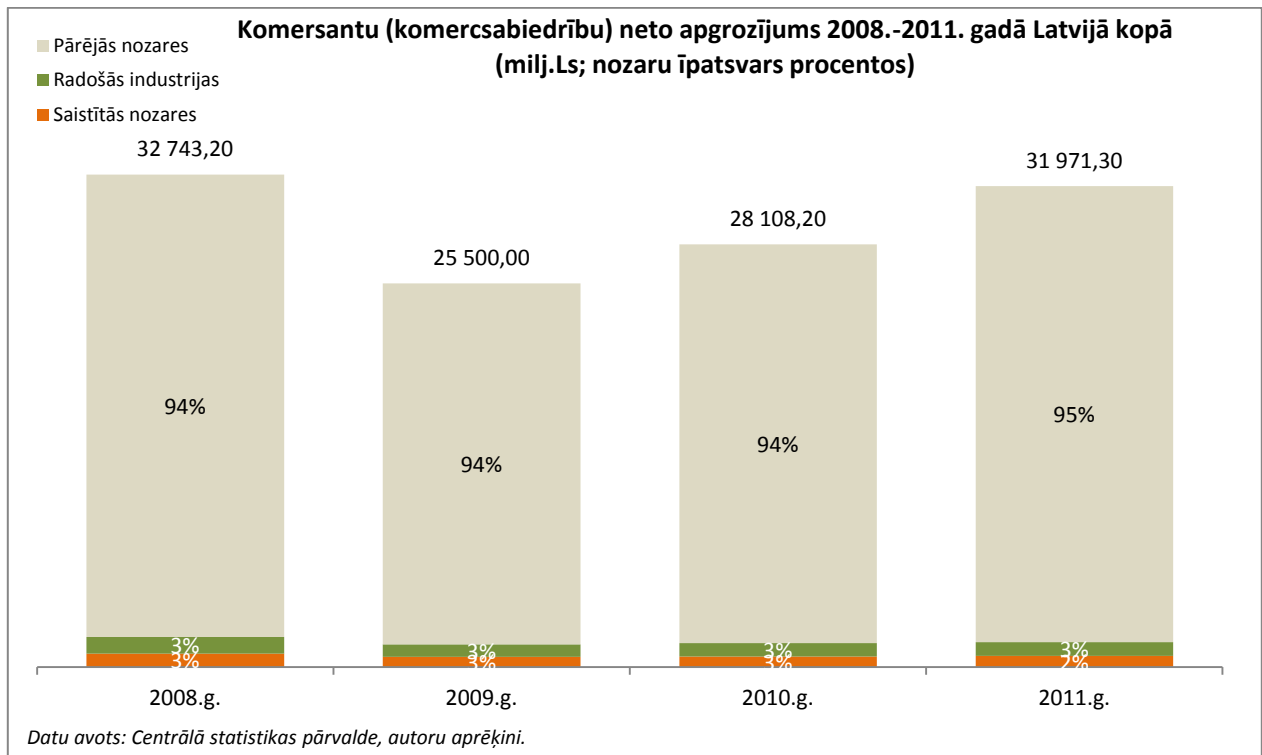
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.
**Piezīmes:*
ND – nav datu.
Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais ekonomiski aktīvo statistisko vienību skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

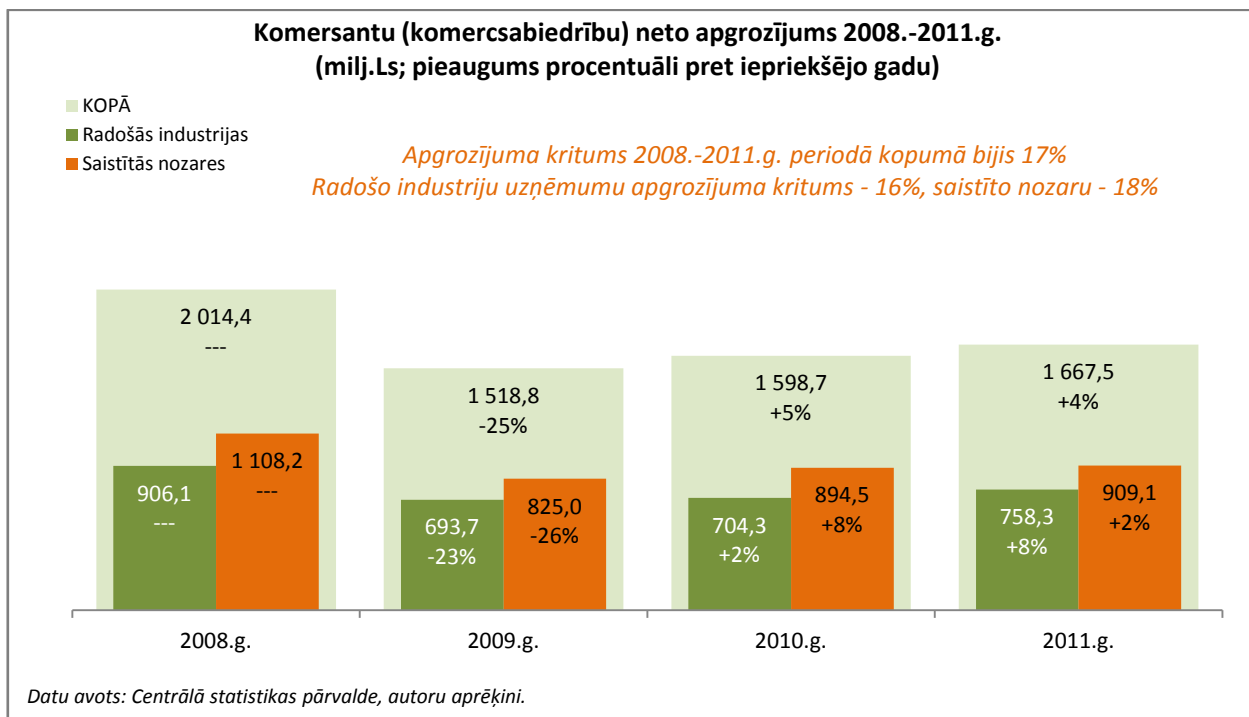
1.2. Radošo industriju apgrozījums

1.2.1. Kopējie dati

Pēdējo trīs gadu laikā radošo industriju kopējais neto apgrozījums sastādījis vidēji 718 milj Ls gadā. Saistīto nozaru apgrozījums vidēji gadā bijis lielāks – 876 milj Ls. Sekojoši kopējais radošo industriju un ar tām saistīto nozaru ikgadējais neto apgrozījums ir lielāks par 1500 milj Ls. Pēdējo četru gadu laikā kopējais apgrozījums gan samazinājies par 17% (būtiskākais apgrozījums kritums novērojams 2009.gadā, kad apgrozījums samazinājies par 1/4).

Radošo industriju apgrozījuma īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopējā apgrozījuma apjomā pēdējo četru gadu laikā saglabājies 3% apmērā. Vēl 3% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu apgrozījums. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu apgrozījuma īpatsvars Latvijā ir aptuveni 6% no uzņēmumu kopējā apgrozījuma Latvijā. Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā ir pieaudzis kopumā par 22%, to apgrozījuma īpatsvars kopējā Latvijas uzņēmumu apgrozījuma apjomā nav mainījies. Pie tam - apgrozījuma samazinājums radošajās industrijās bijis ievērojami lielāks kā Latvijas uzņēmumu vidū kopumā (attiecīgi – 16% un 2%).

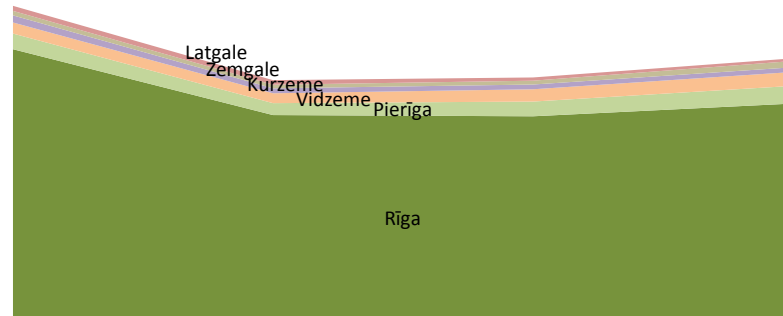
1.2.2. Sadalījumā pa reģioniem²

Vairāk kā 80% no kopējā radošo industriju apgrozījuma nodrošina uzņēmumi Rīgā, saistītajās nozarēs Rīgas uzņēmumu apgrozījums sastāda aptuveni 70%. Pēdējo četru gadu laikā Rīgā izvietoto uzņēmumu apgrozījuma īpatsvars gan samazinājies par aptuveni 5%, vienlaikus pieaugot Pierīgā un Vidzemē izvietoto uzņēmumu apgrozījuma īpatsvaram.

Reģionālā griezumā novērojams, ka salīdzinoši lielāks ir Vidzemē strādājošo radošo industriju uzņēmumu apgrozījums, savukārt saistīto nozaru jomā - Kurzemē strādājošo.

² Tā kā daļa statistikas datu ir konfidenciāli un nav izpaužami, apgrozījuma kopējums reģionu dalījumā ne vienmēr sakrīt ar uzņēmumu apgrozījumu Latvijā kopumā (kas atainots iepriekšējā sadaļā).

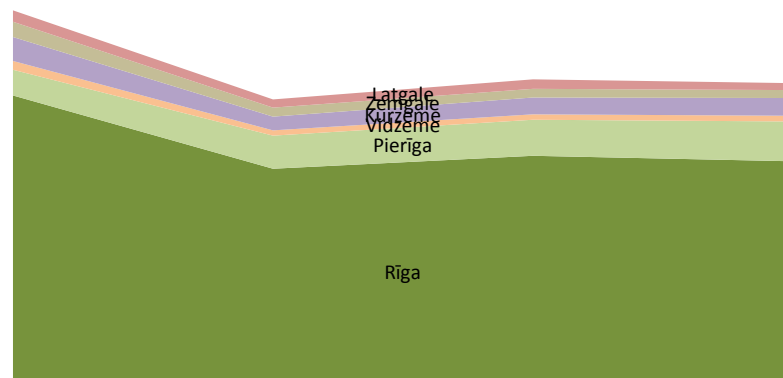
Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	906,1	693,7	704,3	758,3
Latgale	14,4	13,3	9,3	7,6
Zemgale	12,9	10,2	11,0	18,1
Kurzeme	20,4	14,3	13,7	13,5
Vidzeme	31,9	28,4	35,3	40,0
Pierīga	45,0	34,2	42,4	50,8
Rīga	776,4	587,2	583,6	620,3

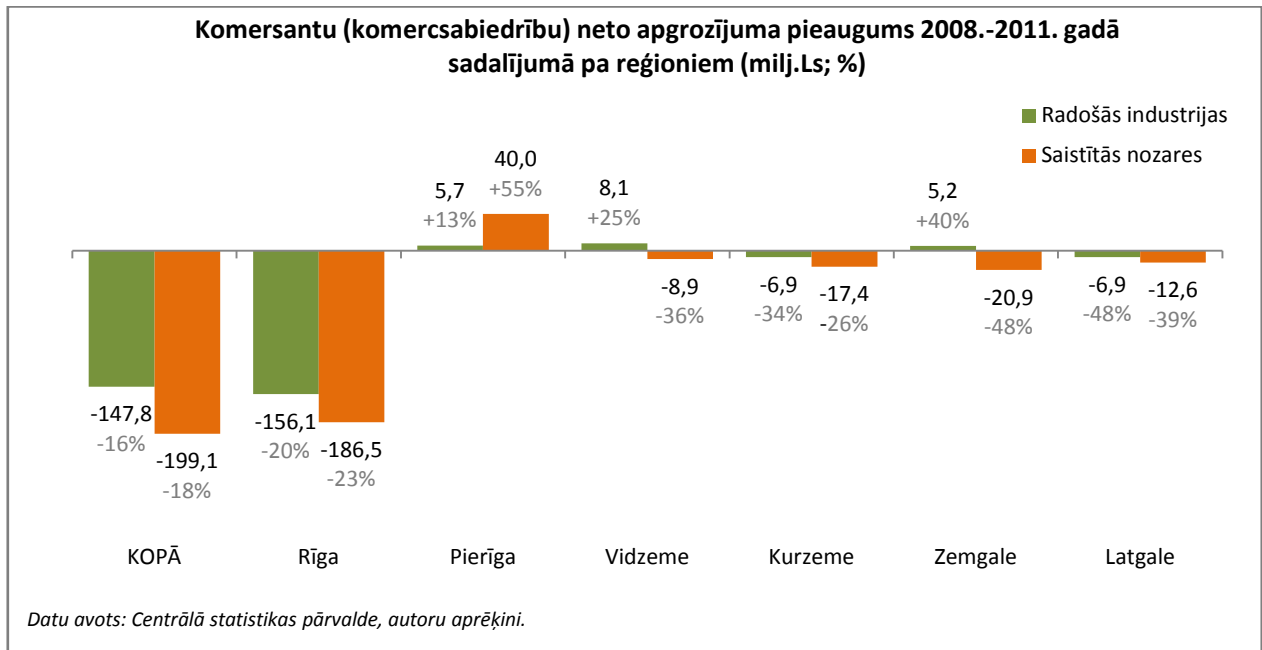
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) - SAISTĪTĀS NOZARES

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	1 108,2	825,0	894,5	909,1
Latgale	32,3	23,2	26,9	19,7
Zemgale	43,3	25,5	24,5	22,4
Kurzeme	67,8	38,9	47,7	50,4
Vidzeme	25,0	14,9	15,3	16,1
Pierīga	72,8	93,8	102,1	112,8
Rīga	809,4	601,8	638,5	622,9

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

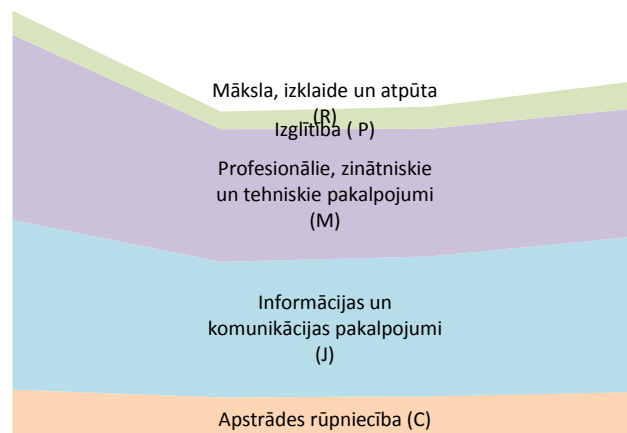

1.2.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sektoriem)

Lielāko daļu radošo industriju apgrozījuma veido uzņēmumi, kuri darbojas informācijas un komunikācijas, kā arī profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomās. Savukārt saistītajās nozarēs - tirdzniecībā un apstrādes rūpniecībā strādājošie.

Pēdējo četru gadu laikā neliels apgrozījuma pieaugums novērojams vien mākslas, izklaides un atpūtas jomā, kamēr būtisks kritums - profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā (-119.6 milj.Ls jeb 31%). Saistītajās nozarēs 26% kritums bijis tirdzniecībā, kur kopējais apgrozījums samazinājies par 202,7 milj.Ls.

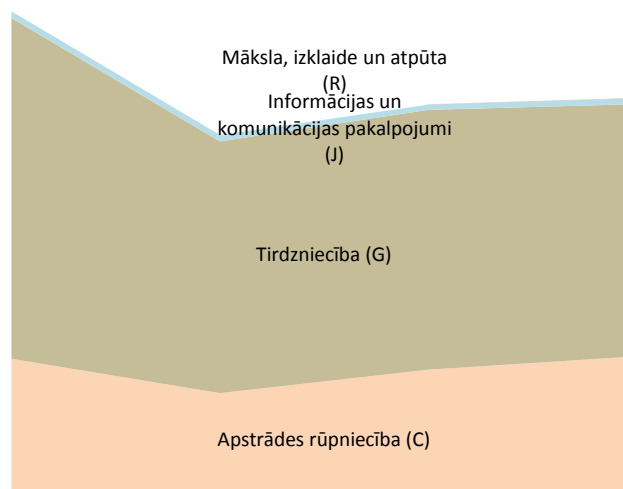
Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	906,1	693,7	704,3	758,3
Māksla, izklaide un atpūta (R)	50,4	36,8	46,2	57,0
Izglītība (P)	0,4	0,4	0,7	0,5
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	388,9	278,7	268,1	269,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	357,1	285,1	294,3	327,2
Tirdzniecība (G)	0	0	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	109,2	92,8	95,0	104,3

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) - SAISTĪTĀS NOZARES

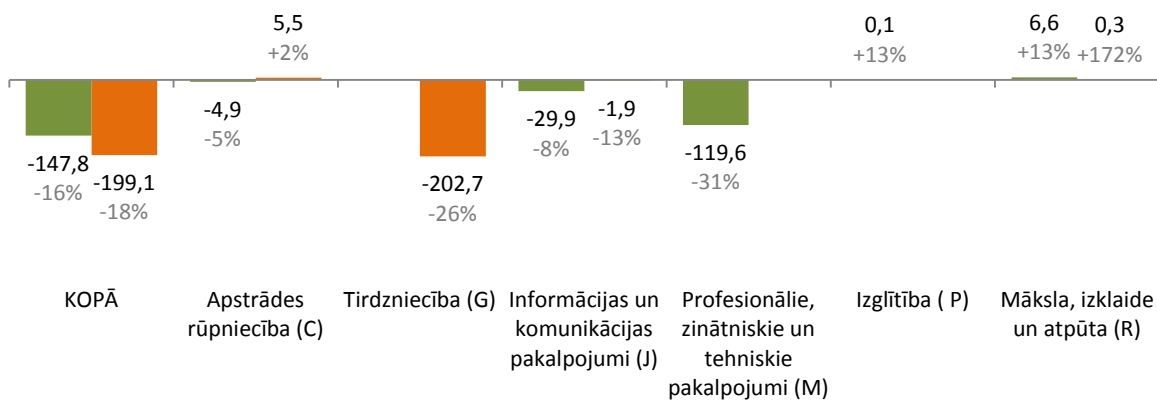

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	1 108,2	825,0	894,5	909,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	0,0	0,2	0,3	0,4
Izglītība (P)	0	0	0	0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	15,5	14,7	12,0	13,5
Tirdzniecība (G)	780,2	576,4	594,9	577,5
Apstrādes rūpniecība (C)	312,6	233,9	287,5	318,1

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījuma pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

1.2.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

Salīdzinoši lielāko kopējā apgrozījuma īpatsvaru radošajās industrijās sastāda reklāmas aģentūru darbība (2011.gada apgrozījums - 179,7 milj.Ls), datorprogrammēšana (172,4 milj.Ls) un citu mēbeļu ražošana (93,4 milj.Ls), bet saistītajās nozarēs - apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos (136,8 milj.Ls), cita veida izdevumu iespiešana (101,2 milj.Ls), mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos (76,8 milj.Ls) un apģērbu un apavu vairumtirdzniecība (68,8 milj.Ls).

Lielākais apgrozījuma pieaugums pēdējo četru gadu laikā novērojams datorprogrammēšanas (+11,1 milj.Ls jeb 7%), interneta portālu darbības (+9,2 milj.Ls jeb 67%), citā izklaides un atpūtas darbībā (+7,6 milj.Ls jeb 56%) un mākslinieku darbībā (+4,6 milj.Ls jeb 30%), savukārt lielākais kritums - arhitektūras pakalpojumos (-63,0 milj.Ls jeb -63%), reklāmas aģentūru darbībā (-37,4 milj.Ls jeb -17%), žurnālu un periodisko izdevumu izdošanā (-16,7 milj.Ls jeb -36%), starpniecībā reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos (-16,5 milj.Ls jeb -37%) un laikrakstu izdošanā (-15,9 milj.Ls jeb -49%).

Saistītajās nozarēs lielākais apgrozījuma pieaugums pēdējo četru gadu laikā novērojams mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecībā (+13,4 milj.Ls jeb 28%), darba apģērbu ražošanā (+ 5,2 milj.Ls jeb 24%), cita veida izdevumu iespiešanā (+5,0 milj.Ls jeb 5%) un biroja mēbeļu vairumtirdzniecībā (+4,9 milj.Ls jeb 63%), savukārt lielākais samazinājums - mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-65,8 milj.Ls jeb -46%), apģērbu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-36,0 milj.Ls jeb -21%), avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-31,2 milj.Ls jeb -65%) un apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-25,3 milj.Ls jeb -39%).

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) - **RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			906,1	693,7	704,3	758,3
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	217,0	171,1	177,3	179,7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	161,3	132,2	140,2	172,4
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	98,9	83,9	84,5	93,4
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	100,4	56,6	40,5	37,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	33,7	23,6	22,2	29,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	45,7	34,8	31,4	29,1
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecībā reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	44,9	30,4	24,5	28,4
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	13,7	18,2	21,1	23,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	13,4	10,1	14,8	21,0

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	15,3	15,8	14,6	19,9
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	24,9	15,5	19,8	17,7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	32,6	22,0	18,5	16,7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	12,0	10,6	13,5	13,3
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	12,2	9,2	9,6	13,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	13,2	9,2	9,6	10,5
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	15,5	7,4	9,8	9,5
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	14,0	10,6	8,6	9,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	7,7	5,9	11,5	6,7
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	2,8	2,6	3,6	4,4
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	6,8	5,5	4,7	4,2
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	3,9	3,6	3,6	3,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	2,0	5,3	6,3	3,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	3,8	2,9	2,5	2,6
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atraksiju un atpūtas parku darbība	3,0	1,6	4,1	2,4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	2,5	1,3	1,5	2,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	0,5	0,3	1,1	1,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1,1	0,8	1,2	1,7
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	1,4	0,8	1,2	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,1	0,3	0,5	0,7
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	1,1	1,0	0,9	0,6
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,4	0,4	0,7	0,5
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	KD	0,2	0,2	0,2
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	KD	0,0	0,1	0,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,1	0,1	0,1	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,0	KD	KD	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	KD	KD	KD	KD
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.						
Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.						

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			1 108,2	825,0	894,5	909,1
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	172,7	131,8	125,4	136,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	96,2	78,3	94,2	101,2
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	142,6	87,0	76,9	76,8
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	74,6	69,4	84,6	68,8
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	47,7	49,6	45,3	61,0
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	63,7	47,1	42,7	45,3
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	64,5	42,6	38,6	39,2
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	35,2	23,7	29,6	38,9
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	37,8	25,7	34,1	35,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	22,2	12,9	17,0	27,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	31,2	21,0	22,0	26,1
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	34,2	21,7	23,7	24,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	KD	KD	19,6	22,5
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	20,0	17,1	18,7	21,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	15,4	13,2	14,7	17,2
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	21,8	17,7	15,3	17,0
Tirdzniecība (G)	4762	Avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	48,0	36,8	61,2	16,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	21,5	12,7	15,0	15,9
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	24,7	15,8	14,9	15,0
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	7,8	4,2	6,6	12,7
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	12,6	11,5	11,1	10,7
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	26,8	11,6	11,6	10,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	9,1	6,9	9,8	9,0
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	5,9	5,9	4,9	9,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (I)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	9,6	8,4	7,7	8,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	8,3	6,4	6,3	6,5
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	14,5	9,2	7,0	5,6

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērhu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	1,3	6,6	9,7	5,5
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	8,3	5,7	6,2	5,4
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tirāžošana	4,5	4,3	3,1	3,7
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	8,2	7,7	4,9	3,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	2,8	2,6	2,7	2,1
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	KD	2,3	1,9	1,9
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu mīcēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	KD	1,0	1,4	1,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Cituroklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	1,0	0,5	0,7	1,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	1,7	1,1	1,1	1,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	1,4	1,8	0,9	1,0
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,3	1,9	1,0	0,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,2	0,1	1,0	0,6
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	KD	0,2	0,3	0,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	1,4	0,5	0,6	0,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērhu ražošana	0,1	0,1	0,2	0,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	5,6	0,5	0,3	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	KD	KD	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	KD	KD	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	KD	KD	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	KD	KD	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	KD	KD	KD	KD
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tirāžošana	KD	KD	KD	0,0

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.
Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījuma pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-147,8	-16
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	11,1	7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	9,2	67
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	7,6	56

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	4,6	30
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	1,6	56
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	1,3	246
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	1,3	11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	1,0	48
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	0,9	7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,6	1109
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	0,6	49
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,1	148
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,1	13
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,1	100
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,0	15
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	0,0	4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	-0,4	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-0,4	-29
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-0,5	-46
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrāciju un atpūtas parku darbība	-0,6	-21
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-0,9	-23
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	-1,0	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-1,1	-30
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	-2,6	-39
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-2,7	-20
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	-4,4	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	-5,0	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-5,4	-5
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-6,0	-39
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-7,3	-29
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-15,9	-49
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos	-16,5	-37
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-16,7	-36
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	-37,4	-17
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-63,0	-63
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	KD	KD

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījuma pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –
SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-199,1	-18
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	13,4	28
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	5,2	24
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	5,0	5
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	4,9	63
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	4,2	317
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	3,7	10
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,1	52
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	1,8	12
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	1,6	8
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu micēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0,6	61
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,4	247
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	0,3	172
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	0,1	142
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	0,1	13
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	-0,3	-23
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	-0,4	-18
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-0,5	-32
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	-0,7	-25
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	-0,9	-19
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-1,0	-73
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	-1,2	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-1,8	-21
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1,9	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-2,2	-6
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-2,4	-74
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-2,8	-34
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	-4,8	-22
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-4,8	-59
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-5,1	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	-5,4	-98
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	-5,6	-26
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbus un apavu vairumtirdzniecība	-5,8	-8
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-8,9	-61
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība	-9,7	-29

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
		specializētajos veikalos		
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-9,8	-39
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-16,6	-62
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-18,5	-29
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-25,3	-39
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-31,2	-65
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-36,0	-21
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-65,8	-46
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	KD	KD
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tirāžēšana	KD	KD
<i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini. Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.</i>				

1.3. Radošo industriju eksports

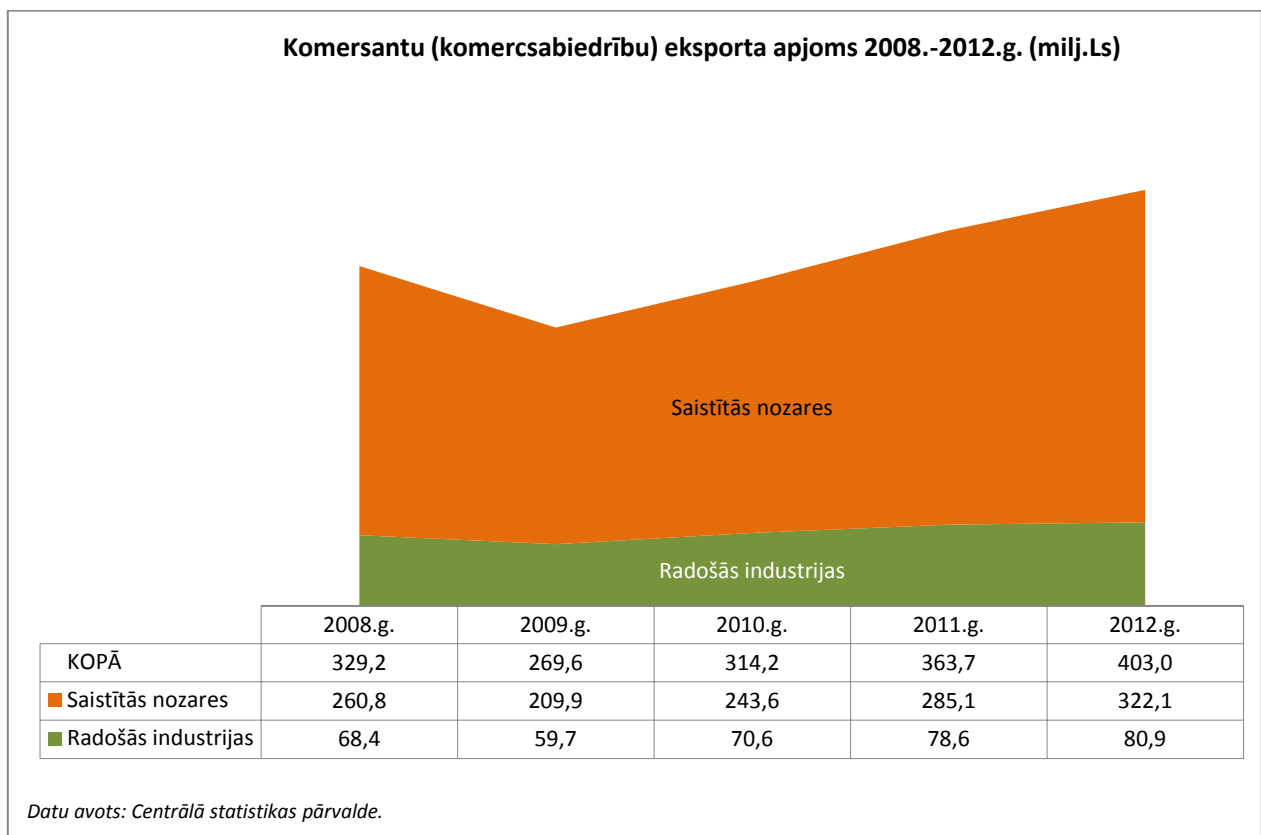
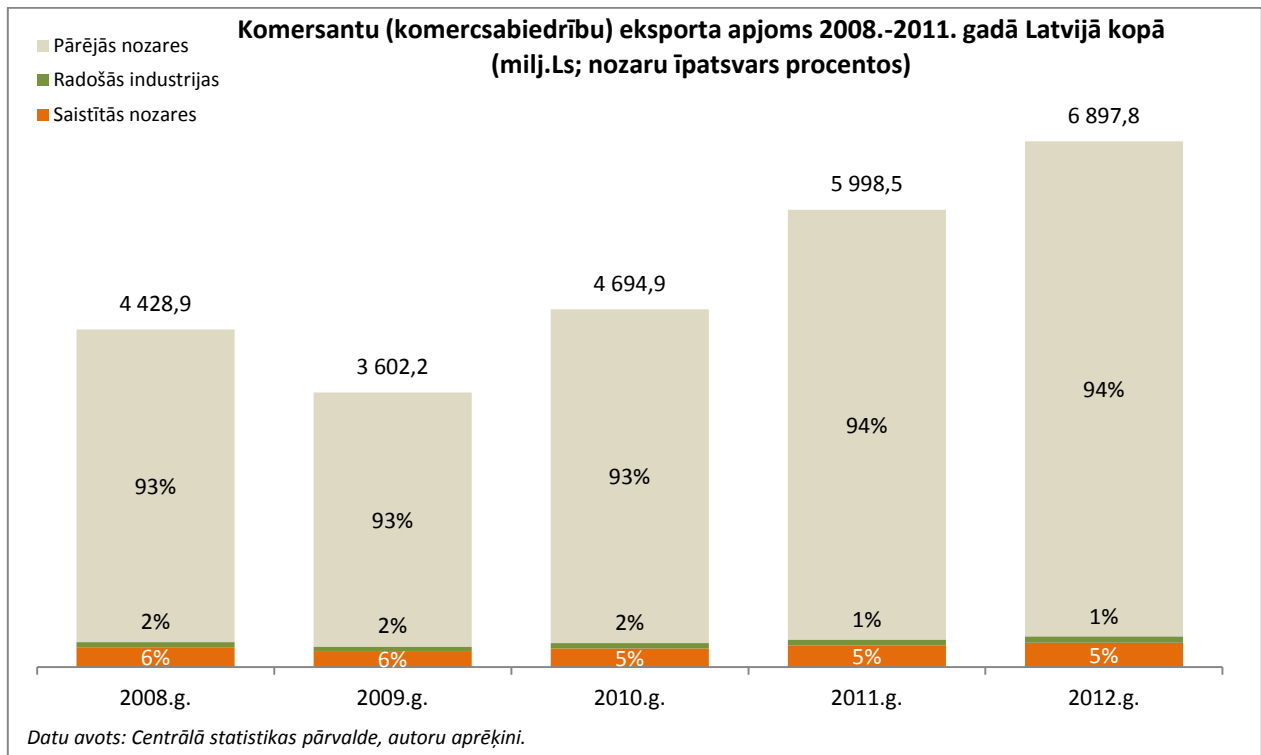
1.3.1. Kopējie dati

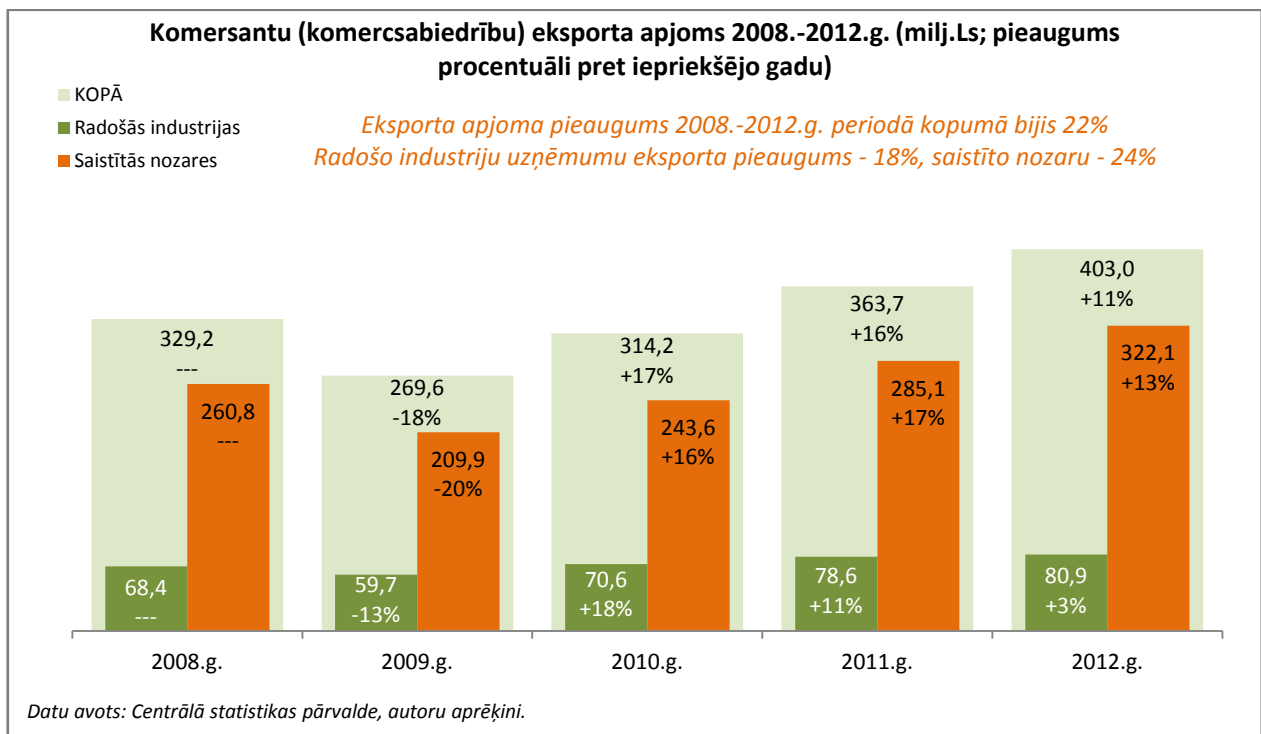
Pēdējo piecu gadu laikā radošo industriju kopējais eksporta apjoms sastādījis vidēji 70 milj Ls gadā. Saistīto nozaru eksports vidēji gadā bijis izteikti lielāks – 264 milj Ls. Sekojoši kopējais radošo industriju un ar tām saistīto nozaru ikgadējais eksporta apjoms ir lielāks par 300 milj Ls.

Pēdējo piecu gadu laikā kopējais eksporta apjoms radošajās industrijās palielinājies par 18%, bet saistītajās nozarēs – par 24%, pieaugot kopumā no 329,2 milj Ls 2008.gadā līdz 403,0 milj Ls 2012.gadā.

Radošo industriju eksporta īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopējā eksporta apjomā pēdējo piecu gadu laikā saglabājies 1%-2% apmērā. Vēl 5%-6% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu eksporta apjoms. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu eksporta īpatsvars Latvijā ir aptuveni 6% no uzņēmumu kopējā eksporta Latvijā.

Pēdējo piecu gadu laikā radošo industriju eksporta apjoms pieaudzis kopumā par 18%, saistīto nozaru – par 24%. Tomēr radošo industriju un ar tām saistīto nozaru eksporta īpatsvars kopējā Latvijas uzņēmumu eksporta apjomā ir pat samazinājies (no 8% 2008.gadā līdz 6% 2012.gadā) – eksporta pieauguma temps Latvijā kopumā bijis daudz augstāks kā radošajās industrijās (attiecīgi 56% un 18%).

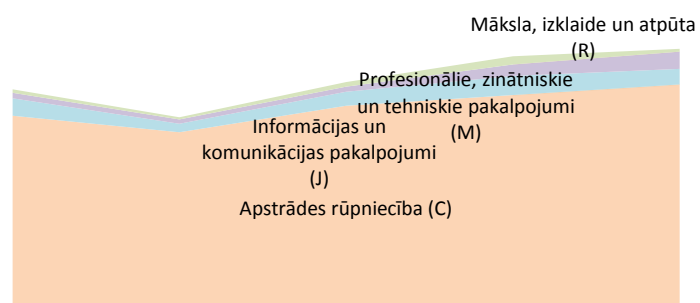
1.3.2. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)

Absolūti lielāko daļu (pēdējo piecu gadu laikā vidēji 88%) no radošo industriju eksporta apjoma nodrošina apstrādes rūpniecības jomā strādājošie uzņēmumi, kuru skaita un apgrozījuma īpatsvars radošajās industrijās kopumā ir ne lielāks kā 15%. Otrs lielākais eksporta apjoma nodrošinātājs ir informācijas un komunikācijas pakalpojumi (vidēji 6% no eksporta kopapjoma).

Arī saistītajās nozarēs lielākie eksportētāji ir apstrādes rūpniecībā strādājošie (vidēji 73% no eksporta kopapjoma), bet salīdzinoši liels ir arī tirdzniecībā strādājošo uzņēmumu eksporta īpatsvars (27%).

Arī lielākais eksporta apjoma pieaugums pēdējo piecu gadu laikā noticis apstrādes rūpniecībā (+9,7 milj.Ls jeb +16%). Neliels eksporta kāpums novērojams arī profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā (+3,6 milj.Ls jeb +213%). Saistītajās nozarēs apstrādes rūpniecības eksporta pieaugums bijis vēl lielāks - 35,6 milj Ls jeb 18%, tāpat pieaudzis tirdzniecībā strādājošo eksporta apjoms (+25,7 milj.Ls jeb +42%).

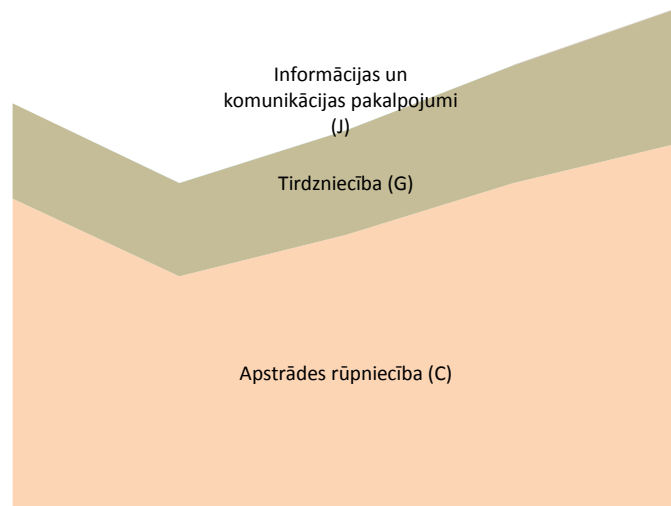
Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ	68,4	59,7	70,6	78,6	80,9
Māksla, izklaide un atpūta (R)	1,1	0,7	1,4	2,5	0,9
Izglītība (P)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	1,7	1,3	1,6	3,5	5,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5,4	2,6	4,3	5,9	4,8
Tirdzniecība (G)	0	0	0	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	60,2	55,1	63,3	66,6	69,9

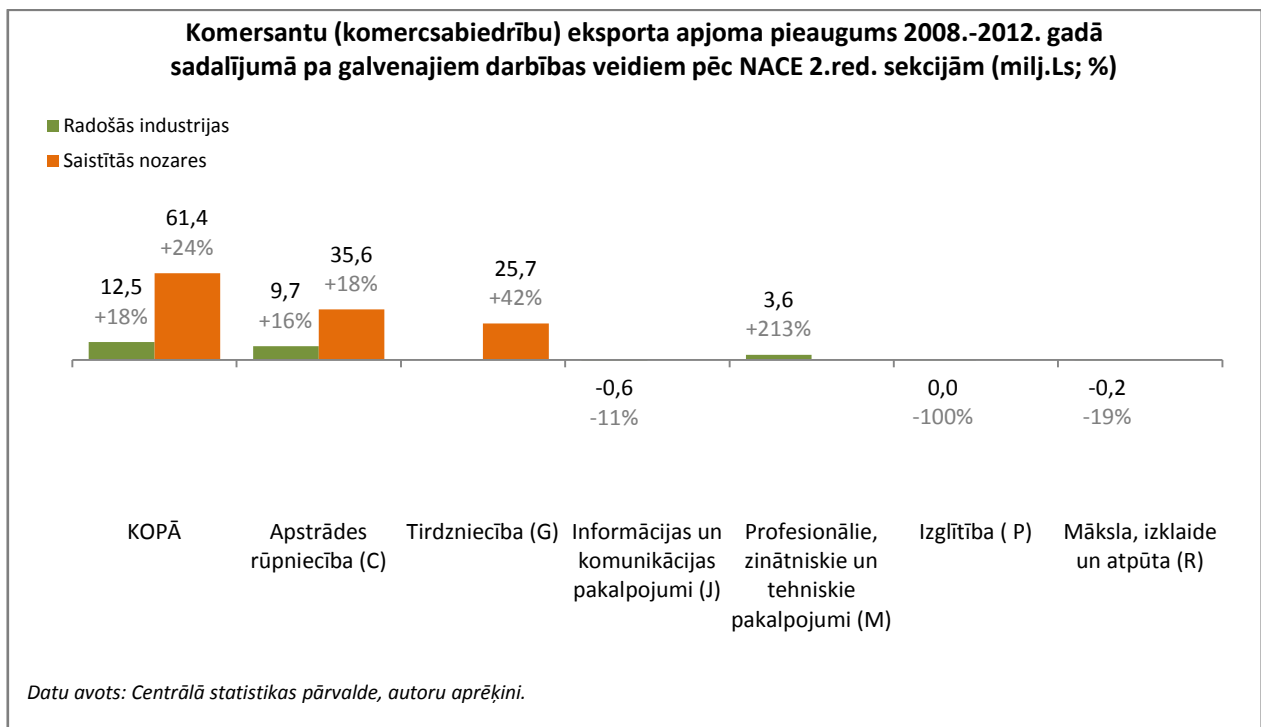
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) - SAISTĪTĀS NOZARES

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ	260,8	209,9	243,6	285,1	322,1
■ Māksla, izklaide un atpūta (R)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
■ Izglītība (P)	0	0	0	0	0
■ Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0	0
■ Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
■ Tirdzniecība (G)	61,0	59,7	66,9	75,4	86,7
■ Apstrādes rūpniecība (C)	199,8	150,0	176,6	209,7	235,4

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

1.3.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

76% no visa radošo industriju eksporta apjoma nodrošina citu mēbeļu ražošanā strādājošie uzņēmumi (61,9 milj.Ls no kopējā eksporta apjoma 80,9 milj.Ls 2012.gadā). Pārējo nozaru eksporta apjoms nepārsniedz 5 milj.Ls gadā. Saistīto nozaru lielākie eksportētāji ir cita veida izdevumu iespiešanā (57,2 milj.Ls 2012.gadā), darba apģērbu ražošanā (41,1 milj.Ls), mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecībā (31,3 milj.Ls), apakšveļas ražošanā (30,2 milj.Ls) un pārējo virsdrēbju ražošanā (22,7 milj.Ls) strādājošie.

Arī lielākais eksporta apjoma pieaugums pēdējo piecu gadu laikā bijis citu mēbeļu ražošanas jomā (+14,7 milj.Ls jeb + 31%), pārējās nozarēs pēdējo piecu gadu eksporta apjoma pieaugumam nepārsniedzot 1,5 milj.Ls. Savukārt lielākais eksporta apjoma kritums - spēļu un rotaļlietu ražošanā (-4,5 milj.Ls jeb -92%), cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošanā (-2,2 milj.Ls jeb -34%) un citos izdevējdarbības veidos (-1,1 milj.Ls jeb -84%).

Saistītajās nozarēs lielākais eksporta pieaugums novērojams cita veida izdevumu iespiešanā (+35,0 milj.Ls jeb + 158%), darba apģērbu ražošanā (+27,0 milj.Ls jeb + 191%), mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecībā (+9,4 milj.Ls jeb + 43%) un apģērbu un apavu vairumtirdzniecībā (+6,6 milj.Ls jeb + 50%), savukārt lielākais kritums - apakšveļas ražošana (-16,5 milj.Ls jeb -35%), pārējo virsdrēbju ražošanā (-8,6 milj.Ls jeb -27%), tekstilšķiedru sagatavošanā un vērpsnā (-3,7 milj.Ls jeb -84%) un tekstilmateriālu aušanā (-3,1 milj.Ls jeb -33%).

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2012.g. datiem)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ			68,4	59,7	70,6	78,6	80,9
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	47,2	47,0	53,9	57,8	61,9
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	3,5	0,7	1,9	3,4	4,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	6,5	4,5	4,5	4,2	4,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1,3	1,0	1,8	2,4	3,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	0,7	0,7	0,8	2,6	2,1
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	0,2	0,2	0,6	0,3	1,4
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	0,0	0,2	0,0	0,0	1,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	0,9	0,2	0,2	0,4	0,8
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	4,9	2,5	2,8	2,0	0,4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	0,0	0,0	0,0	2,1	0,4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarības	1,1	0,6	1,4	0,4	0,4
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	0,3	0,1	0,2	0,3	0,2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarības veidi	1,3	1,5	2,0	2,2	0,2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	0,3	0,1	0,2	0,2	0,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.							

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2012.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ			260,8	209,9	243,6	285,1	322,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	22,1	20,9	36,4	47,8	57,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	14,1	10,1	12,2	22,0	41,1
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	21,9	19,9	27,5	27,4	31,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	46,7	26,3	32,8	33,9	30,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	31,3	22,8	23,3	26,8	22,7
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	13,2	12,1	12,8	18,9	19,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	20,9	16,4	15,5	19,4	19,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	16,9	13,6	13,5	17,1	19,4
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	14,2	16,6	18,3	16,6	17,7
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	8,7	12,7	8,4	10,1	11,9
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	5,6	7,0	4,7	6,2	6,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	9,4	5,4	7,2	6,9	6,3
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2,1	2,3	3,8	5,5	5,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	6,8	3,6	4,6	4,6	5,7
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	4,4	3,0	3,4	2,9	5,0
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1,0	2,3	0,6	1,1	4,7
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	5,2	3,2	5,1	4,1	3,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	4,2	3,3	3,5	4,1	2,7
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	1,5	1,2	1,8	1,4	1,6
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1,3	0,7	1,8	2,1	1,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu micēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0,6	0,8	1,2	1,5	1,3
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	0,0	0,1	0,2	0,3	1,1
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	0,6	1,1	1,6	0,6	1,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,3	0,9
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	4,4	1,1	0,1	0,0	0,7
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	0,0	0,0	0,2	1,0	0,6
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	1,0	1,5	0,9	0,7	0,5

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,8	0,5	0,4	0,3	0,5
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,2	0,1	0,0	0,1	0,5
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0,5	0,2	0,3	0,4	0,5
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	0,2	0,6	0,5	0,1	0,1
Tirdzniecība (G)	4762	Avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoma pieaugums 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (mlj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums mlj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			12,5	18
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	14,7	31
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1,7	137
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	1,5	226
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	1,3	834
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	1,0	3746
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	0,8	22
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	0,4	--

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	0,2	--
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	0,1	--
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	0,0	2686
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	0,0	171
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,0	0
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,0	-100
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	0,0	-79
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	0,0	-100
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-0,1	-25
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-0,1	-10
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-0,2	-98
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-0,2	-90
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-0,7	-63
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-1,1	-84
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	-2,2	-34
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-4,5	-92

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoma pieaugums 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (mlj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –
SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums mlj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			61,4	24
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	35,0	158
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	27,0	191
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	9,4	43
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	6,6	50
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,7	179
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,7	353
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	3,6	25
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,2	36
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	2,4	14
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	1,1	--
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	1,0	18
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	0,9	5497
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Āduniecība un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0,6	105
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,6	14
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	0,6	--
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	0,5	75
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,3	209
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,2	18
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	0,1	6
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	0,0	
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	0,0	0
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,0	-9
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0,0	-5
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītās palīgdarbības	0,0	-21

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-0,1	-43
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,1	-98
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,1	-100
Tirdzniecība (G)	4762	Avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,1	-47
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-0,2	-95
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,3	-41
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-0,4	-43
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	-1,1	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-1,3	-6
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-1,5	-36
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-2,0	-38
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-3,1	-33
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpsana	-3,7	-84
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-8,6	-27
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-16,5	-35

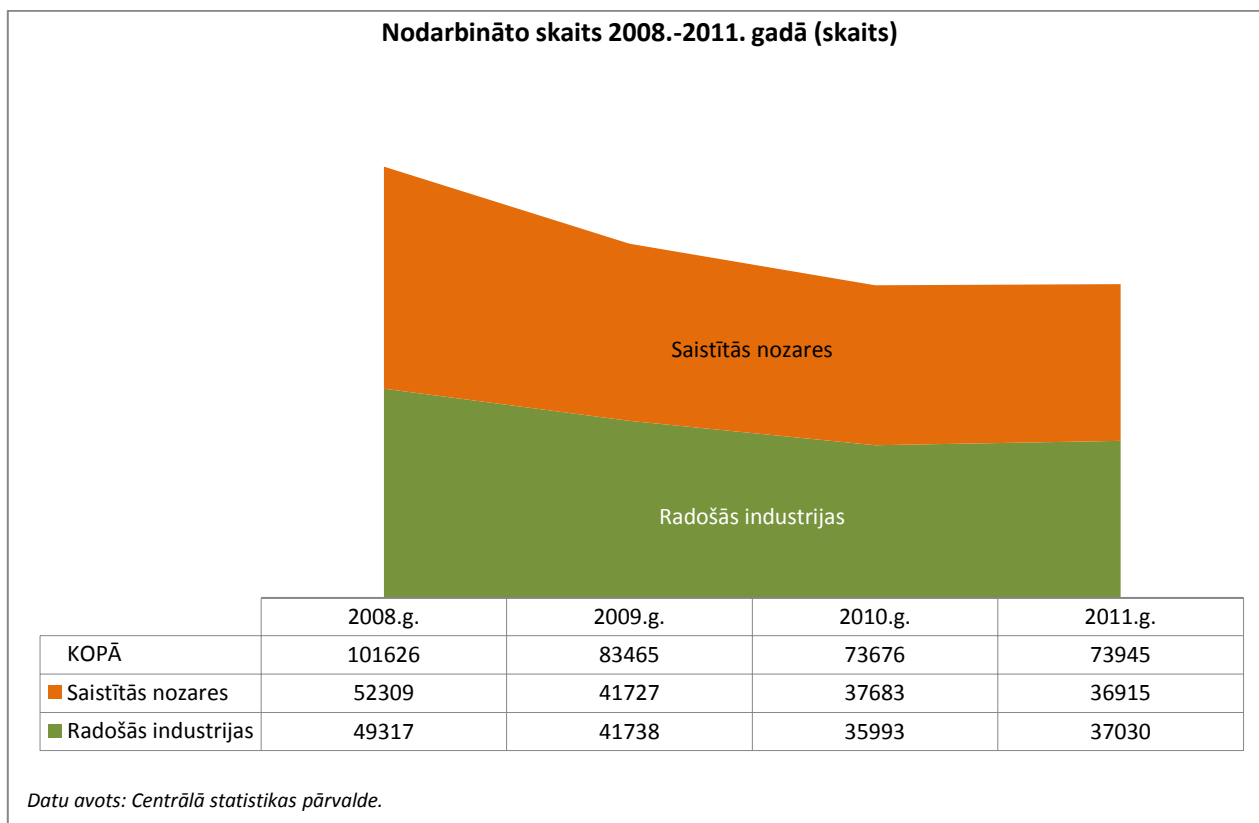
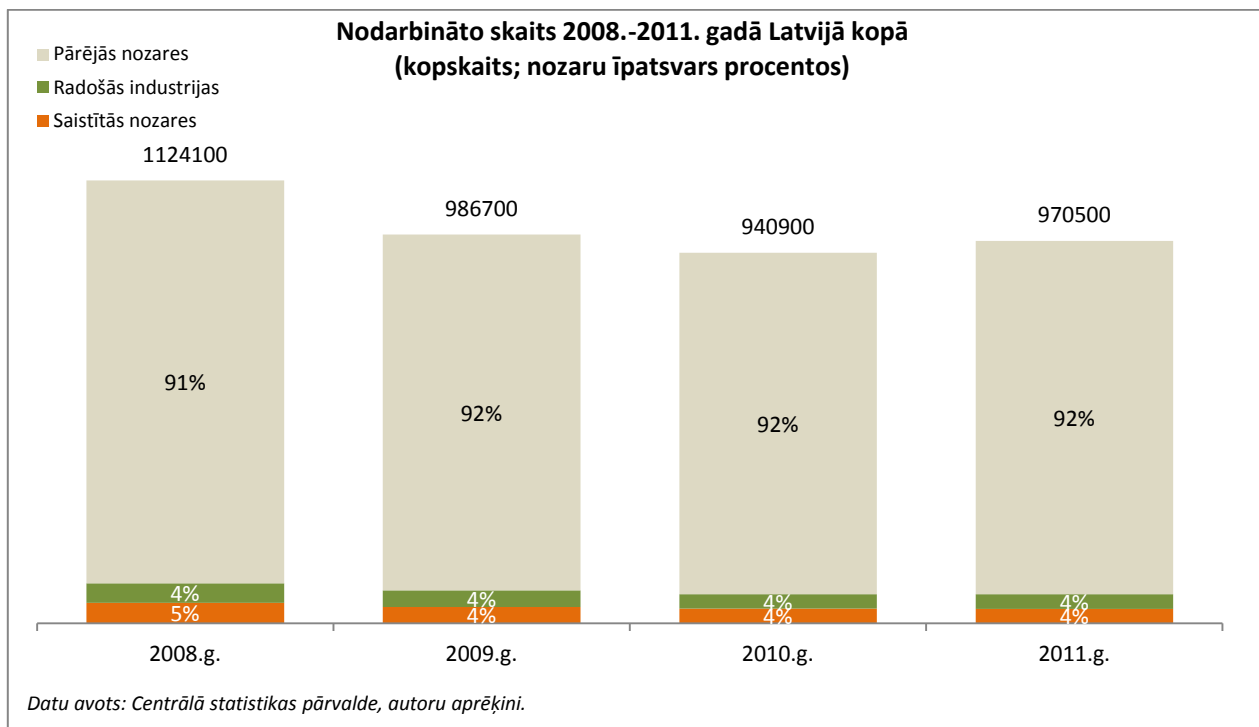
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

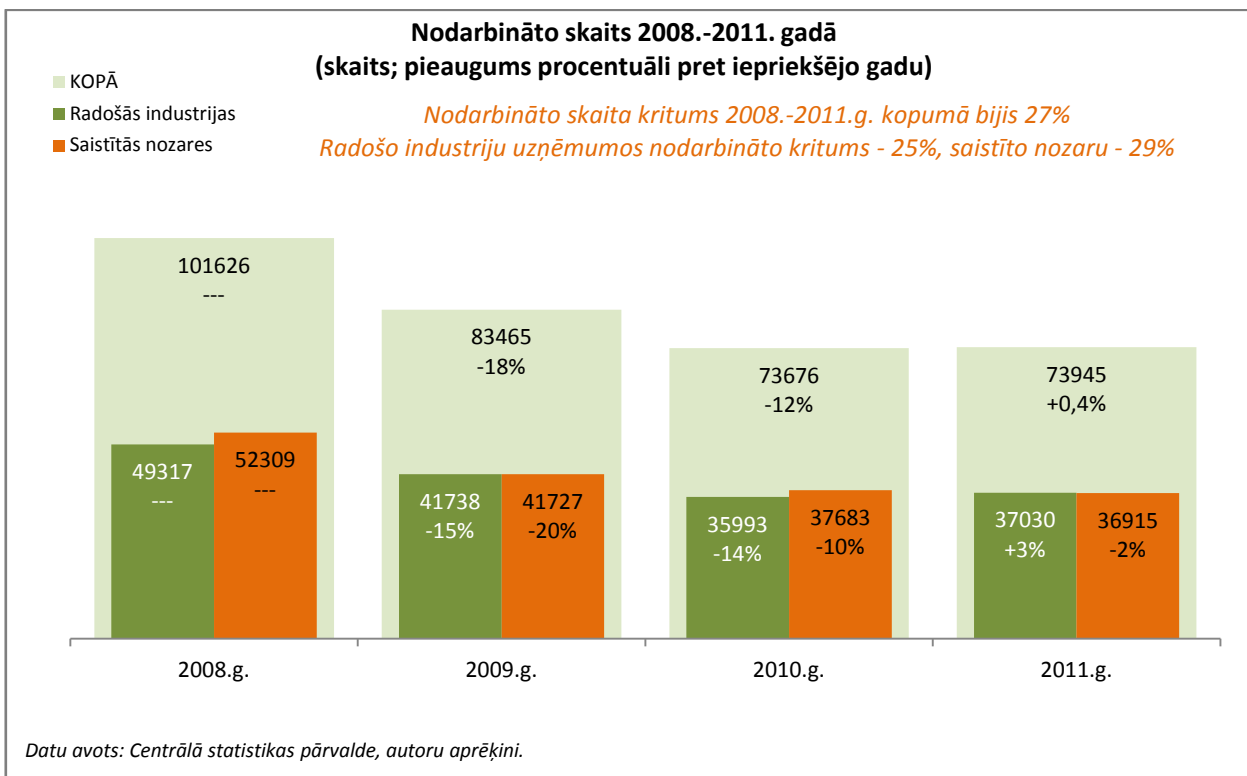
1.4. Radošo industriju nodarbināto skaits

1.4.1. Kopējie dati

Kopumā radošo industriju un ar tām saistītajās nozarēs ir nodarbināti vairāk nekā 70 000 darbinieku. Pēdējo četru gadu laikā nodarbināto skaits gan ir ievērojami krities – radošajās industrijās par 25% (-12287 nodarbinātie), bet saistītajās nozarēs – par 29% (-12394 nodarbinātie).

Radošo industriju uzņēmumos nodarbināto īpatsvars Latvijas nodarbināto kopskaitā pēdējo četru gadu laikā saglabājies 4% apjomā. Vēl 4% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu darbinieku kopskaits. Sekojoši – kopējais radošajās industrijās nodarbināto īpatsvars Latvijā ir aptuveni 8% no nodarbināto kopskaita. Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā pieaudzis kopumā par 22%, to nodarbināto īpatsvars kopējā Latvijas nodarbināto kopskaitā nav mainījies. Vienlaikus - nodarbināto kopskaita kritums radošajās industrijās bijis ievērojami lielāks kā Latvijā kopumā (attiecīgi – 25% un 14%).

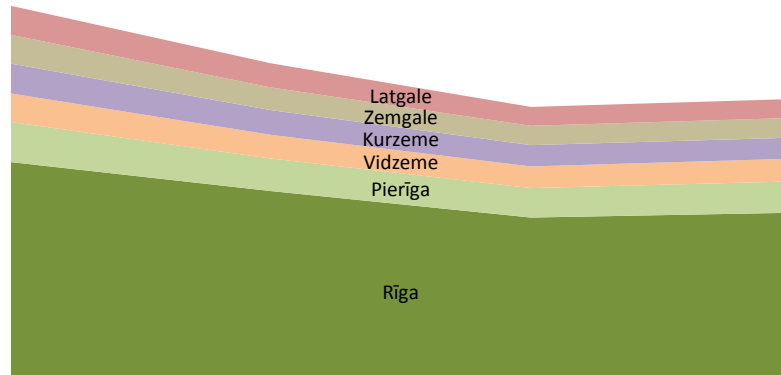

1.4.2. Sadalījumā pa reģioniem

Aptuveni 55% radošajās industrijās un ar tām saistītajās nozarēs nodarbināto strādā uzņēmumos Rīgā, vēl aptuveni 10% - Pierīgā, un tikai ap 1/3 - reģionos. Radošo industriju nodarbināto īpatsvars reģionos ir aptuveni vienāds, savukārt saistīto nozaru nodarbinātie biežāk nodarbināti uzņēmumos Kurzemē un Latgalē.

Pēdējo četru gadu laikā visbūtiskāk samazinājies nodarbināto skaits radošajās industrijās un ar tām saistītajās nozarēs Rīgā (attiecīgi -6680 un -9068 jeb -23% un -32%).

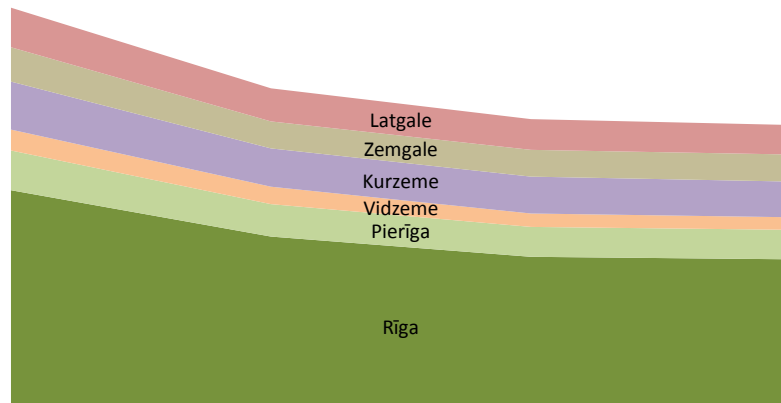
**Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	49317	41738	35993	37030
Latgale	3820	3183	2490	2498
Zemgale	3795	2985	2543	2597
Kurzeme	3939	3259	2814	2769
Vidzeme	3760	3124	2853	2999
Pierīga	5286	4289	3886	4130
Rīga	28717	24898	21407	22037

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

**Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits) -
SAISTĪTĀS NOZARES**

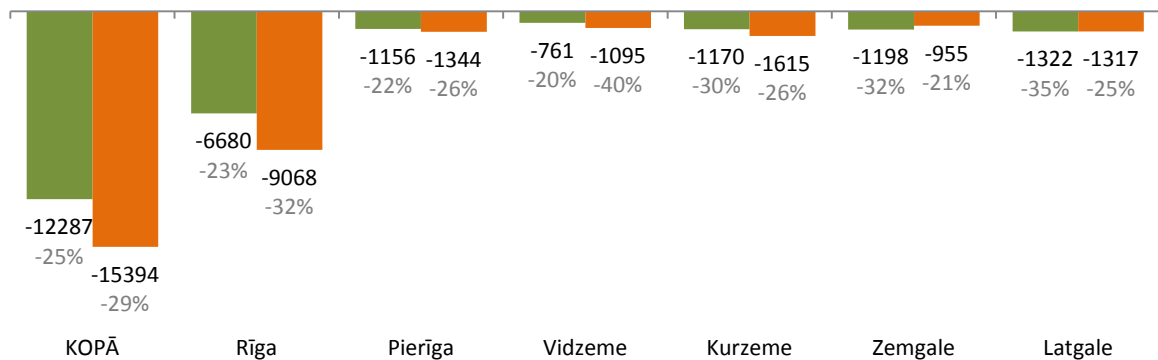

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	52309	41727	37683	36915
Latgale	5192	4344	4032	3875
Zemgale	4508	3541	3511	3553
Kurzeme	6296	5027	4840	4681
Vidzeme	2744	2287	1761	1649
Pierīga	5216	4255	3923	3872
Rīga	28353	22273	19616	19285

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

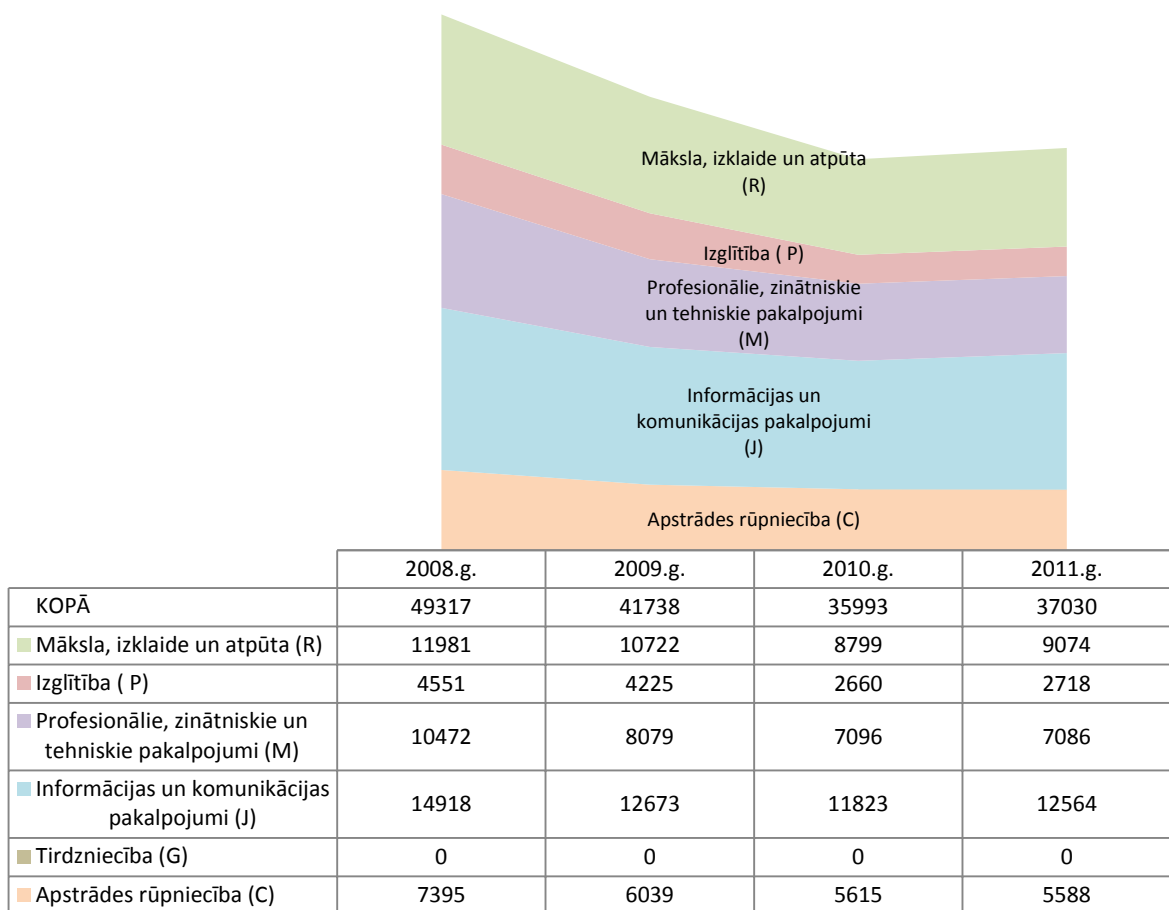
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

1.4.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)³

Radošajās industrijās nodarbinātie visbiežāk strādā uzņēmumos informācijas un komunikācijas pakalpojumu (aptuveni 1/3 no visiem), mākslas, izklaides un atpūtas (aptuveni 1/4 no visiem) un profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu (aptuveni 1/5 no visiem) jomās. Saistītajās nozarēs galvenās nodarbināto darbības jomas ir apstrādes rūpniecība un tirdzniecība (katrā - aptuveni 1/2 no visiem).

Būtiskākais nodarbināto skaita kritums pēdējo četru gadu laikā noticis profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu (-3386 nodarbinātie jeb -32%) un mākslas, izklaides un atpūtas jomās (-2907 jeb -24%). Būtiski nodarbināto skaits samazinājies arī saistītajās nozarēs - tirdzniecībā par 7670 nodarbinātajiem (jeb -30%) un apstrādes rūpniecībā par 5507 nodarbinātajiem (jeb 24%).

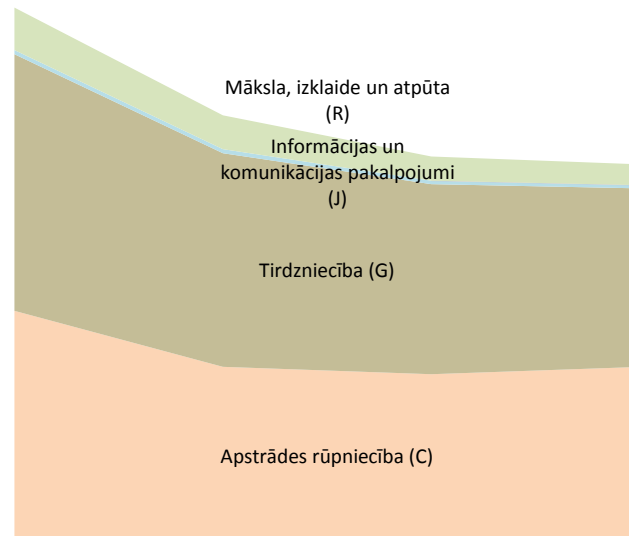
Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

³ Centrālās statistikas pārvaldes sagatavotajos datos nodarbināto kopskaita rādītāji par visu Latviju nesakrīt ar rādītāju dalījumu pa galvenajiem darbības veidiem summām, tādēļ ziņojumā nodarbināto kopskaits dažādos datu griezumos ir atšķirīgs.

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES

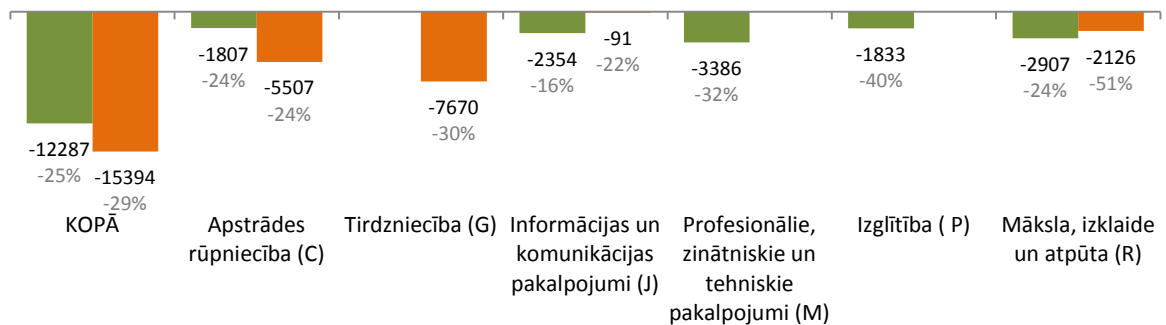

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	52309	41727	37683	36915
Māksla, izklaide un atpūta (R)	4171	3321	2375	2045
Izglītība (P)	0	0	0	0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	406	400	340	315
Tirdzniecība (G)	25206	20978	18666	17536
Apstrādes rūpniecība (C)	22526	17028	16302	17019

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

1.4.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

Lielākās nozares pēc nodarbināto skaita radošajās industrijās ir - datorprogrammēšana (6057 nodarbināto 2011.gadā), citu mēbeļu ražošana (4393), reklāmas aģentūru darbība (3466) un kultūras iestāžu darbība (3343). Saistītajās nozarēs visvairāk nodarbināto ir apģērbu mazumtirdzniecības specializētajos veikalos (5291), pārējo virsdrēbju ražošanā (3412) un apakšveļas ražošanā (3036).

Radošajās industrijās lielākais nodarbināto skaita pieaugums pēdējos četros gados bijis datorprogrammēšanā (+559 jeb 10%) un interneta portālu darbībā (+234 jeb 48%), bet lielākais samazinājums - arhitektūras pakalpojumos (-1873 jeb -48%), kultūras izglītībā (-1833 jeb -40%), kultūras iestāžu darbībā (-1779 jeb -35%), citu mēbeļu ražošanā (-1595 jeb -27%), reklāmas aģentūru darbībā (-1292 jeb -27%) un žurnālu un periodisko izdevumu izdošanā (-1097 jeb -40%). Saistītajās nozarēs nodarbināto skaita pieaugums nevienā no nozarēm nepārsniedz 40 personas, savukārt lielākais kritums bijis bibliotēku un arhīvu darbībā (-2126 jeb -51%), apģērbu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-1745 jeb -25%), cita veida izdevumu iespiešanā (-1352 jeb -36%), avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-1234 jeb -58%) un mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājstarpniecības piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-1219 jeb -35%).

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			49317	41738	35993	37030
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	5498	5129	4993	6057
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	5988	4840	4386	4393
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	4758	3810	3490	3466
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	5122	4765	3128	3343
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	4551	4225	2660	2718
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	2657	2371	2364	2353
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	3906	2797	2215	2033
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	2256	1950	1755	1712
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	2772	2061	1888	1675
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	1537	1289	1116	1121
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	1123	922	922	981
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	1505	1229	1002	857
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	487	573	618	721
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	1081	798	744	717

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	399	380	394	466
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	657	584	453	441
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	628	492	431	429
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	385	331	390	424
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	499	398	368	381
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	479	400	412	374
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	465	310	356	331
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	544	364	351	325
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	282	202	198	311
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	315	224	198	217
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrāciju un atpūtas parku darbība	248	192	225	211
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	259	221	208	208
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	149	131	143	163
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	198	169	135	139
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	62	129	72	118
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	154	148	117	97
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	215	168	128	96
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	106	82	75	89
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	8	10	28	26
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	7	33	19	22
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	17	10	8	11
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	Nav datu	1	3	4

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dīlstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			52309	41727	37683	36915
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	7036	5925	5452	5291
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	3885	3103	3120	3412
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	3577	2808	2883	3036

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2968	2758	2612	2436
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	3783	2756	2421	2431
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājstarpniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3465	2595	2343	2246
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	4171	3321	2375	2045
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	1955	1448	1466	1557
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2132	1617	1409	1450
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	1480	1246	1210	1357
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1349	1221	1109	1055
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	924	687	860	904
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2126	1874	1492	892
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	1510	1191	815	864
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1006	931	891	862
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	1313	1027	900	841
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	1332	965	877	839
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	854	695	611	565
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	631	581	535	551
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	729	545	533	532
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	546	414	362	475
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	698	547	400	413
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	579	408	406	372
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	527	282	284	299
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	447	328	281	285
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	589	471	337	269
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	198	230	222	236
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	383	325	196	177
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	302	223	204	171
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	241	184	155	151
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	187	143	141	138
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	104	89	95	113

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	57	80	94	94
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	139	111	92	81
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	96	65	69	76
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	133	81	82	72
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tīrāžēšana	138	118	86	58
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	20	27	31	55
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu mīcēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	75	60	51	47
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	24	35	23	36
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	402	69	62	35
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	26	26	20	30
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	67	46	32	21
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	61	40	29	19
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	25	15	11	14
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	3	5	-	7
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	9	3	2	3
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	4	2	2	2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tīrāžēšana	3	6	Nav datu	Nav datu

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-12287	-25
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	559	10
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	234	48
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	67	17
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	56	90
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	39	10
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	29	10
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	18	225
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	15	214
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	14	9

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	-6	-35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	-17	-16
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	-37	-15
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-51	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-57	-37
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	-59	-30
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-98	-31
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-105	-22
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	-118	-24
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-119	-55
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	-134	-29
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	-142	-13
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	-199	-32
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	-216	-33
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-219	-40
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	-304	-11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-364	-34
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	-416	-27
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	-544	-24
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-648	-43
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-1097	-40
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	-1292	-27
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-1595	-27
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	-1779	-35
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	-1833	-40
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-1873	-48
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	Nav datu	Nav datu
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.				

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-15394	-29
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	38	19
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	37	65

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	35	175
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana	12	50
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	9	9
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	4	15
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	4	133
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	-2	-50
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	-6	-67
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	-11	-44
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	-20	-2
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	-20	-21
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Āduniecība un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	-28	-37
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-42	-69
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	-46	-69
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	-49	-26
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	-58	-42
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-61	-46
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-71	-13
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-80	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tirāžēšana	-80	-58
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-90	-37
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-123	-8
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespiešana izgatavošana	-131	-43
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-144	-14
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-162	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	-197	-27
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-206	-54
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-207	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-228	-43
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-285	-41
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-289	-34
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-294	-22
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-320	-54
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana	-367	-91
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	-398	-20
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	-472	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-473	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	-493	-37
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-532	-18

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-541	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	-646	-43
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-682	-32
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1219	-35
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1234	-58
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	-1352	-36
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1745	-25
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	-2126	-51
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tirāžošana	Nav datu	Nav datu
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.				

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaits (kārtots dīlstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))^ - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
KOPĀ			-6680	-1156	-761	-1170	-1198	-1322	-12287
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	416	79	-3	-7	25	49	559
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	143	85	5	-7	6	2	234
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	54	5	8	3	8	-11	67
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	48	28	1	-5	-21	ND	56
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	47	4	-1	3	-37	23	39
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	-6	32	0	-1	3	ND	29
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	12	3	ND	ND	ND	ND	18
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	ND	ND	ND	ND	ND	ND	15
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1	-9	ND	ND	ND	22	14
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	ND	ND	ND	-8	ND	0	-6
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	-18	1	ND	-1	ND	ND	-17
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	0	-27	9	-2	0	ND	-37
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	ND	ND	1	ND	-6	ND	-51
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-54	-4	0	2	ND	1	-57
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	-48	-3	-11	ND	ND	ND	-59

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-107	38	0	0	-28	-1	-98
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-57	-7	-9	7	-37	-2	-105
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	-97	1	-2	-13	-1	-6	-118
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-8	-7	-15	-10	-79	0	-119
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	-161	15	ND	ND	ND	ND	-134
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	28	20	7	-80	-7	-110	-142
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	-147	3	-20	-16	-16	-3	-199
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	-142	-10	-5	-15	-6	-38	-216
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-212	8	3	2	-13	-7	-219
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	-256	-1	-34	6	-10	-9	-304
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-398	7	2	14	3	8	-364
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	-354	-3	-28	-17	-6	-8	-416
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	-372	-11	-16	-64	-56	-25	-544
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-454	-65	-57	-20	-41	-11	-648
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-825	-25	10	11	-61	-207	-1097
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	-1251	39	-35	-7	-23	-15	-1292
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-455	-441	-60	-229	-60	-350	-1595
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	3	-488	-265	-276	-415	-338	-1779
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	-610	-307	-170	-305	-249	-192	-1833
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-1374	-115	-86	-140	-73	-85	-1873
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Piezīmes:

ND – nav datu.

Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais nodarbināto skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))^ – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
	SN		-9068	-1344	-1095	-1615	-955	-1317	-15394
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	ND	ND	-1	-2	ND	5	38
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	26	6	ND	ND	0	1	37

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	24	-1	2	ND	ND	-1	35
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana	ND	ND	ND	14	0	ND	12
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	ND	ND	ND	ND	ND	ND	9
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	5	2	ND	ND	ND	ND	4
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	4
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-2
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	1	-7	ND	ND	ND	ND	-6
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	ND	ND	ND	ND	ND	0	-11
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	-21	5	-7	1	0	ND	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	15	17	-37	-22	20	-13	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu mīcēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	ND	ND	ND	ND	-19	ND	-28
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-41	1	ND	ND	ND	ND	-42
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-46
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	-11	-12	1	-3	1	-25	-49
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	ND	ND	ND	ND	-32	ND	-58
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-44	1	-1	ND	-7	-8	-61
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-28	-9	-1	-8	-14	-11	-71
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-67	12	1	ND	ND	-26	-80
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tīrīšana	-65	2	ND	-3	-1	-12	-80
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-78	0	-4	ND	-2	-6	-90
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-105	-117	-7	ND	62	47	-123
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-113	0	-4	-9	-1	-4	-131
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-19	-15	-9	-42	-23	-36	-144
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-119	-9	-8	-32	7	-1	-162
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	ND	ND	ND	-195	ND	ND	-197
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-73	-11	-71	ND	-13	-15	-206
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-62	-13	-49	-26	-15	-42	-207
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-149	-3	-4	1	-53	-20	-228

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-211	-31	0	-13	ND	-21	-285
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-127	-21	-42	-77	-22	0	-289
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-203	-20	-8	-19	-29	-15	-294
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-113	-36	-21	-28	-103	-19	-320
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpsana	-204	-148	ND	6	ND	-22	-367
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	-64	-216	-44	-7	-5	-62	-398
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	-406	1	-35	-22	-16	6	-472
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-222	-34	-10	-31	-25	-151	-473
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	-407	-68	32	4	29	-83	-493
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-436	9	-2	-7	-60	-36	-532
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-277	-34	ND	-268	-1	39	-541
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	-326	-192	-20	9	-71	-46	-646
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-531	-15	-28	-71	-24	-13	-682
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-691	-71	-94	-93	-196	-74	-1219
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-461	-131	-186	-122	-169	-165	-1234
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	-919	-19	-167	-143	-43	-61	-1352
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1147	-70	-105	-125	-144	-154	-1745
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	-1288	-153	-168	-254	10	-273	-2126
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Piezīmes:

ND – nav datu.

Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais nodarbināto skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

1.5. Radošo profesiju pārstāvju skaits

Cits veids, kā analizēt radošo industriju nodarbināto struktūru, ir izmantot nodarbināto skaita klasifikāciju pēc profesiju klasifikatora. Jaunākie pieejamie dati šādā griezumā iegūstami 2011.gada Tautas skaitīšanas rezultātos. Šādā griezumā gan jāņem vērā vairāki datu analīzes ierobežojumi. Pirmkārt, tā kā dotā pētījuma ietvaros tiek analizētas tikai komercsabiedrības un pašnodarbinātie, bet tautas skaitīšanas datos nav iespējams identificēt, kur tieši konkrēto profesiju pārstāvji ir nodarbināti, dotajos datos nav iespējams precīzi identificēt nodarbināto skaitu, kurš strādā komercsabiedrībās, nevis valsts vai pašvaldību iestādēs. Otrkārt, pieejamie dati sniegti 4-zīmju kodu līmenī, sekojoši atsevišķu profesiju gadījumos vienā profesijas klasifikatora kodā apvienotas vairākas profesijas, no kurām tikai daļa būtu uzskatāmas par radošajām industrijām atbilstošām (piemēram, profesijas kods „Sporta, atpūtas un kultūras centru vadītāji” tikai daļēji attiecināms uz radošajām industrijām). Tomēr neskatoties uz šiem un vēl citiem, mazāk būtiskiem, ierobežojumiem, nodarbināto skaitu pēc profesiju klasifikatora šeit iekļaujam kā ilustratīvu un indikatīvu rādītāju.

No visām profesijām/amatiem Latvijā (nodarbināto kopskaits - 833493) radošās profesijas sastāda 44227 jeb 5%. Visplašākās radošo profesiju grupas ir - šuvēji un cepuru izgatavotāji (6904 nodarbināto), mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji (5155), citur neklasificēti amatnieki un strādnieki (3580), programmētāji (3131).

15 gadu un vecāki Latvijas nodarbinātie iedzīvotāji pēc profesijas/amata pamatdarbā 2011.gada 1.martā (Tautas skaitīšanas dati)

<i>(Profesiju klasifikatora kods) Profesija/amats</i>	<i>Skaits</i>
Radošās profesijas kopā	44227
(7531) Šuvēji un cepuru izgatavotāji	6904
(7522) Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	5155
(7549) Citur neklasificēti amatnieki un strādnieki	3580
(2512) Programmētāji	3131
(2642) Žurnālisti	2114
(2431) Reklāmas un tirgzinības vecākie speciālisti	2010
(3511) Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	1796
(1431) Sporta, atpūtas un kultūras centru vadītāji	1720
(2643) Tulkotāji, tulki un citi lingvisti	1482
(3432) Dizaina speciālisti un dekoratori	1279
(2161) Arhitekti	1154
(2652) Mūziķi, dziedātāji, komponisti un muzikologi	1059
(2651) Vizuālo mākslu mākslinieki	1033
(7533) Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	1003
(1330) Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vadītāji	981
(3435) Citi mākslas un kultūras speciālisti	914
(1222) Reklāmas un sabiedrisko attiecību jomas vadītāji	895
(7319) Citur neklasificēti amatnieki	737
(7532) Apģērbu un līdzīgu izstrādājumu modelētāji un piegriezēji	704

<i>(Profesiju klasifikatora kods) Profesija/amats</i>	<i>Skaits</i>
(3433) Galeriju, muzeju un bibliotēku speciālisti	636
(2166) Grafikas un multimediju dizaineri	616
(2654) Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	544
(7318) Tekstila, ādas un tām radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotāji	493
(2653) Dejojāji un horeogrāfi	456
(2513) Tīmekļa lapu un multimediju veidotāji	454
(7221) Kalēji un presētāji	446
(3431) Fotogrāfi	384
(7323) Grāmatu iesējēji un apdarinātāji	382
(2163) Izstrādājumu un apģērbu dizaineri	318
(2655) Aktieri	238
(7313) Juvelieri	220
(7317) Koka, pinumu un tiem radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotāji	194
(2514) Lietojumprogrammu izstrādātāji	142
(2656) Radio, televīzijas un citu mediju diktori	135
(2659) Citur neklasificēti radošo un izpildītājmākslu jomas mākslinieki	122
(7211) Metālliešanas veidņu izgatavotāji	111
(7125) Stiklinieki	109
(2162) Ainavu arhitekti	103
(7314) Podnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	100
(3332) Konferenču un pasākumu organizatori	93
(2641) Rakstnieki un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	84
(7316) Dekoratīvie apgleznotāji, gravētāji un kodinātāji	59
(7315) Stikla izstrādājumu izgatavotāji un apdarinātāji	52
(5241) Tērpu demonstrētāji un citi modeļi	48
(7312) Mūzikas instrumentu izgatavotāji un labotāji	37
<i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.</i>	

1.6. Radošo industriju radītā pievienotā vērtība

1.6.1. Aprēķinu metodika

Lai aprēķinātu pievienoto vērtību, tiek izmantota relatīvo rādītāju metode, kur izejas dati ir:

- 1) Pievienotā vērtība tautsaimniecībā kopumā (PV).
- 2) Nodarbināto skaits tautsaimniecībā kopumā (ND).
- 3) Nodarbināto skaits radošajās industrijās un saistītajās nozarēs NACE 2.red. darbības veidu griezumā atbilstoši klasifikatoram (ND^r_j).

Balstoties uz statistikas datiem, tika aprēķināta pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto tautsaimniecībā kopumā pēc formulas $pv = PV/ND$.

Nākamajā solī tika izvērtēts radošo industriju ieguldījums radītajā pievienotajā vērtībā naudas (PV^r, PV^r_j) un procentuālā (k, k_j) izteiksmē:

- pievienotā vērtība radošajās industrijās un saistītajās nozarēs kopumā $PV^r = pv * ND^r$; $k = PV^r / PV * 100\%$;
- pievienotā vērtība katrā radošo industriju/saistīto nozaru darbības veidā atsevišķi $PV^r_j = pv * ND^r_j$; $k_j = PV^r_j / PV_j * 100\%$, j- radošās industrijas/saistītās nozares atbilstoši NACE 2.red. klasifikācijai;
- radošo inudstriju/saistīto nozaru pievienotā vērtība katrā reģionā $PV^r_i = pv * ND^r_i$; $m_i = PV^r_i / PV_i * 100\%$, i-1,...,6, Latvijas reģions.

Statistikas dati par radīto pievienoto vērtību sadalījumā pa darbības veidiem uz pētījuma īstenošanas brīdi ir pieejami tikai apvienotā klasifikācijā (burtu apzīmējumi no A līdz S) par 2012.gadu, ar lielāku detalizācijas pakāpi - līdz 2010.gadam. Datu neesamība atbilstoši pieņemtajai klasifikācijai ierobežo šī rādītāja padziļinātas analīzes iespējas.

Lai izvērtētu radošo industriju un saistīto nozaru radīto pievienoto vērtību nepilnīgas informācijas apstākļos, tiek izmantots šāds algoritms:

- 1) tiek noteikts vidējais rādītājs Latvijā – *pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto (pv)*;
- 2) izmantojot datus par radošajās industrijās un saistītajās nozarēs nodarbināto skaitu, tiek aprēķināta *pievienotā vērtība (PV)* pa darbības veidiem sadalījumā pa Latvijas reģioniem;
- 3) izlases veidā tiem darbības veidiem, kuros:
 - a) atbilstoši datiem par apgrozījumu radošās industrijas un saistītās nozares 100% apmērā aizņem tirgu,
 - b) ir attiecīga informācija par pievienoto vērtību,
 tiek precizēts īpatnējais rādītājs *pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto (pv')*;
- 4) tiek aprēķināta precizēta radošo industriju/saistīto nozaru radītā pievienotā vērtība (PV').

Vidējā īpatnējā pievienotā vērtība Latvijā, 2008.-2012.g.

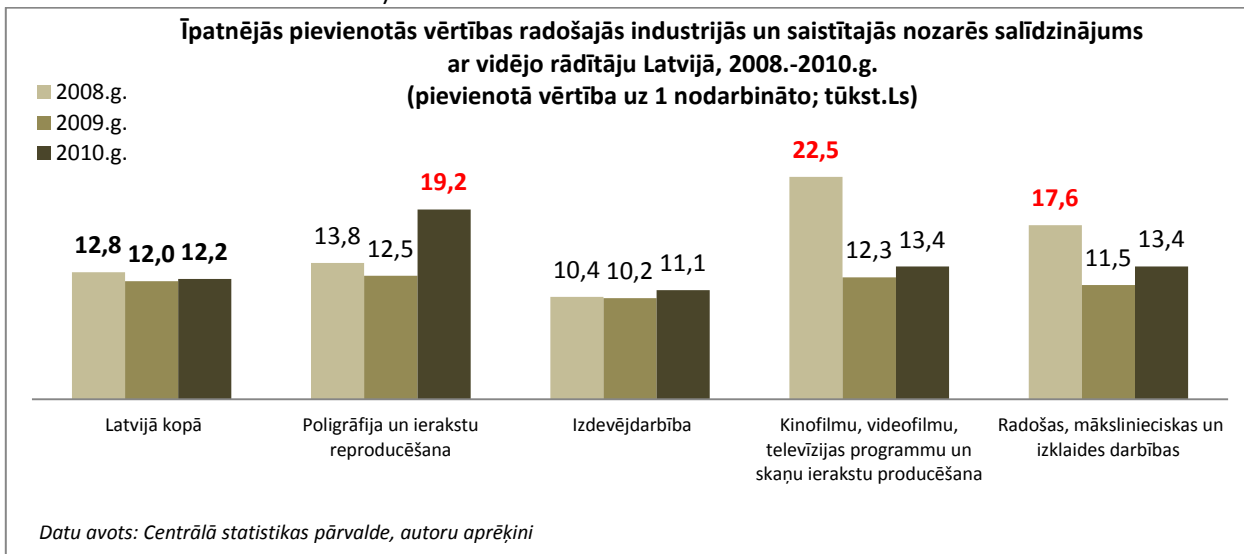
	2008	2009	2010	2011	2012
Kopējā pievienotā vērtība (milj. LVL)	14 432	11 795	11 463	12 791	13 878
Nodarbināto kopskaits (15-74) (tūkst.)	1 131	996	955	861.6*	885.6
Pievienotā vērtība uz 1 nodarbināto (tūkst. LVL)	12,8	11,8	12,0	14,8^	15,7

*Pārreķins pēc 2011.gada tautas skaitīšanas rezultātiem.

^ Ievērojamu rādītāja palielinājumu 2011.gadā nosaka nodarbināto skaita samazinājums pēc 2011.gada tautas skaitīšanas rezultātiem.

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Var pieņemt, ka virknē radošo industriju un to saistīto nozaru īpatnējā pievienotā vērtība ir augstāka kā vidēji Latvijā. Kā rāda aprēķini, pirmskrīzes periodā 2008.gadā šis rādītājs visaugstākais bija kino un televīzijas programmu producēšanā (22,5 tūkst. latu uz vienu nodarbināto, kamēr vidēji Latvijā šis rādītājs bija tikai 12,8 tūkst. latu), savukārt 2010.gadā visaugstākā pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto bija poligrāfijā un ierakstu reproducēšanā - 19,2 tūkst. latu (kamēr vidēji Latvijā – tikai 12,2 tūkst. latu uz vienu nodarbināto).

Radošo industriju un saistīto nozaru, kuru produkcija attiecīgajā tirgū aizņem 100%, īpatnējās pievienotās vērtības aprēķins (tūkst. Ls)

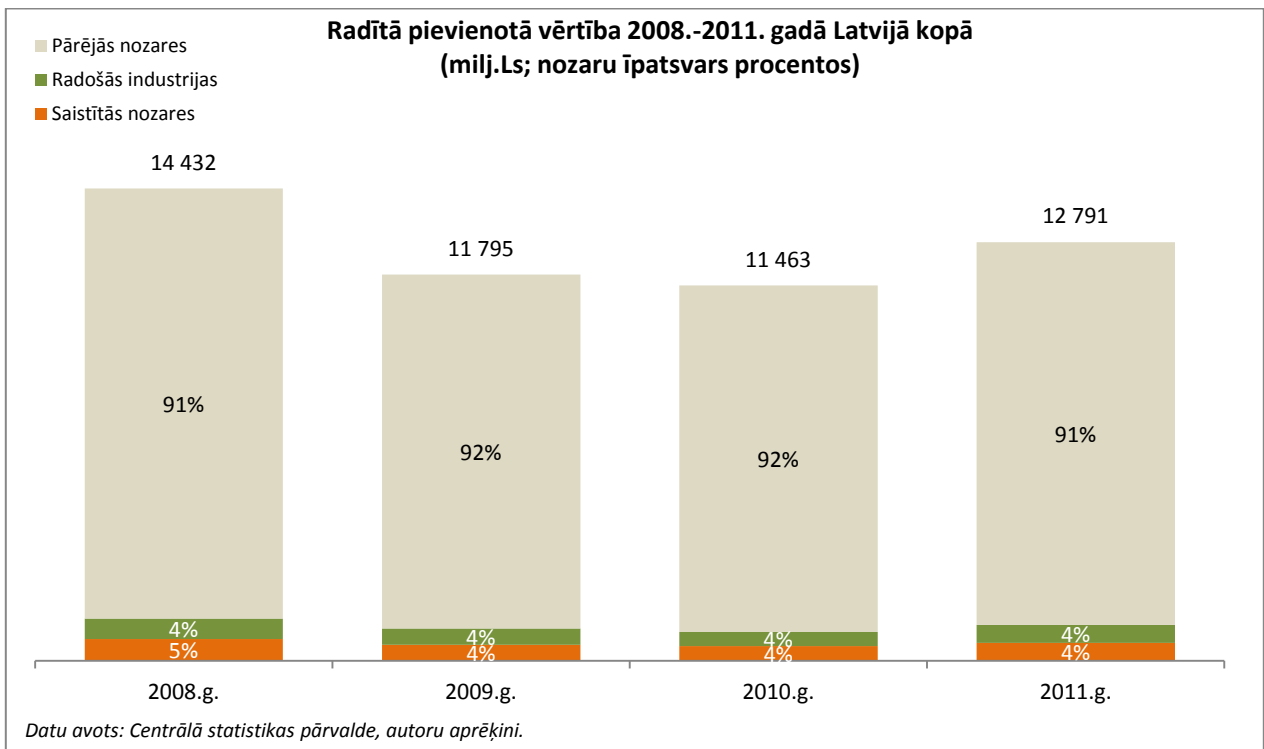
	2008	2009	2010
(18) Poligrāfija un ierakstu reproducēšana			
Pievienotā vērtība	59828	39583	53699
Nodarbināto skaits	4336	3167	2795
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	13,8	12,5	19,2
(58) Izdevējdarbība			
Pievienotā vērtība	62626	46759	44994
Nodarbināto skaits	6043	4576	4071
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	10,4	10,2	11,1
(59-60) Kinofilmu, videofilmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana; radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide			
Pievienotā vērtība	68395	31726	30508
Nodarbināto skaits	3037	2574	2273
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	22,5	12,3	13,4
(90-92) Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības; bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība			
Pievienotā vērtība	260390	149315	134787
Nodarbināto skaits	14781	12929	10027
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	17,6	11,5	13,4

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

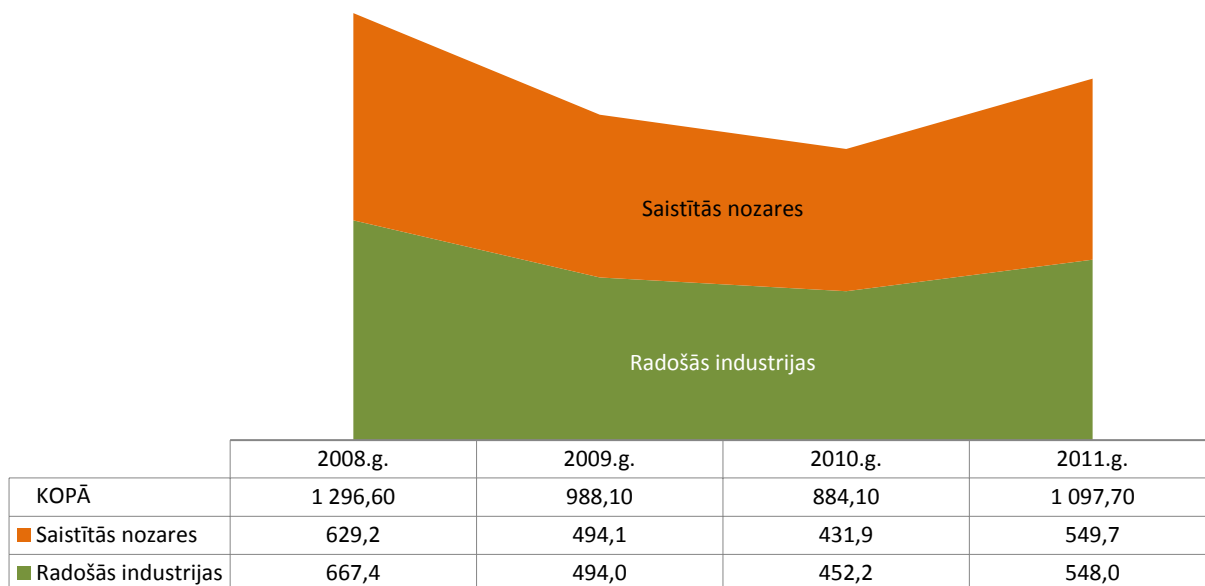
1.6.2. Kopējie dati

Lai gan 2009.-2010.gada periodā radošajās industrijās un to saistītajās nozarēs kopumā radītā pievienotā vērtība bijusi mazāka par 1 mljrd latu, gan pirms tam, gan 2011.gadā tā bijusi lielāka, kas ļauj secināt, ka šo nozaru radītā pievienotā vērtība kopumā ir ne mazāka kā 1 miljards latu gadā. Radošo industriju un saistīto nozaru īpatsvars radītajā pievienotajā vērtībā ir aptuveni vienāds – katra ik gadus rada pievienoto vērtību aptuveni 0,5 mljrd latu apmērā.

Radošo industriju pievienotās vērtības īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopējā pievienotās vērtības apjomā pēdējo četru gadu laikā saglabājies 4% apmērā. Vēl 4% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu radītā pievienotā vērtība. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu pievienotās vērtības īpatsvars Latvijā ir aptuveni 8%. Lai gan pēdējo četru gadu laikā notikušas būtiskas izmaiņas gan uzņēmumu, gan nodarbināto skaita rādītājos, radošo industriju un to saistīto nozaru radītās pievienotās vērtības īpatsvars Latvijas ekonomikā kopumā nav mainījies.

Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. (milj.Ls)

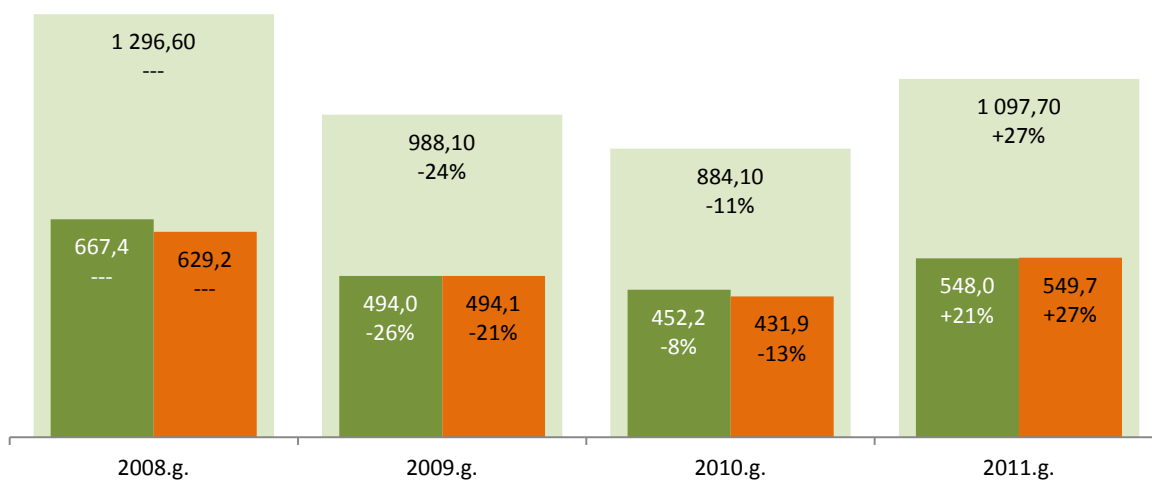

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. (milj.Ls; pieaugums procentuāli pret iepriekšējo gadu)

■ KOPĀ
■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

*Radītās pievienotās vērtības kritums 2008.-2011.g. periodā kopumā bijis 15%
Radošo industriju pievienotās vērtības kritums - 18%, saistīto nozaru - 13%*

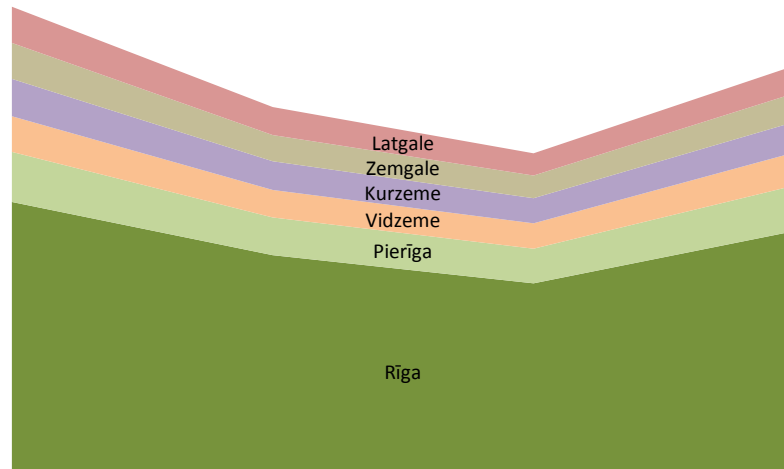

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

1.6.3. Sadalījumā pa reģioniem

Aptuveni 60% no kopējās radošo industriju radītās pievienotās vērtības nodrošina uzņēmumi Rīgā, saistītajās nozarēs Rīgas uzņēmumu radītās pievienotās vērtības īpatsvars sastāda aptuveni 50%. Pārējie Latvijas reģioni katrs rada aptuveni 10% no kopējās radošo industriju un to saistīto nozaru pievienotās vērtības. Pēdējo četru gadu laikā radītā pievienotā vērtība radošajās industrijās visbūtiskāk samazinājusies Latgalē (kritums par 24%), bet saistītajās nozarēs – Kurzēmē (kritums par 30%).

**Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	629,2	494,1	431,9	549,7
Latgale	48,7	37,7	29,9	37,1
Zemgale	48,4	35,3	30,5	38,6
Kurzeme	50,3	38,6	33,8	41,1
Vidzeme	48,0	37,0	34,2	44,5
Pierīga	67,4	50,8	46,6	61,3
Rīga	366,4	294,8	256,9	327,2

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

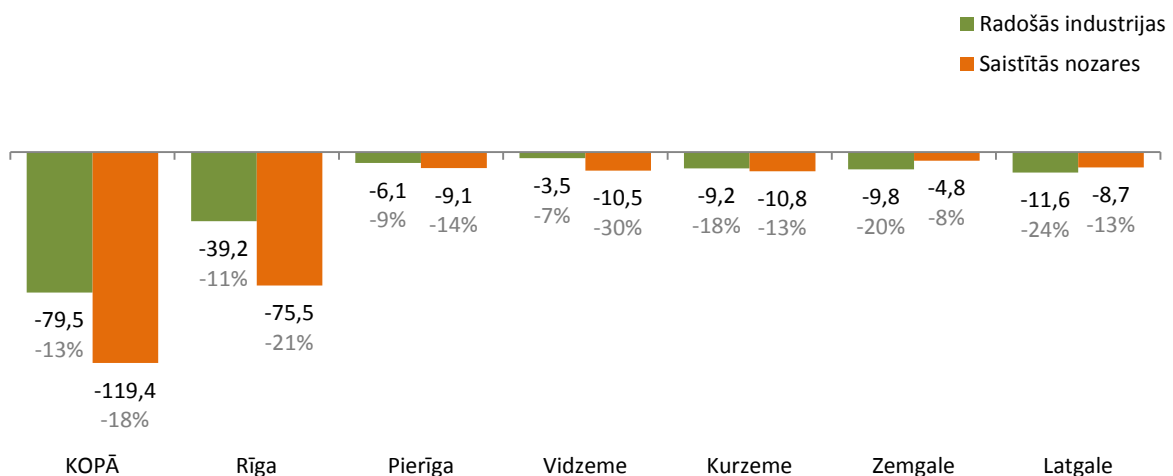
**Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) -
SAISTĪTĀS NOZARES**

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	667,4	494,0	452,2	548,0
Latgale	66,2	51,4	48,4	57,5
Zemgale	57,5	41,9	42,1	52,7
Kurzeme	80,3	59,5	58,1	69,5
Vidzeme	35,0	27,1	21,1	24,5
Pierīga	66,6	50,4	47,1	57,5
Rīga	361,8	263,7	235,4	286,3

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

**Radītās pievienotās vērtības pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem
(milj.Ls; %)**

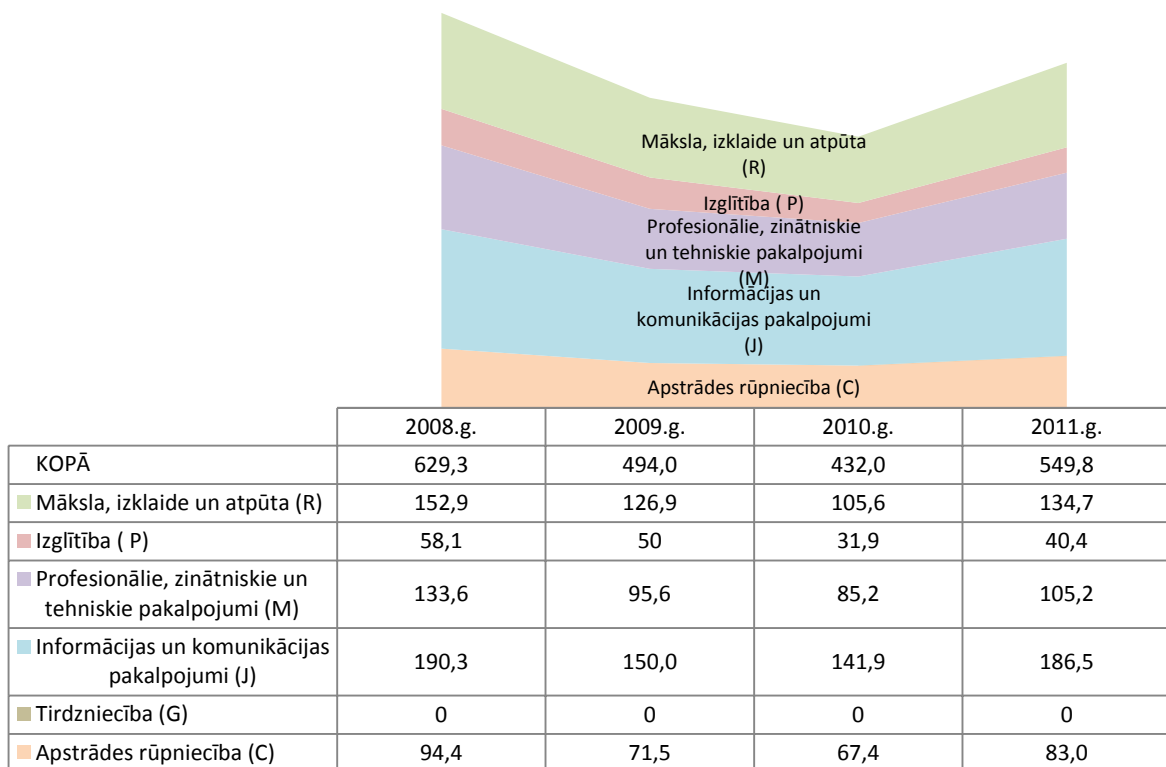
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

1.6.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)⁴

Aptuveni 1/3 no radošo industriju radītās pievienotās vērtības tiek radīta informācijas un komunikācijas pakalpojumu, 1/4 – mākslas, izklaides un atpūtas, bet 1/5 – profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā. Apstrādes rūpniecībā tiek radīts tikai aptuveni 15% no radošo industriju kopējās pievienotās vērtības. Atšķirīga ir situācija saistītajās nozarēs – aptuveni 1/2 no to kopējās radītās vērtības rada tirdzniecība, nedaudz mazāk kā 1/2 – apstrādes rūpniecība, savukārt informācijas un komunikāciju pakalpojumu un mākslas, izklaides un atpūtas jomu pievienotās vērtības īpatsvars saistītajās nozarēs kopumā ir mazāks par 1/10.

Pēdējo četru gadu laikā radošo industriju un to saistīto nozaru radītā pievienotā vērtība ir samazinājusies kopumā par vairāk kā 10%. Būtiskākais radītās pievienotās vērtības kritums radošajās industrijās novērojams izglītībā (kritums par 30%) un profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā (kritums par 21%), bet saistītajās nozarēs – mākslas, izklaides un atpūtas jomā (kritums par 43%).

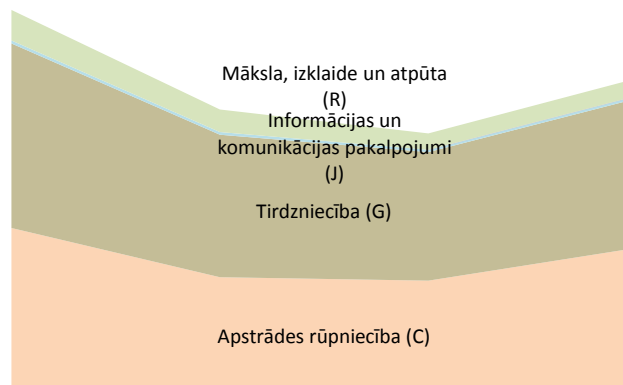
**Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

⁴ Centrālās statistikas pārvaldes sagatavotajos datos nodarbināto kopskaita rādītāji par visu Latviju nesakrīt ar rādītāju dalījumu pa galvenajiem darbības veidiem summām, tādēļ ziņojumā nodarbināto kopskaits dažādos datu griezumos ir atšķirīgs, attiecīgi arī pievienotās vērtības aprēķinu summas šajā nodaļā nesakrīt ar kopējiem rādītājiem iepriekšējās nodaļās.

Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) - SAISTĪTĀS NOZARES

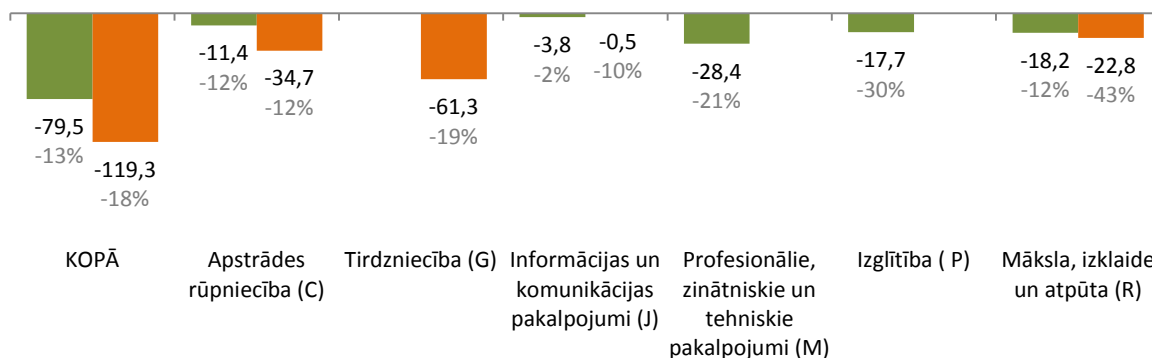

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	667,4	493,9	452,2	548,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	53,2	39,3	28,5	30,4
Izglītība (P)	0	0	0	0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5,2	4,7	4,1	4,7
Tirdzniecība (G)	321,6	248,3	224,0	260,3
Apstrādes rūpniecība (C)	287,4	201,6	195,6	252,7

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Radītās pievienotās vērtības pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

1.6.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)⁵

Salīdzinoši lielāko radītās pievienotās vērtības īpatsvaru radošajās industrijās rada datorprogrammēšanas, konsultēšanas un ar to saistītas darbības (2011.gadā radītā pievienotā vērtība – 89,9 milj. Ls) un radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības (89,5 milj. Ls). Trešā būtiskākā nozare pievienotās vērtības radīšanā ir mēbeļu ražošana (65,2 milj.Ls).

Savukārt saistītajās nozarēs izteikti prevalējoša ir mazumtirdzniecība, kas 2011.gadā radījusi 231,8 milj.Ls pievienoto vērtību. Otrā būtiskākā saistīto nozaru joma ir apģērbu ražošana (147,8 milj.Ls).

⁵ Dati un aprēķini pieejami tikai divciparu kodu līmenī.

Nodarbināto skaits un pievienotās vērtības novērtējums pa darbības veidiem, 2008.-2011.g.- RADOŠĀS INDUSTRIJAS

	Nodarbināto skaits				Pievienotā vērtība (milj.LVL)				Pievienotās vērtības struktūra (%)			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
KOPĀ RADOŠĀS INDUSTRIJĀS	49317	41738	35993	37030	629.2	494.1	431.9	549.7	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
(C) Apstrādes rūpniecība	7395	6039	5615	5588	94.4	71.5	67.4	83.0	15.0%	14.5%	15.6%	15.1%
..(14) Apģērbu ražošana	385	331	390	424	4.9	3.9	4.7	6.3	0.8%	0.8%	1.1%	1.1%
..(15) Ādas un ādas izstrādājumu ražošana	149	131	143	163	1.9	1.6	1.7	2.4	0.3%	0.3%	0.4%	0.4%
..(23) Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	215	168	128	96	2.7	2.0	1.5	1.4	0.4%	0.4%	0.4%	0.3%
..(26) Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	0	1	3	4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
..(31) Mēbeļu ražošana	5988	4840	4386	4393	76.4	57.3	52.6	65.2	12.1%	11.6%	12.2%	11.9%
..(32) Cita veida ražošana	658	568	565	508	8.4	6.7	6.8	7.5	1.3%	1.4%	1.6%	1.4%
(J) Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	14918	12673	11823	12564	190.3	150.0	141.9	186.5	30.2%	30.4%	32.8%	33.9%
..(58) Izdevējdarbība	5902	4452	3985	3574	75.3	52.7	47.8	53.1	12.0%	10.7%	11.1%	9.7%
..(59) Kino filmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	578	425	450	442	7.4	5.0	5.4	6.6	1.2%	1.0%	1.3%	1.2%
..(60) Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	2194	1873	1569	1562	28.0	22.2	18.8	23.2	4.4%	4.5%	4.4%	4.2%
..(62) Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	5498	5129	4993	6057	70.2	60.7	59.9	89.9	11.1%	12.3%	13.9%	16.4%
..(63) Informācijas pakalpojumi	746	794	826	929	9.5	9.4	9.9	13.8	1.5%	1.9%	2.3%	2.5%
(M) Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	10472	8079	7096	7086	133.6	95.6	85.2	105.2	21.2%	19.4%	19.7%	19.1%
..(70) Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās	282	202	198	311	3.6	2.4	2.4	4.6	0.6%	0.5%	0.6%	0.8%
..(71) Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	3906	2797	2215	2033	49.8	33.1	26.6	30.2	7.9%	6.7%	6.2%	5.5%
..(73) Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	5157	4190	3884	3932	65.8	49.6	46.6	58.4	10.5%	10.0%	10.8%	10.6%
..(74) Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	1127	890	799	810	14.4	10.5	9.6	12.0	2.3%	2.1%	2.2%	2.2%
(P) Izglītība	4551	4225	2660	2718	58.1	50.0	31.9	40.4	9.2%	10.1%	7.4%	7.3%
..(85) Izglītība	4551	4225	2660	2718	58.1	50.0	31.9	40.4	9.2%	10.1%	7.4%	7.3%
(R) Māksla, izklaide un atpūta	11981	10722	8799	9074	152.9	126.9	105.6	134.7	24.3%	25.7%	24.4%	24.5%
..(90) Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	8156	7489	5762	6031	104.1	88.7	69.1	89.5	16.5%	17.9%	16.0%	16.3%
..(91) Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	2454	2119	1890	1851	31.3	25.1	22.7	27.5	5.0%	5.1%	5.3%	5.0%
..(93) Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	1371	1114	1147	1192	17.5	13.2	13.8	17.7	2.8%	2.7%	3.2%	3.2%

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Nodarbināto skaits un pievienotās vērtības novērtējums pa darbības veidiem, 2008.-2011.g.- SAISTĪTĀS NOZARES

	Nodarbināto skaits				Pievienotā vērtība (milj.LVL)				Pievienotās vērtības struktūra (%)			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
KOPĀ SAISTĪTĀS INDUSTRIJĀS	52309	41727	37683	36915	667.4	494.0	452.2	548.0	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
(C) Apstrādes rūpniecība	22526	17028	16302	17019	287.4	201.6	195.6	252.7	43.1%	40.8%	43.3%	46.1%
..(13) Tekstilizstrādājumu ražošana	3106	1953	1856	1836	39.6	23.1	22.3	27.3	5.9%	4.7%	4.9%	5.0%
..(14) Apģērbu ražošana	11579	9227	9245	9957	147.7	109.2	110.9	147.8	22.1%	22.1%	24.5%	27.0%
..(15) Ādas un ādas izstrādājumu ražošana	316	244	206	198	4.0	2.9	2.5	2.9	0.6%	0.6%	0.5%	0.5%
..(17) Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	9	3	2	3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
..(18) Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	4336	3167	2795	2766	55.3	37.5	33.5	41.1	8.3%	7.6%	7.4%	7.5%
..(23) Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	24	35	23	36	0.3	0.4	0.3	0.5	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%
..(26) Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
..(31) Mēbeļu ražošana	2228	1710	1313	1317	28.4	20.2	15.8	19.6	4.3%	4.1%	3.5%	3.6%
..(32) Cita veida ražošana	928	689	862	906	11.8	8.2	10.3	13.5	1.8%	1.7%	2.3%	2.5%
(G) Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	25206	20978	18666	17536	321.6	248.3	224.0	260.3	48.2%	50.3%	49.5%	47.5%
..(46) Vairumtirdzniecība	3002	2396	1966	1923	38.3	28.4	23.6	28.5	5.7%	5.7%	5.2%	5.2%
..(47) Mazumtirdzniecība	22204	18582	16700	15613	283.3	220.0	200.4	231.8	42.4%	44.5%	44.3%	42.3%
(J) Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	406	400	340	315	5.2	4.7	4.1	4.7	0.8%	1.0%	0.9%	0.9%
..(58) Izdevējdarbība	141	124	86	58	1.8	1.5	1.0	0.9	0.3%	0.3%	0.2%	0.2%
..(59) Kinofilmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	265	276	254	257	3.4	3.3	3.0	3.8	0.5%	0.7%	0.7%	0.7%
(R) Māksla, izklaide un atpūta	4171	3321	2375	2045	53.2	39.3	28.5	30.4	8.0%	8.0%	6.3%	5.5%
..(91) Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	4171	3321	2375	2045	53.2	39.3	28.5	30.4	8.0%	8.0%	6.3%	5.5%

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

1.7. Statistikas kopsavilkums un relatīvie rādītāji

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Uzņēmumu skaits	5 540	6 098	6 420	7 484	+1 944
Neto apgrozījums (milj.Ls)	906,1	693,7	704,3	758,3	-147,8
Eksporta apjoms (milj.Ls)	68,4	59,7	70,6	78,6	+10,2
Nodarbināto skaits	49 317	41 738	35 993	37 030	-12 287
Pievienotā vērtība (milj.Ls)	629,2	494,1	431,9	549,7	-79,5

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums –

SAISTĪTĀS NOZARES

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Uzņēmumu skaits	5 151	5 250	5 292	5 520	+369
Neto apgrozījums (milj.Ls)	1 108,20	825	894,5	909,1	-199,1
Eksporta apjoms (milj.Ls)	260,8	209,9	243,6	285,1	+24,3
Nodarbināto skaits	52 309	41 727	37 683	36 915	-15 394
Pievienotā vērtība (milj.Ls)	667,4	494,0	452,2	548,0	-119,4

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums relatīvos rādītājos –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Vidējais nodarbināto skaits uz vienu uzņēmumu (skaits)	9	7	6	5	-4
Vidējais apgrozījums uz vienu uzņēmumu (Ls)	163 556	113 759	109 704	101 323	-62 233
Vidējais eksporta apjoms uz vienu uzņēmumu (Ls)	12 347	9 790	10 997	10 502	-1 844
Vidējais apgrozījums uz vienu nodarbināto (Ls)	18 373	16 620	19 568	20 478	+2 105
Pievienotā vērtība vidēji uz vienu nodarbināto (Ls)	12 758	11 838	12 000	14 845	+2 086

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums relatīvos rādītājos –

SAISTĪTĀS NOZARES

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Vidējais nodarbināto skaits uz vienu uzņēmumu (skaits)	10	8	7	7	-3
Vidējais apgrozījums uz vienu uzņēmumu (Ls)	215 143	157 143	169 029	164 692	-50 451
Vidējais eksporta apjoms uz vienu uzņēmumu (Ls)	50 631	39 981	46 032	51 649	+1 018
Vidējais apgrozījums uz vienu nodarbināto (Ls)	21 186	19 771	23 737	24 627	+3 441
Pievienotā vērtība vidēji uz vienu nodarbināto (Ls)	12 759	11 839	12 000	14 845	+2 086

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2. RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMUMU APTAUJAS REZULTĀTI

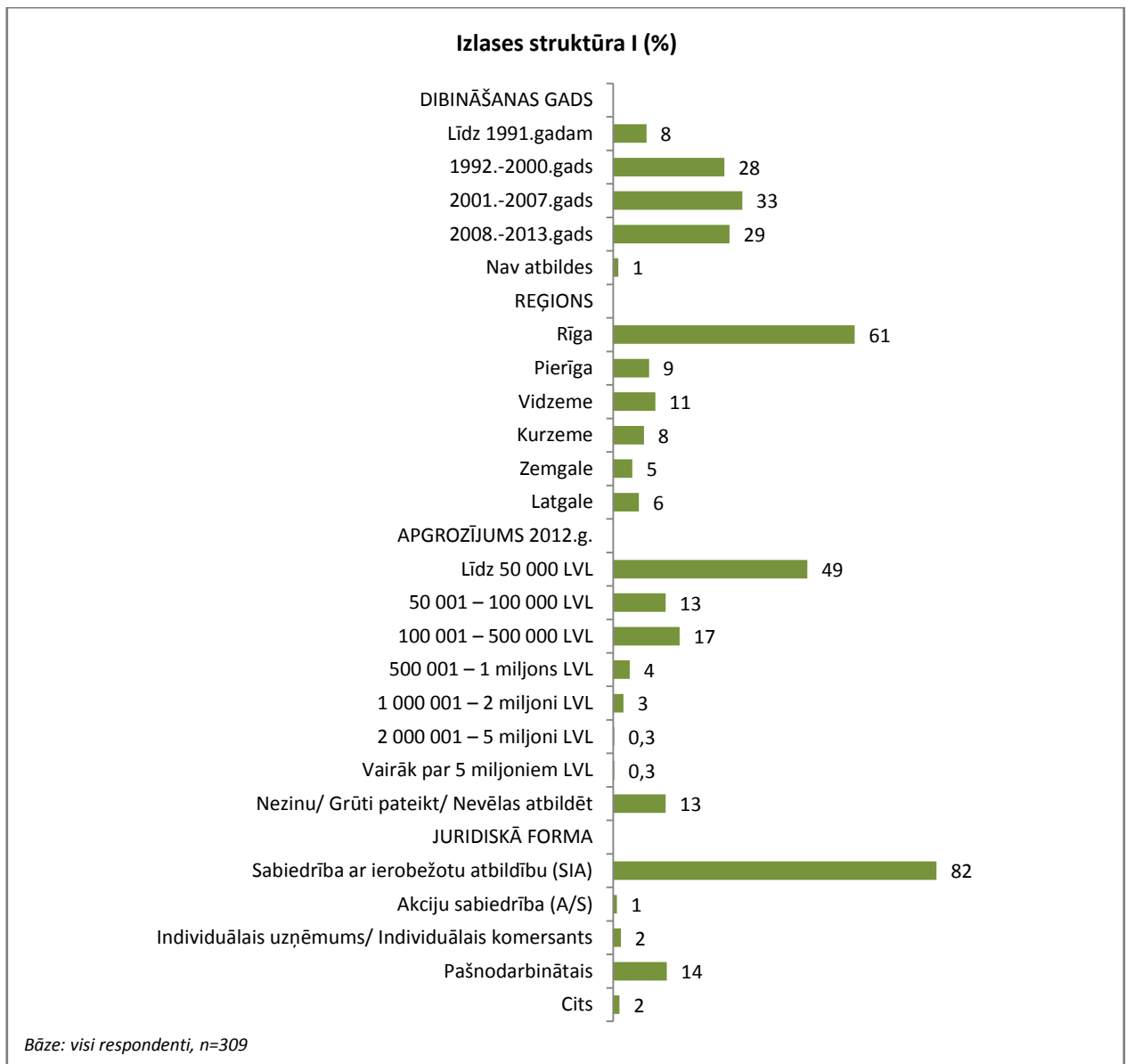
2.1. Aptaujas izlases raksturojums

Radošo industriju⁶ uzņēmumu statistika un aptaujas izlases raksturojums

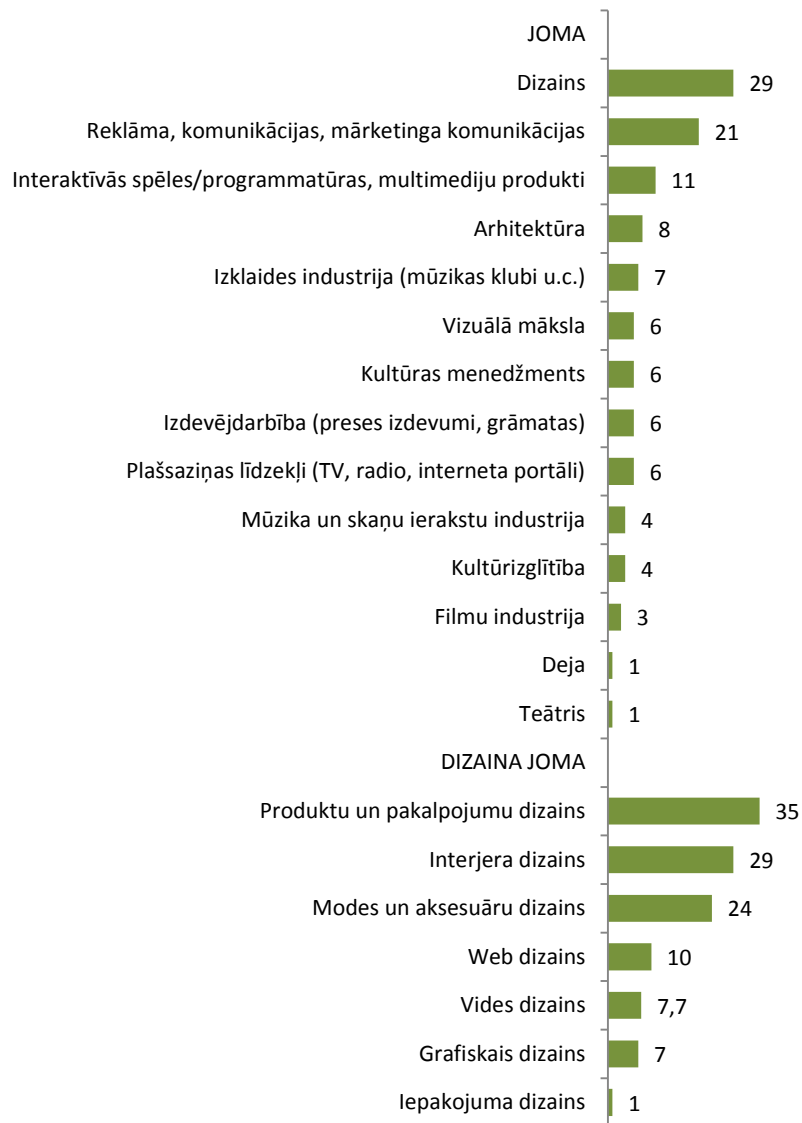
NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Uzņēmumu skaits 2011.g. pēc CSP datiem	Īpatsvars pēc CSP datiem	Īpatsvars aptaujas izlasē
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	384	5,1	5,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	17	0,2	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	45	0,6	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	4	0,1	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	409	5,5	6,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	103	1,4	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	39	0,5	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	5	0,1	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	47	0,6	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	112	1,5	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	35	0,5	0,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	146	2,0	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	129	1,7	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	164	2,2	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	21	0,3	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	62	0,8	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	46	0,6	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	72	1,0	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	950	12,7	14,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	323	4,3	3,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	9	0,1	0,3
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	160	2,1	4,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	696	9,3	8,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	1324	17,7	14,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos	265	3,5	2,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	251	3,4	4,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	239	3,2	3,0
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	102	1,4	2,0

⁶ Par radošo industriju uzņēmumiem šajā nodaļā tiek identificēti tikai radošo industriju kodola uzņēmumi, neapskatot saistītās nozares!

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Uzņēmumu skaits 2011.g. pēc CSP datiem	Īpatsvars pēc CSP datiem	Īpatsvars aptaujas izlasē
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	244	3,3	2,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	156	2,1	2,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	316	4,2	6,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	49	0,7	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	9	0,1	1,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	10	0,1	1,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	49	0,7	1,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	492	6,6	5,0

Izlases struktūra II, JOMA (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

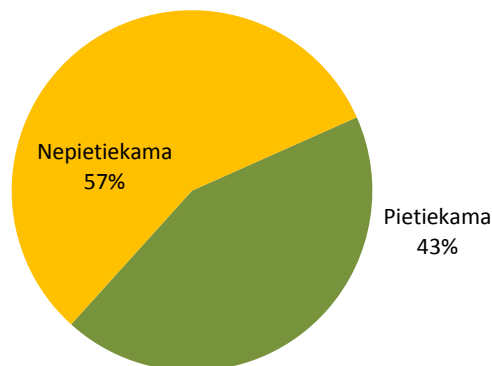
2.2. Darbinieku pieejamība un kvalifikācija

2.2.1. Darbinieku pieejamība

57% uzņēmēju novērtē, ka šobrīd darba tirgū viņiem nepieciešamo darbinieku pieejamība ir nepietiekama. Nepieciešamo darbinieku pieejamības nepietiekamība aktuālāka ir uzņēmumiem, kas dibināti pēc 2008.gada (65% apgalvo, ka darbinieku pieejamība ir nepietiekama), 10 un vairāk darbinieku uzņēmumos (70%), uzņēmumos ar apgrozījumu virs 50 001 Ls (vairāk kā 60%), interaktīvo spēļu un multimediju produktu jomā strādājošajiem (65%), kā arī uzņēmumi, kuri tuvāko piecu gadu laikā plāno pieteikties valsts, pašvaldību vai cita veida atbalstam (62%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem ārvalstīs (70%) un tie, kuri eksportē vai plāno uzsākt eksportu (64%-65%).

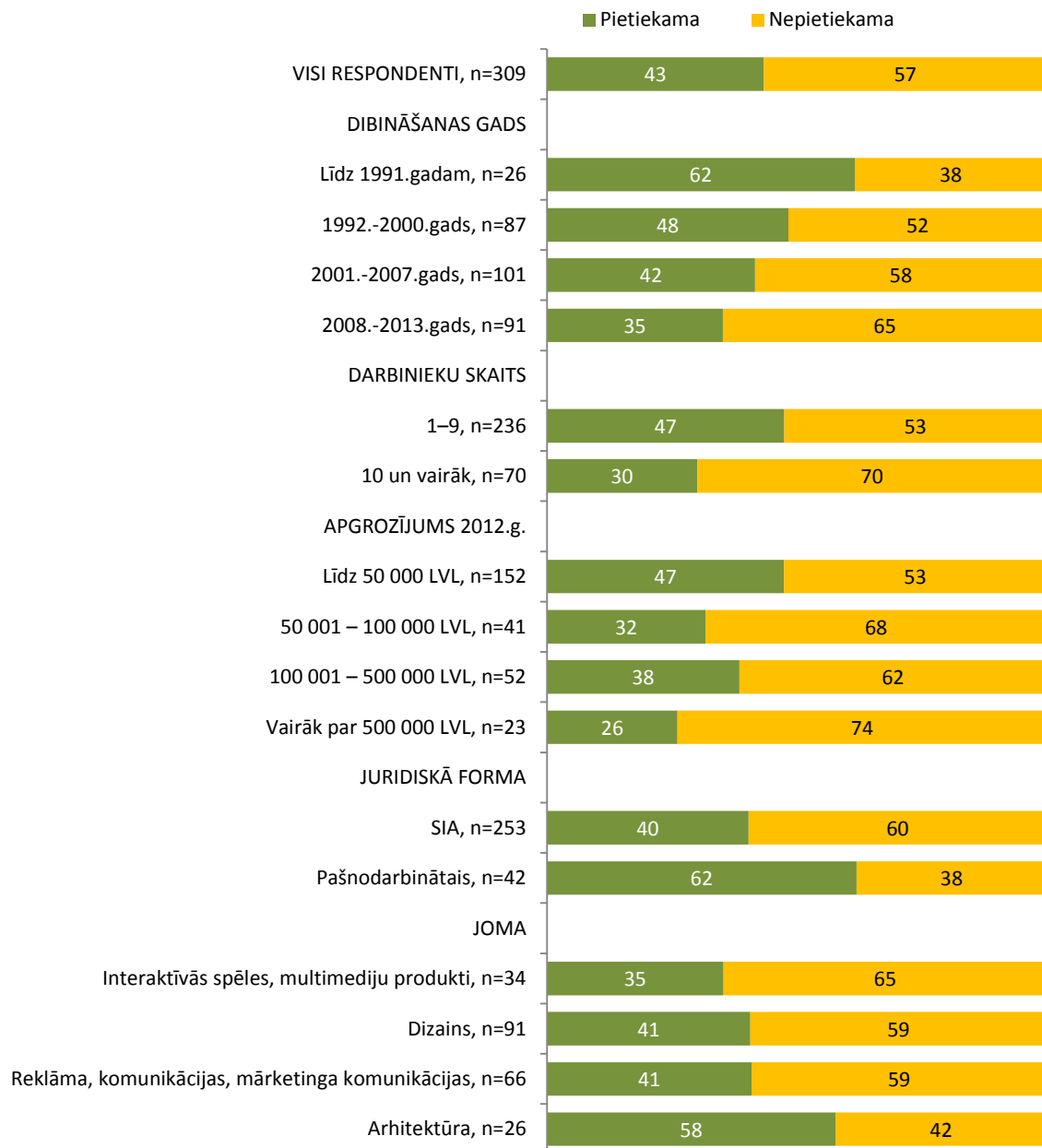
IT programmētāji (13%), IT speciālisti (10%), galdnieki (9%), šuvēji (4%), projektu vadītāji (4%), tehniskie strādnieki un tehniskie speciālisti (4%) ir tās profesijas, kuru darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama.

Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

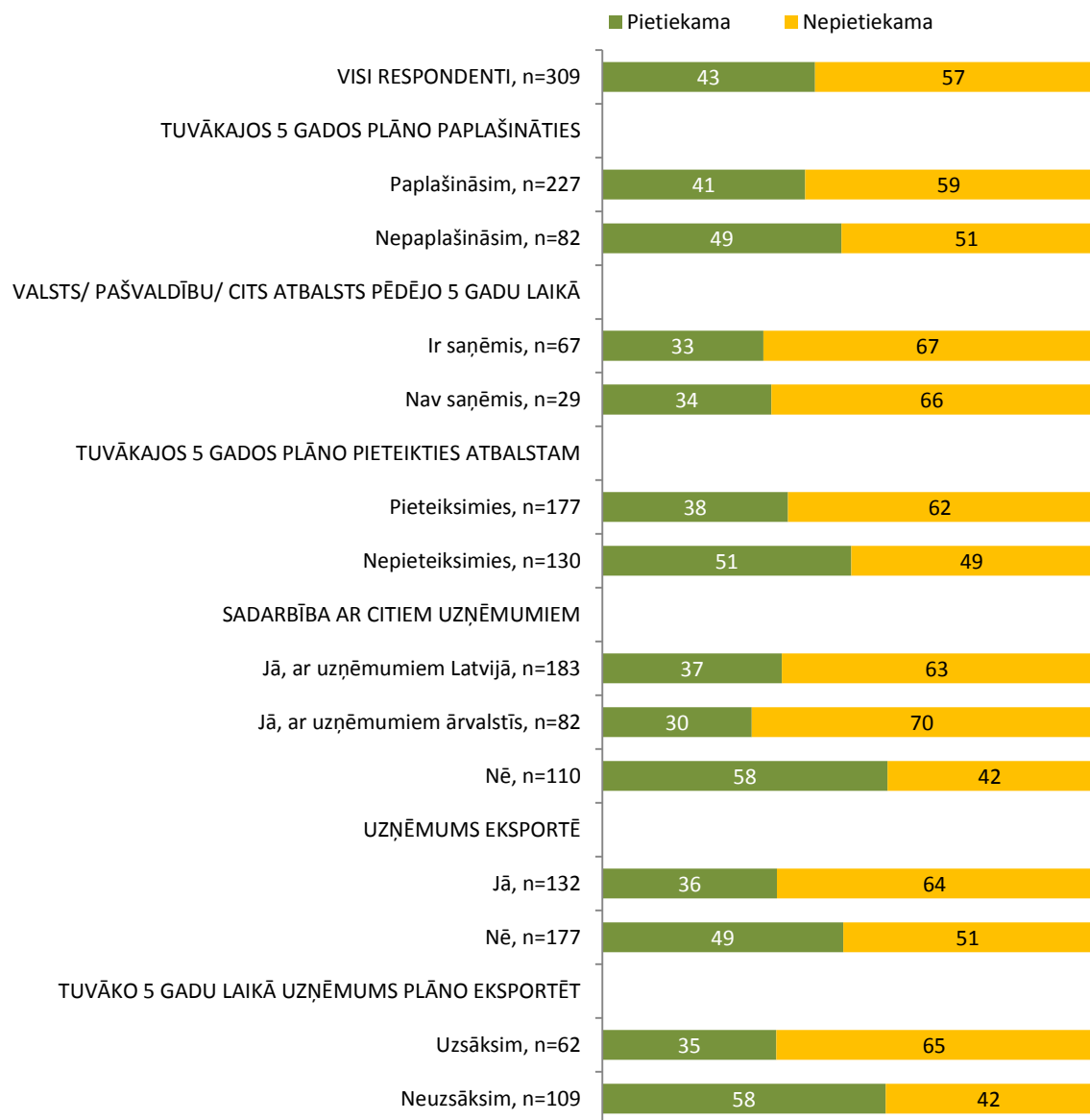
Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kurās ir vismaz 25 respondenti

Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Kuru profesiju darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama? (%)

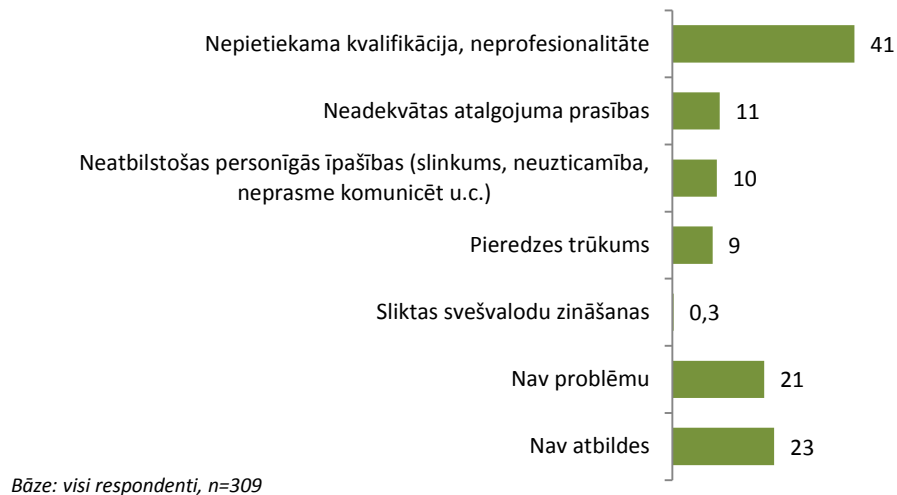

Bāze: Respondenti, kuri novērtē, ka uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama, n=175
Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

2.2.2. Būtiskākās problēmas darbinieku piesaistē

Meklējot un piesaistot uzņēmumā nepieciešamos darbiniekus, kopumā 41% radošo industriju uzņēmēju saskārušies ar tādu problēmu kā nepietiekama kvalifikācija un neprofesionalitāte - sekojoši tā uzskatāma par būtiskāko darbinieku piesaistes šķērslī šobrīd darba tirgū. Aptuveni 1/10 norāda arī uz citām problēmām - neadekvātas atalgojuma prasības, neatbilstošas personīgās īpašības, pieredzes trūkums. Tikai 21% uzņēmēju apgalvo, ka nav saskārušies ar problēmām, piesaistot darbaspēku.

**Kas bijušas galvenās problēmas, meklējot un piesaistot Jūsu uzņēmumā
nepieciešamos darbiniekus? (%)**

2.2.3. Paredzamās darbinieku skaita izmaiņas

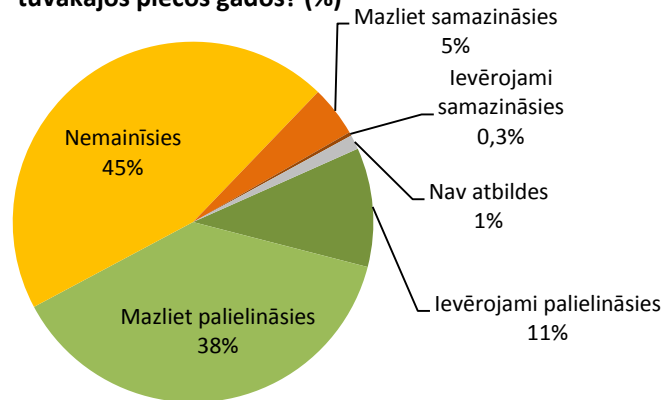
Tuvāko piecu gadu laikā krasas izmaiņas nodarbināto skaitā radošajās industrijās nav sagaidāmas - 45% uzņēmēju novērtē, ka darbinieku skaits viņu uzņēmumā nemainīsies, bet 38% norāda, ka tas tikai nedaudz varētu palielināties. Tai pat laikā 1/10 uzņēmēju apgalvo, ka darbinieku skaits ievērojami palielināsies, kamēr tādu, kuri vērtē, ka skaits mazliet vai ievērojami samazināsies, ir tikai 5%.

Darbinieku skaita palielināšanos biežāk paredz uzņēmumi, kas dibināti pēc 2008.gada (24% šajā mērķa grupā paredz, ka ievērojami, vēl 49% - ka mazliet palielināsies), tie, kuru apgrozījums ir lielāks par 100 001 Ls gadā (attiecīgi - aptuveni 10% un 50%-60%), kā arī reklāmā, komunikāciju, mārketinga komunikāciju jomā strādājošie (21% un 41%). Savukārt nodarbināto skaita samazināšanos tuvākajos piecos gados plāno 1992.-2000.gadā dibinātie uzņēmumi (14% šajā mērķa grupā novērtē, ka darbinieku skaits samazināsies).

Tāpat novērojams, ka darbinieku skaita palielināšanos paredz uzņēmumi, kas tuvākajos piecos gados plāno paplašināties (15% šajā mērķa grupā novērtē, ka darbinieku skaits ievērojami palielināsies un vēl 46% - ka mazliet palielināsies), tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā bija saņēmuši valsts, pašvaldību vai cita veida atbalstu uzņēmējdarbībai (attiecīgi - 24% un 45%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem ārvalstīs (13% un 49%), tie, kuri eksportē (11% un 45%) vai kuri tuvāko piecu gadu laikā plāno uzsākt eksportu (13% un 45%).

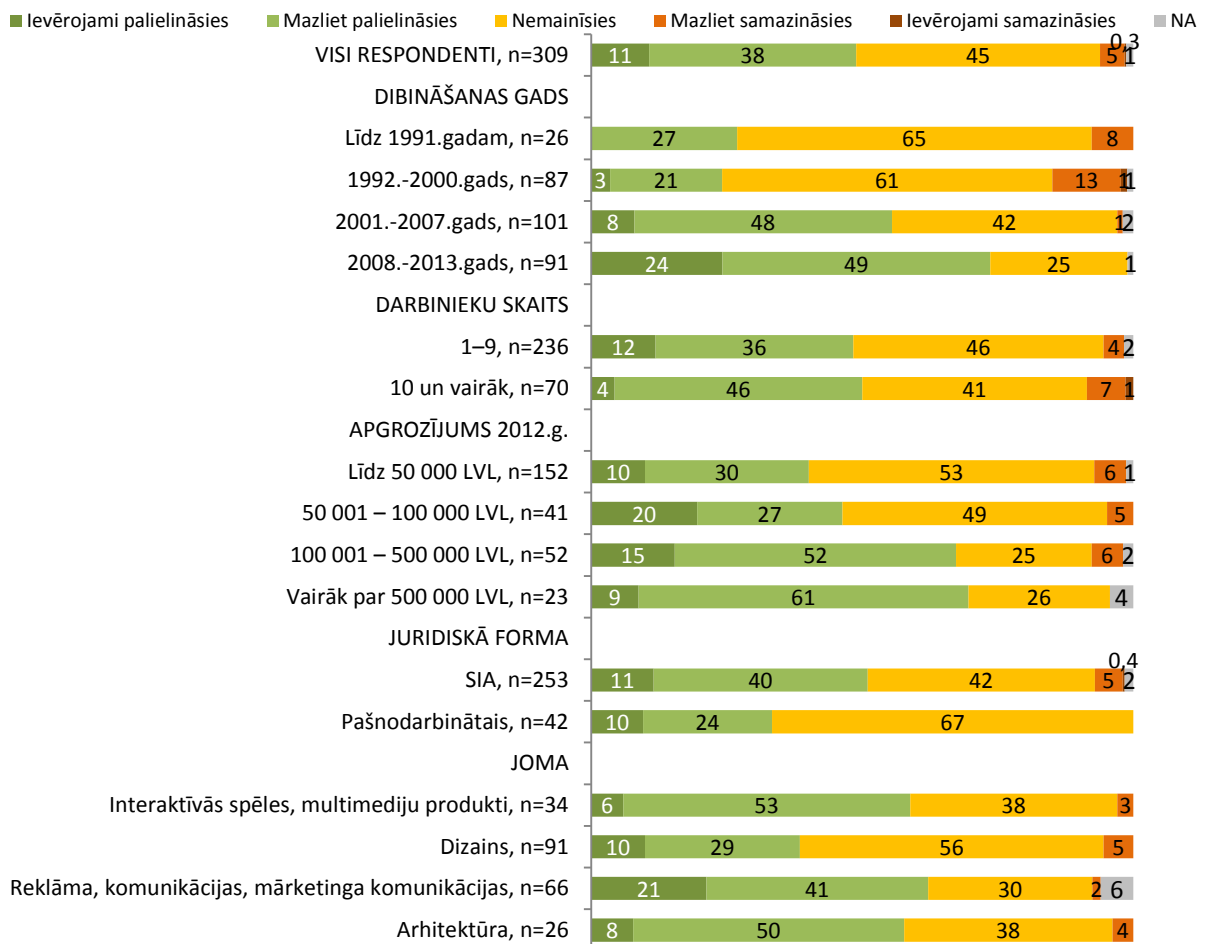
IT programmētāji (10%), projektu vadītāji (7%), IT speciālisti (5%), dizaineri (5%), mārketinga speciālisti (4%), arhitekti (4%) un kokapstrādes operatori (4%) ir tās profesijas, pieprasījums pēc kurām tuvākajos piecos gados varētu palielināties.

Kā varētu mainīties kopējais darbinieku skaits Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

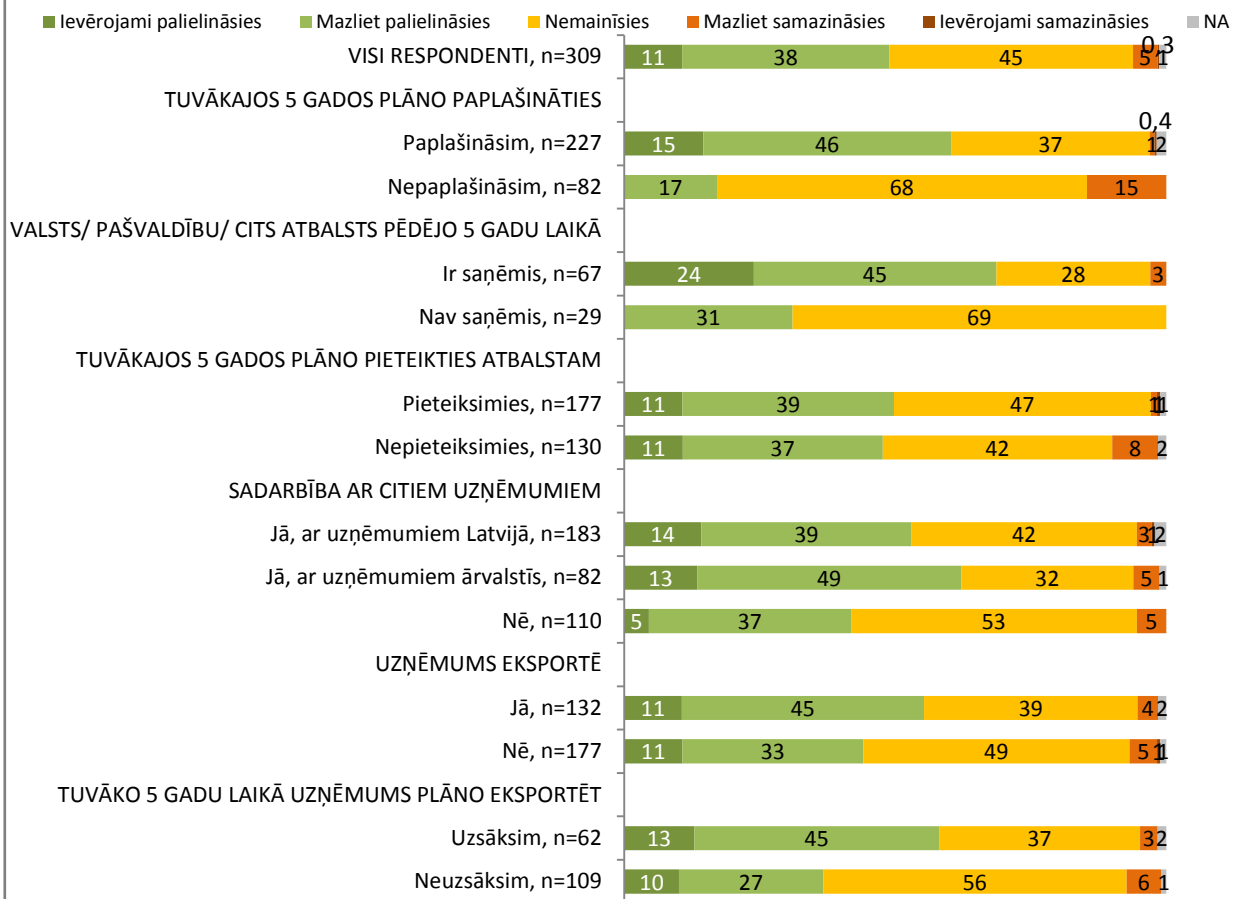
Kā varētu mainīties kopējais darbinieku skaits Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kurās ir vismaz 25 respondenti

Kā varētu mainīties kopējais darbinieku skaits Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

**Pieprasījums pēc kādu profesiju pārstāvjiem Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados
varētu palielināties? (%)**

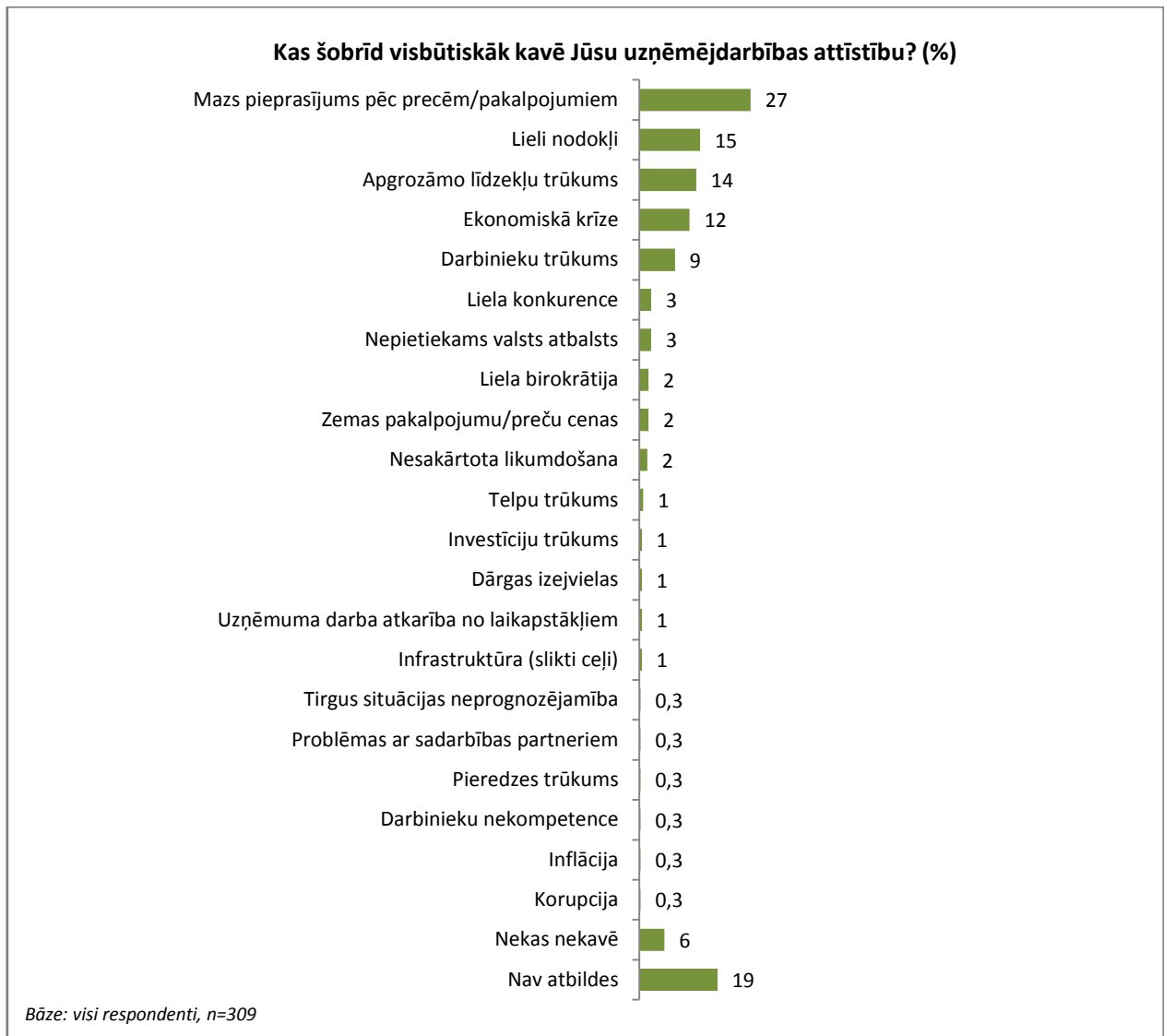

Bāze: visi respondenti, n=309

Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

2.3. Uzņēmējdarbības kavēkļi

Par visbūtiskākajiem uzņēmējdarbības kavēkļiem radošo industriju uzņēmēji novērtē mazu pieprasījumu (to min 27% aptaujāto), lielus nodokļus (15%), apgrozāmo līdzekļu trūkumu (14%), ekonomisko krīzi (12%) un darbinieku trūkumu (9%).

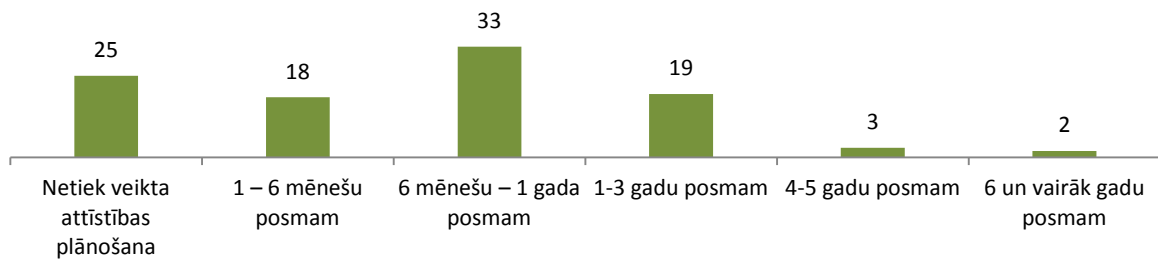
2.4. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana un plāni

2.4.1. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana

Kopumā 75% uzņēmēju apgalvo, ka veic uzņēmējdarbības attīstības plānošanu - 51% to dara ne ilgākam par vienu gadu posmam, 1/5 1-3 gadu posmam, bet 5% pat ilgākam laikam.

Attīstības plānošana salīdzinoši retāk tiek veikta pirms 1991.gada dibinātos uzņēmumos (38% neveic plānošanu), 1-9 darbinieku uzņēmumos (29%), pašnodarbināto sektorā (43%), kā arī arhitektūras un dizaina jomas uzņēmumos (attieci - 38% un 32%).

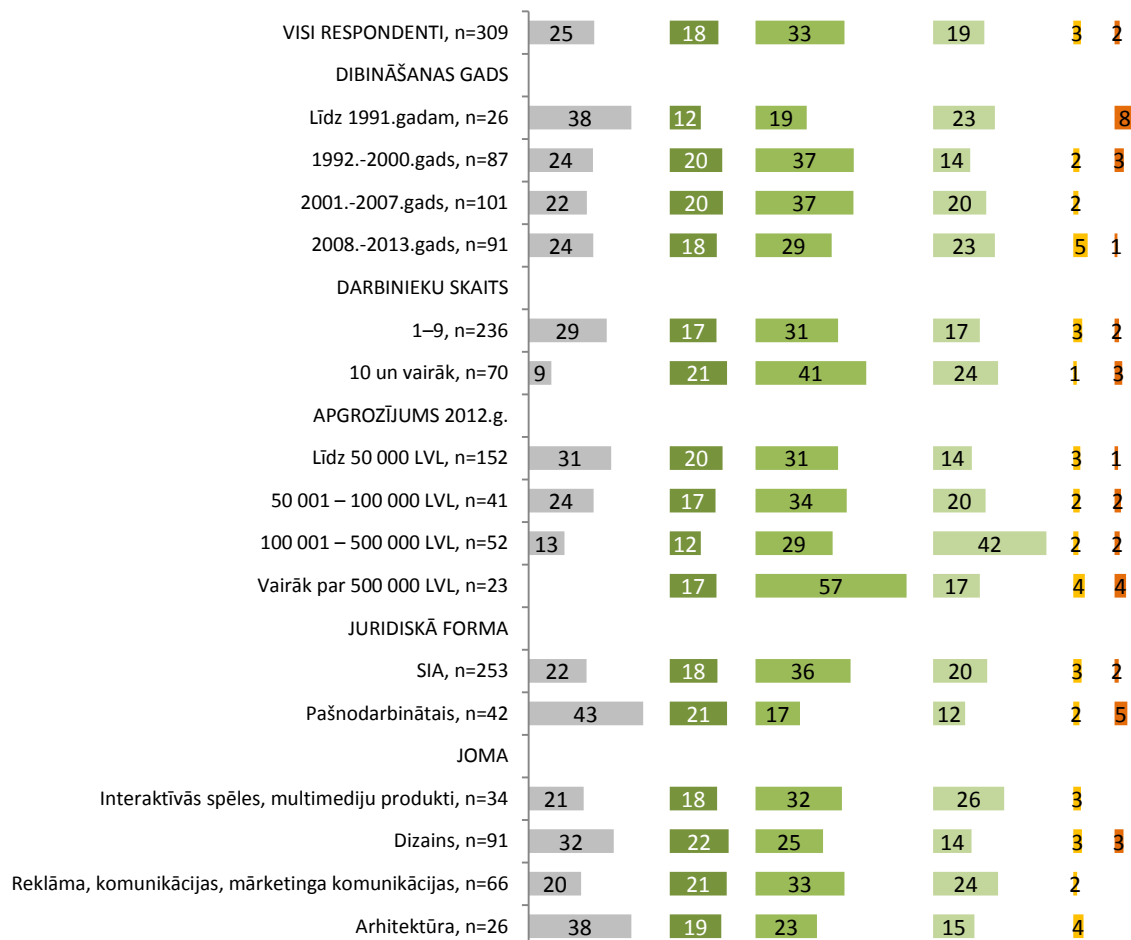
Cik ilgam laika posmam Jūsu uzņēmumā tiek veikta attīstības plānošana? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Cik ilgam laika posmam Jūsu uzņēmumā tiek veikta attīstības plānošana? (%)

■ Netiek veikta attīstības plānošana ■ 1 – 6 mēnešu posmam
 ■ 6 mēnešu – 1 gada posmam ■ 1-3 gadu posmam
 ■ 4-5 gadu posmam ■ 6 un vairāk gadu posmam

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

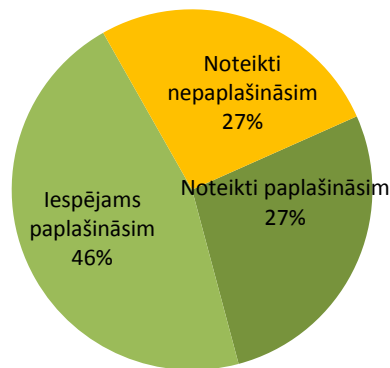
2.4.2. Uzņēmējdarbības paplašināšanas plāni

Aptuveni 2/3 radošo industriju uzņēmumu tuvākajos piecos gados plāno paplašināt savu uzņēmējdarbību, pie tam 27% apgalvo, ka noteikti to darīs.

Par to, ka noteikti paplašinās savu uzņēmējdarbību, biežāk pārliecināti bijuši pēc 2008.gada dibinātie uzņēmumi (43%), tie, kuru apgrozījums ir 100 001 līdz 500 000 Ls liels (42%), kā arī reklāmas, komunikācijas un mārketinga komunikācijas jomā strādājošie (33%). Savukārt par to, ka savu darbību noteikti nepaplašinās, pārliecināti biežāk bijuši 1992.-2000.gadā dibinātie uzņēmumi (41%), tie, kuru apgrozījums nav lielāks par 50 000 Ls (34%), arhitektūras jomā strādājošie (38%). Novērojams arī, ka par paplašināšanos salīdzinoši biežāk pārliecināti ir tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir saņēmuši valsts, pašvaldības vai cita veida atbalstu (42%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem Latvijā vai ārvalstīs (35%), eksportētāji (31%).

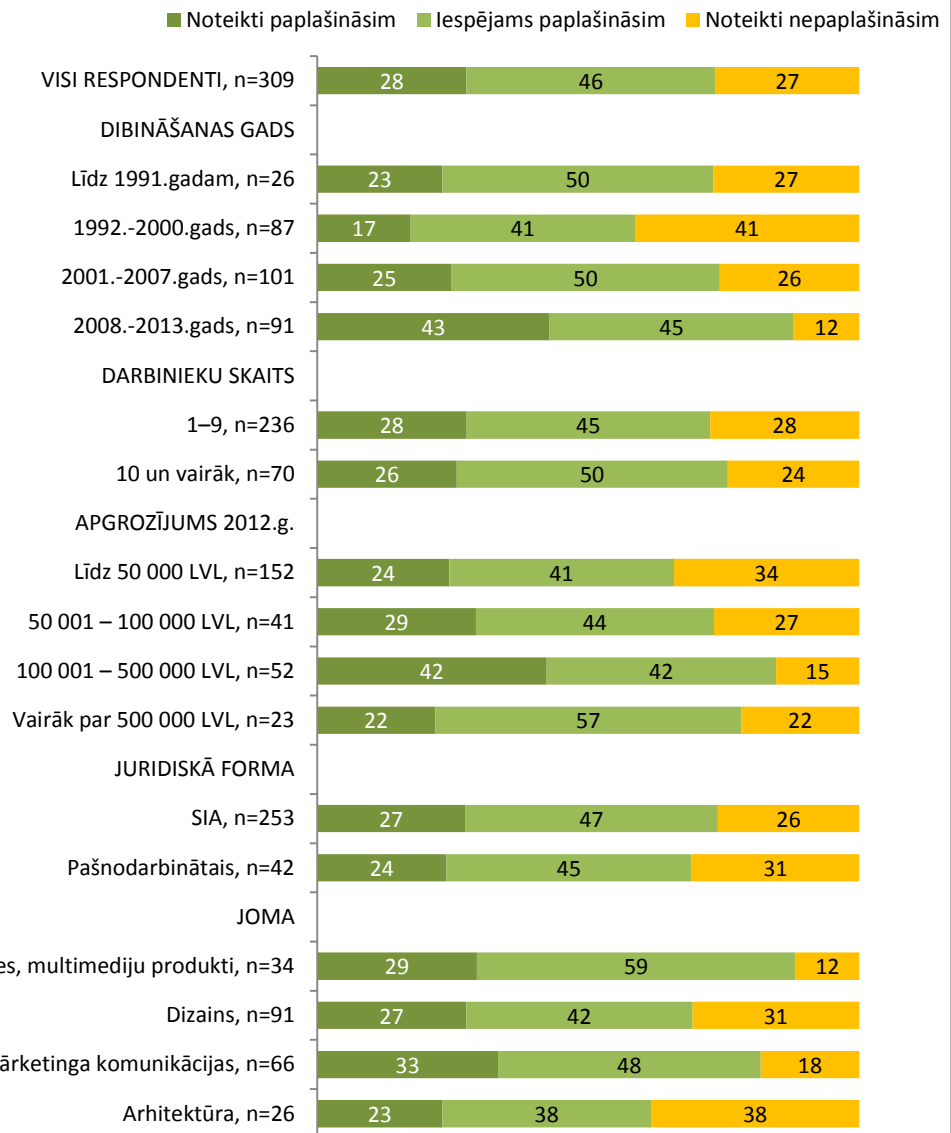
Vairākums - 59% - no tiem, kuri paplašināšanos plāno, gatavojas palielināt produkcijas apjomus tajās valstīs, kur jau šobrīd strādā, bet 36% plāno uzsākt uzņēmējdarbību līdz šim neapgūtos tirgos, valstīs.

Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

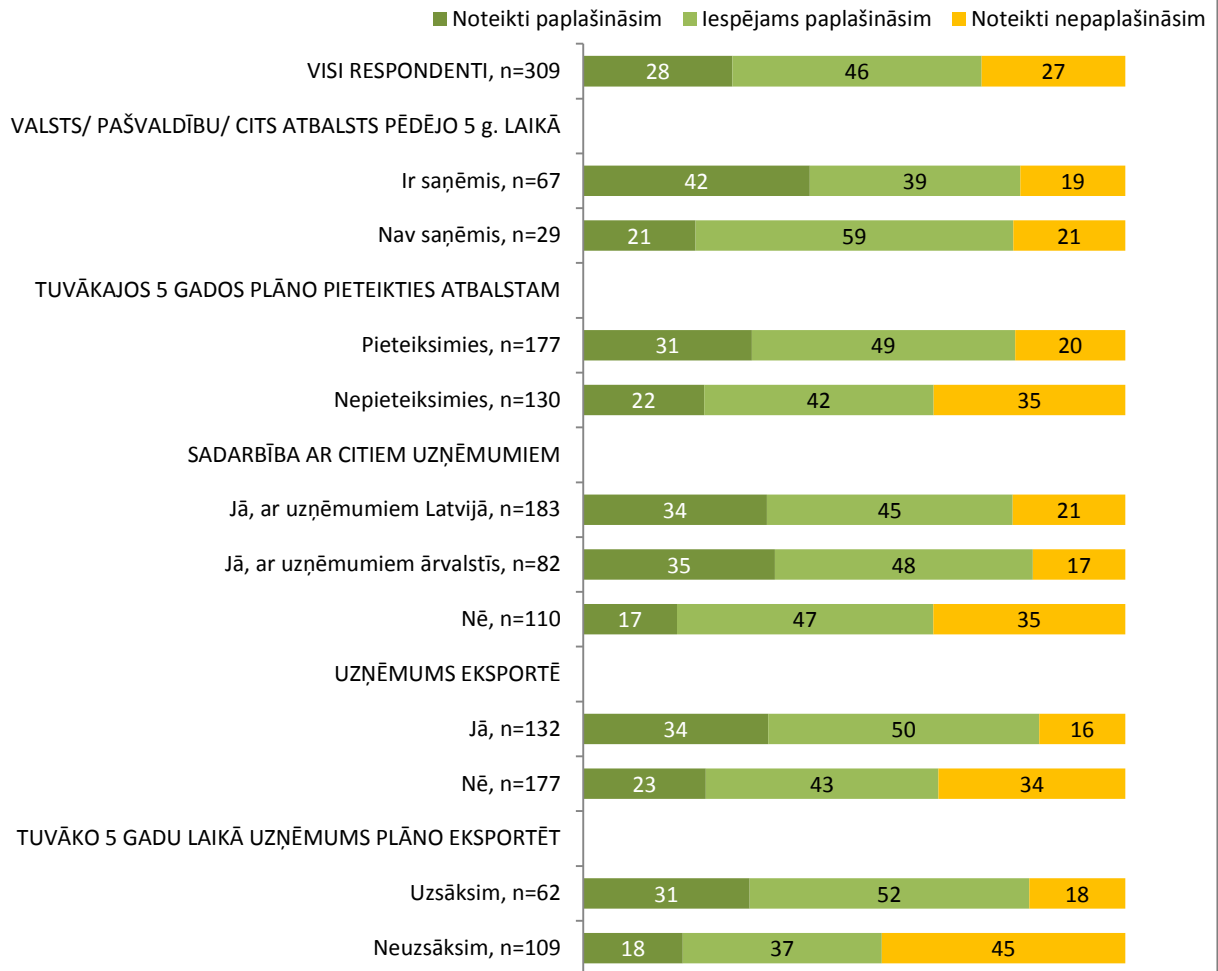
Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

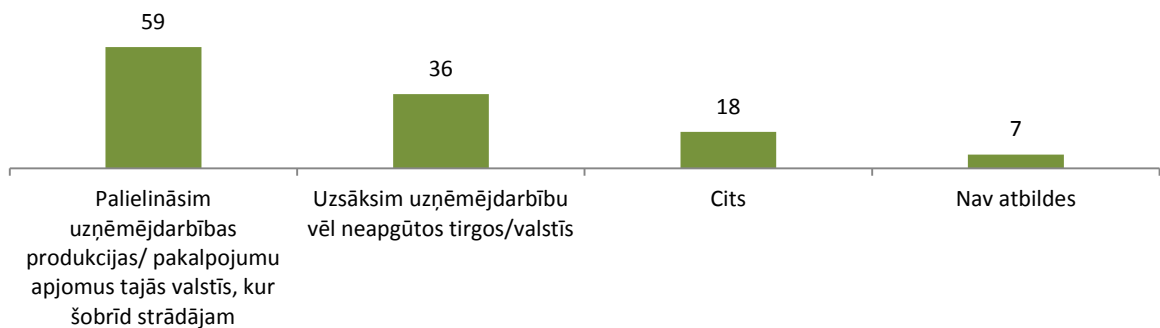
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Kādas aktivitātes uzņēmējdarbības paplašināšanā plānojat veikt? (%)

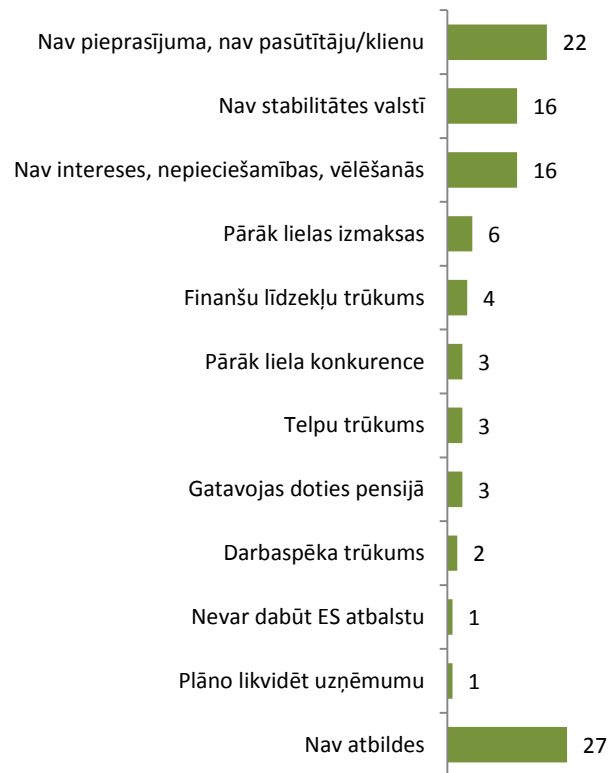

Bāze: Respondenti, kuri plāno paplašināt uzņēmējdarbību tuvākajos 5 gados, n=227

2.4.3. Iemesli uzņēmējdarbības nepaplašināšanai

Būtiskākais iemesls uzņēmējdarbības paplašināšanas neveikšanai ir pieprasījuma trūkums pēc uzņēmuma produkcijas (to norāda 22% aptaujāto). Tāpat salīdzinoši bieži tiek minēti tādi iemesli kā stabilitātes trūkums valstī (16%) un personīgā nevēlēšanās (16%).

Kas ir galvenie iemesli, kādēļ neplānojat paplašināt uzņēmējdarbību? (%)

Bāze: Respondenti, kuri neplāno paplašināt uzņēmējdarbību tuvākajos 5 gados, n=89

2.5. Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamai atbalsts

2.5.1. Valsts līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi

Visbiežāk minētais valsts līmeņa uzņēmējdarbības atbalsta pasākums ir nodokļu samazināšana - to norādījuši 39% aptaujāto, kamēr jebkādos citos nepieciešamos atbalsta veidus nosauc ne vairāk kā 1/10 aptaujāto. Cita starpā norādīts arī uz nepieciešamību samazināt birokrātiju (7%), finansiāla atbalsta nodrošināšanu (7%) un izglītības reformu īstenošanu (4%).

2.5.2. Pašvaldību līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi

Absolūtais vairākums aptaujāto nav varējuši identificēt konkrētus pasākumus, kas uzņēmējdarbības atbalstam būtu veicami pašvaldību līmenī, savukārt neviena no sniegtajām atbildēm nepārsniedz 10% minēšanas biežumu. Nosacīti kā visbiežāk minētās atbildes identificējamas - telpu nodrošināšana (6%), vietējā tirgus attīstības veicināšana (5%), finansiāls atbalsts (4%) un ceļu labošana (4%).

**Kādus konkrētus pasākumus Jūs ierosinātu veikt pašvaldības līmenī
uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai? (%)**

Bāze: visi respondenti, n=309

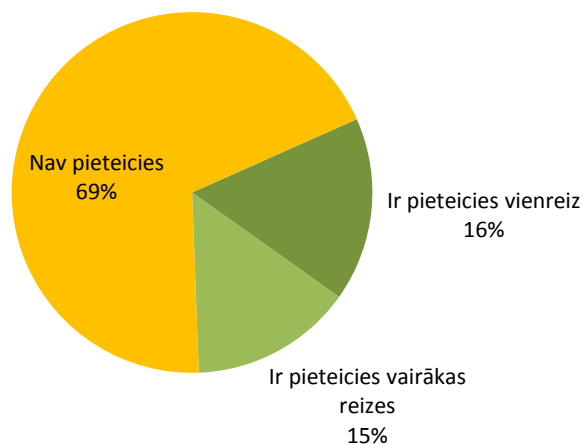
Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

2.6. Atbalsta instrumentu pieejamība un izmantošana

2.6.1. Pieredze finanšu atbalsta pieteikumu gatavošanā

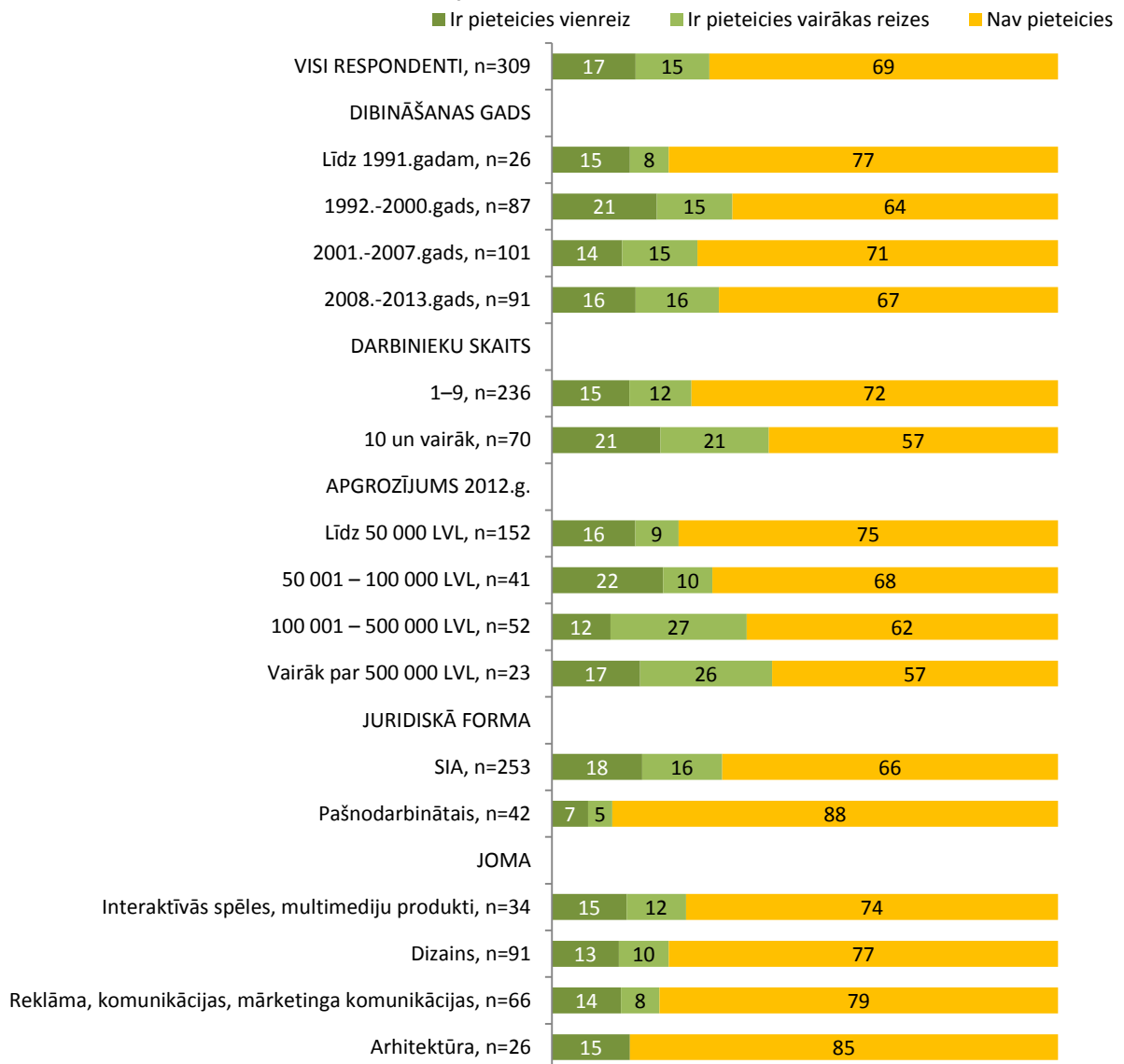
Vairākums radošo industriju uzņēmumu pēdējo piecu gadu laikā nav pieteikušies nevienam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam, 16% ir to darījuši vienreiz un vēl 15% - vairākas reizes. Finanšu atbalstam biežāk pieteikušies uzņēmumi, kuros nodarbināti vairāk kā 10 darbinieki (42%), tie, kuru apgrozījums pārsniedz 500 000 Ls (43%).

**Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir pieteicies kādam valsts, pašvaldību vai
cita veida finanšu atbalstam (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)? (%)**

Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir pieteicies kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

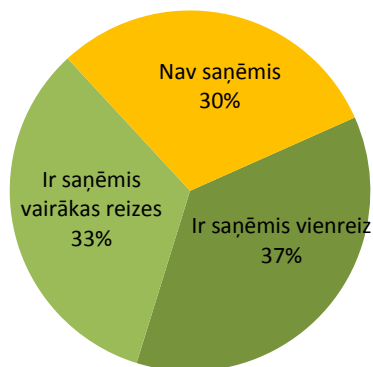
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

2.6.2. Pieredze finanšu atbalsta saņemšanā

Aptuveni 2/3 no tiem, kuri pēdējo piecu gadu laikā bija pieteikušies kādam finanšu atbalsta veidam, to bija arī saņēmuši, tai skaitā, 1/3 - pat vairākas reizes.

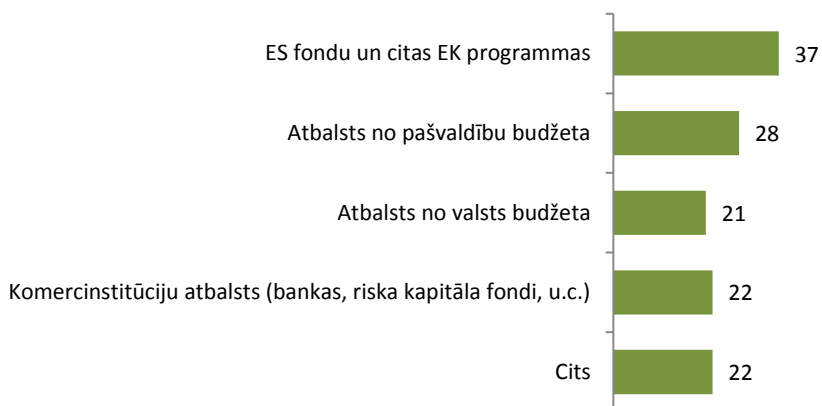
Visbiežāk uzņēmēji saņēmuši atbalstu ES fondu un citu EK programmu ietvaros (37% no tiem, kuri atbalstu bija saņēmuši), kā arī no pašvaldību budžeta (28%). Komercinstitūciju atbalstu izmantojuši aptuveni 1/5 aptaujāto.

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir saņēmis kādu valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstu (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)? (%)

Bāze: Respondenti, kuri ir pieteikušies kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam pēdējo 5 gadu laikā, n=96

Kādu finanšu atbalstu pēdējo piecu gadu laikā esat saņēmuši? (%)

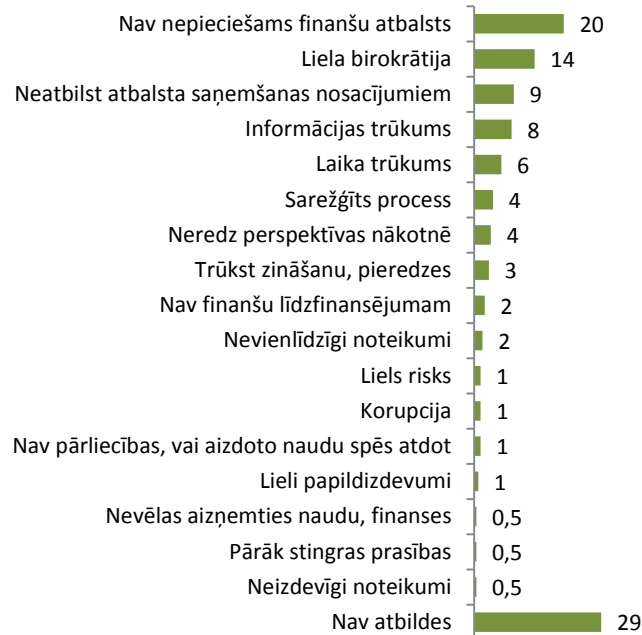

Bāze: Respondenti, kuri ir saņēmuši kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam pēdējo 5 gadu laikā, n=67

2.6.3. Iemesli nepieteikties finanšu atbalsta saņemšanai

Tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā nebija pieteikušies nevienam finanšu atbalsta veidam, kā būtiskākos iemeslus norāda - nav bijis nepieciešams atbalsts (20%), liela birokrātija (14%), neatbilstība atbalsta saņemšanas kritērijiem (9%), informācijas trūkums (8%), laika trūkums (6%).

Kas ir būtiskākie iemesli, kādēļ neesat pieteikušies nevienam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam? (%)

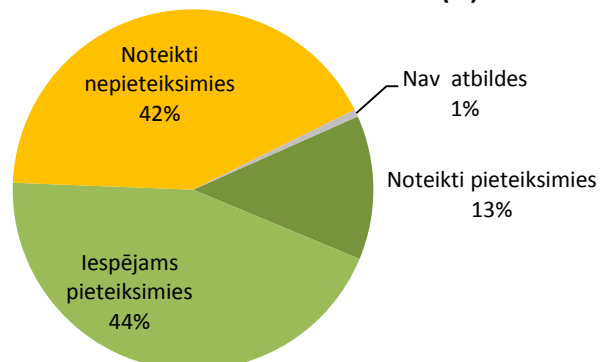

Bāze: Respondenti, kuri nav pieteikušies valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam pēdējo 5 gadu laikā, n=213

2.6.4. Plāni pieteikties finanšu atbalsta saņemšanai

Tuvāko piecu gadu laikā kopumā 57% radošo industriju uzņēmumu plāno pieteikties kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam. Tomēr tikai 13% apgalvojuši, ka noteikti pieteiksies, kamēr 44% - ka iespējams pieteiksies. Kopumā 42% aptaujāto ir pārliecināti, ka noteikti nepieteiksies. To, ka noteikti pieteiksies finanšu atbalsta saņemšanai salīdzinoši biežāk apgalvojuši pēc 2008.gada dibinātie uzņēmumi (20%) un uzņēmumi ar apgrozījumu 100 001-500 000 ls (25%). Tāpat novērojams, ka finanšu atbalstam salīdzinoši biežāk plāno pieteikties tie, kuri jau pēdējo piecu gadu laikā bija saņēmuši šādu atbalstu (36%). Jāpiebilst arī, ka vairākums no tiem, kuri iepriekš bija pieteikušies, bet nebija saņēmuši finanšu atbalstu, plāno pieteikties arī tuvākajos piecos gados.

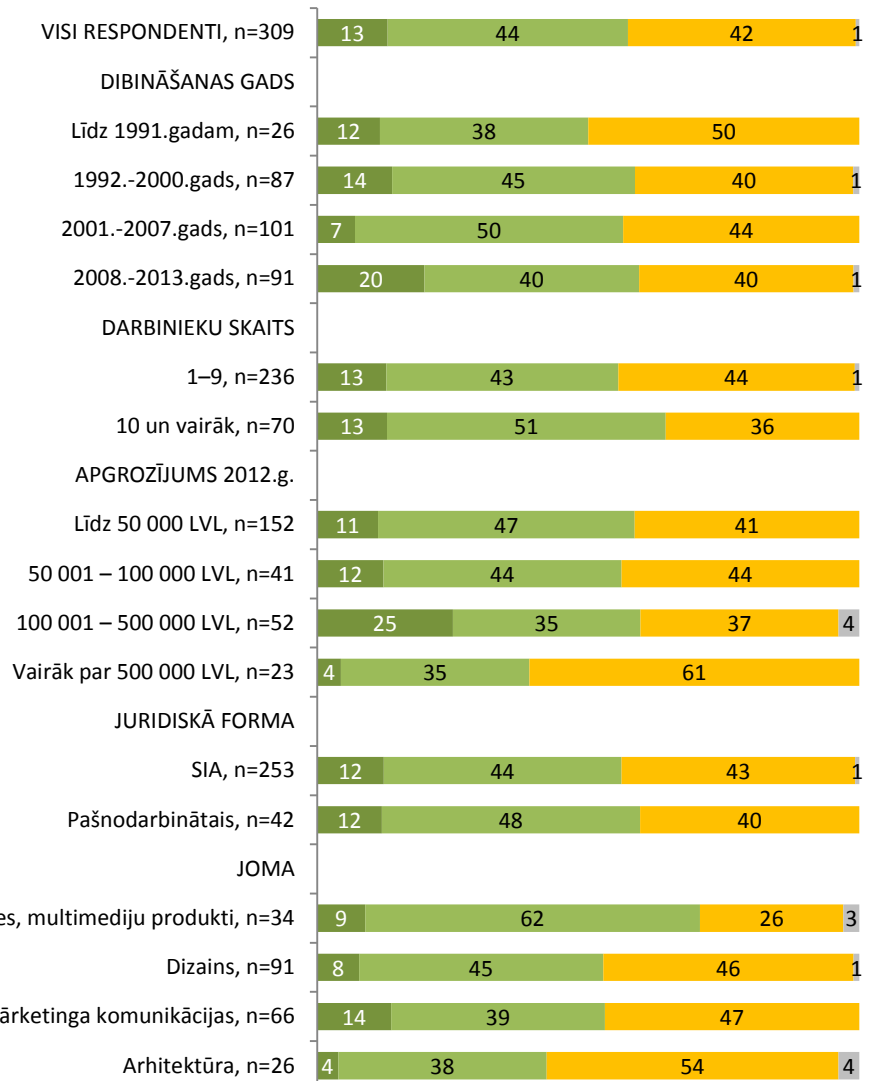
Vai tuvāko piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums plāno pieteikties kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

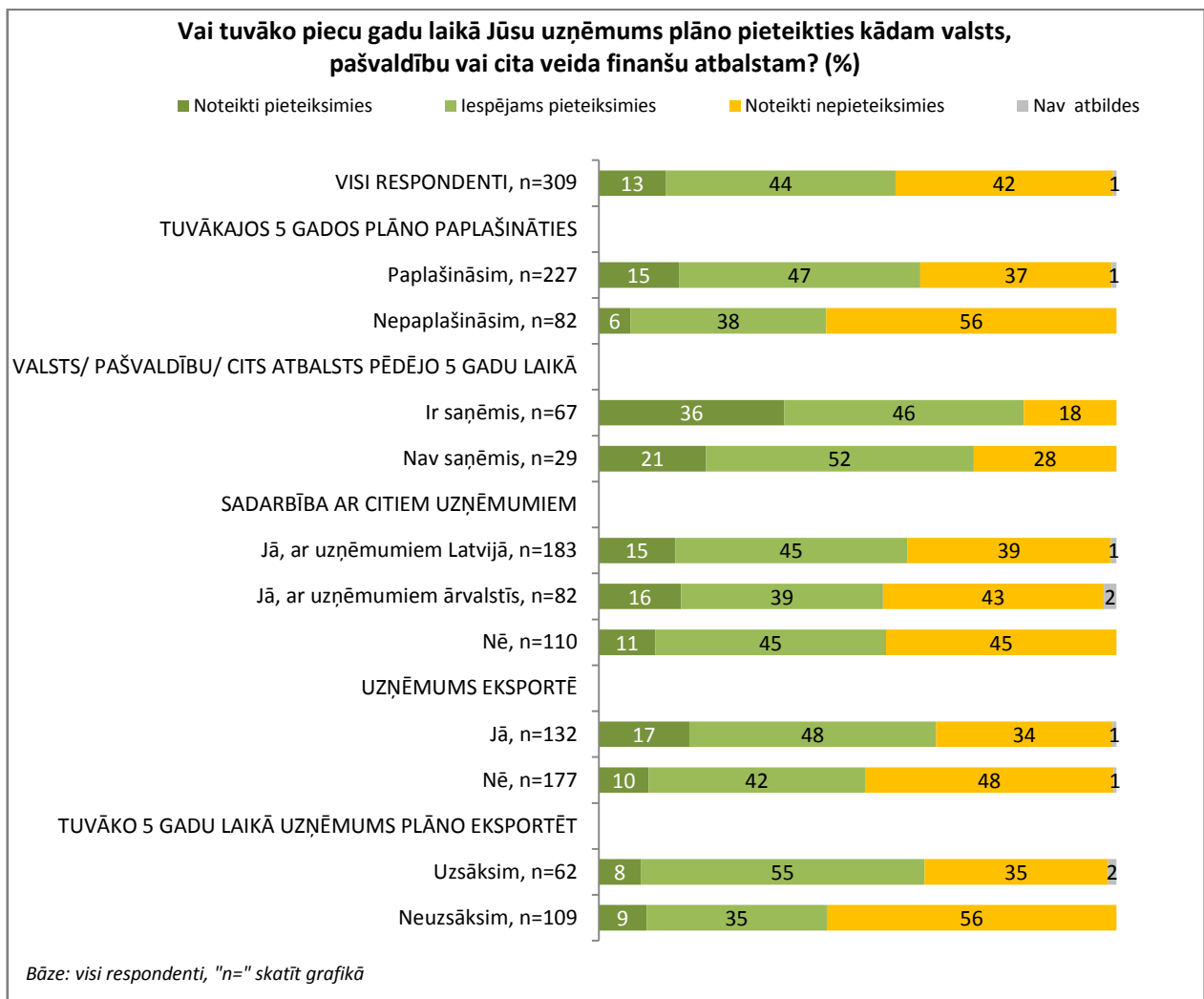
Vai tuvāko piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums plāno pieteikties kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam? (%)

■ Noteikti pieteiksimies ■ Iespējams pieteiksimies ■ Noteikti nepieteiksimies ■ Nav atbildes

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

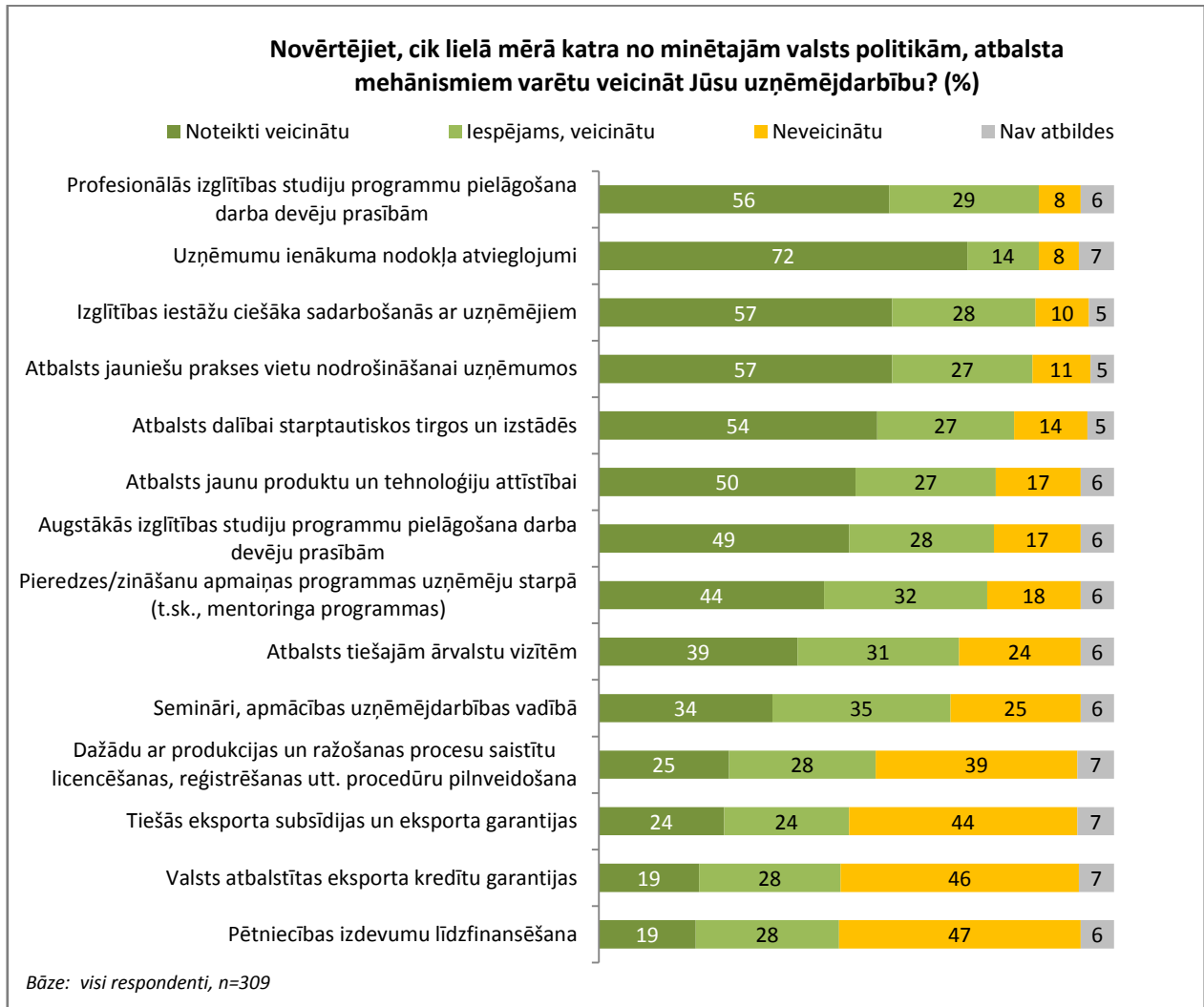
2.6.5. Atbalsta mehānismu ietekme uz uzņēmējdarbību

Vairākums - 72% - aptaujāto novērtē, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumi noteikti veicinātu to uzņēmējdarbību. Vairāk kā 1/2 aptaujāto ir arī pārliecināti, ka viņu uzņēmējdarbību veicinātu profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām (56%), izglītības iestāžu ciešāka sadarbšanās ar uzņēmējiem (57%), atbalsts jauniešu prakses vietu nodrošināšanai uzņēmumos (57%) un atbalsts dalībai starptautiskos tirgos un izstādēs (54%).

Kā mazāk efektīvi aptaujā novērtēti tādi iespējamie atbalsta veidi kā dažādu ar produkcijas un ražošanas procesu saistītu licencēšanas, reģistrēšanas utt. procedūru pilnveidošana (39% novērtē, ka tas noteikti neveicinātu viņu uzņēmējdarbību), tiešās eksporta subsīdijas un eksporta garantijas (44%), valsts atbalstītas eksporta kredītu garantijas (46%) un pētniecības izdevumu līdzfinansēšana (47%). Jāuzsver gan, ka arī šos atbalsta veidus aptuveni 1/2-1/4 aptaujāto vērtē kā uzņēmējdarbību pozitīvi ietekmējošus.

Kopumā novērojams, ka uzņēmumi, kuri dibināti pirms 1991.gada, salīdzinoši retāk dažādus iespējamus atbalsta veidus vērtējuši kā savu uzņēmējdarbību pozitīvi ietekmējošu (izņēmums ir valsts atbalstītas

eksporta kredītu garantijas, ko šajā mērķa grupā biežāk kā citās uzskata par būtisku atbalsta veidu). Retāk dažādu atbalsta veidu pozitīvo ietekmi uz savu uzņēmējdarbību novērtē arī pašnodarbinātie. Savukārt biežāk pozitīvus vērtējumus par dažādu atbalsta veidu ietekmi uz savu uzņēmējdarbību snieguši uzņēmumi, kuros nodarbināto skaits ir lielāks par 10, reklāmas, komunikāciju un mārketinga komunikāciju jomā strādājošie, kā arī tie, kuru ikgadējais apgrozījums ir 50 001-100 000 Ls liels.

Novērtējiet, cik lielā mērā katra no minētajām valsts politikām, atbalsta mehānismiem varētu veicināt Jūsu uzņēmējdarbību?
(% (summa 'noteikti veicinātu' + 'iespējams, veicinātu'))

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
VISI RESPONDENTI, n=309	86	85	85	84	81	77	77	76	70	69	53	48	47	47
DIBINĀŠANAS GADS														
Līdz 1991.gadam, n=26	77	76	69	77	84	65	61	73	73	54	42	46	58	27
1992.-2000.gads, n=87	81	83	87	81	72	72	75	69	53	61	51	41	39	47
2001.-2007.gads, n=101	91	90	86	84	84	82	79	79	78	74	60	55	53	53
2008.-2013.gads, n=91	88	87	88	90	84	79	81	79	77	74	56	49	46	46
DARBINIEKU SKAITS														
1-9, n=236	83	85	85	84	81	76	75	76	70	66	51	45	44	44
10 un vairāk, n=70	96	88	87	83	77	82	83	74	70	76	61	61	57	54
APGROZĪJUMS 2012.g.														
Līdz 50 000 LVL, n=152	84	87	83	85	82	74	74	73	66	68	49	42	41	40
50 001 – 100 000 LVL, n=41	81	90	95	87	76	81	83	78	76	71	56	52	58	53
100 001 – 500 000 LVL, n=52	92	85	91	90	83	81	79	78	75	69	58	50	46	50
Vairāk par 500 000 LVL, n=23	91	95	87	78	70	87	91	73	65	73	56	57	52	69
JURIDISKĀ FORMA														
SIA, n=253	88	88	86	85	80	81	81	74	67	68	54	51	49	49
Pašnodarbinātais, n=42	73	79	84	86	83	60	57	84	83	74	47	40	40	22
JOMA														
Interaktīvās spēles, multimediju produkti, n=34	83	91	82	67	79	85	88	73	82	64	39	55	36	50
Dizains, n=91	84	85	86	86	92	84	65	71	83	65	58	57	59	37
Reklāma, komunikācijas, mārketinga komunikācijas, n=66	92	91	91	91	85	86	89	78	69	74	62	48	56	56
Arhitektūra, n=26	81	89	92	96	77	69	81	73	73	69	58	42	38	42

Bāze: visi respondenti, n=309. Piezīme: sarkani iekrāsoti tie atbalsta veidi, kuru pozitīvo ietekmi konkrētajā kategorijā uzņēmēji vērtējuši izteikti biežāk, kā vidēji, dzeltenī – tās, kuras pozitīvi vērtētas retāk kā vidēji.

1. Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumi
2. Profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām
3. Izglītības iestāžu ciešāka sadarbšanās ar uzņēmējiem
4. Atbalsts jauniešu prakses vietu nodrošināšanai uzņēmumos
5. Atbalsts dalībai starptautiskos tirgos un izstādēs
6. Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai
7. Augstākās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām | 8. Pieredzes/zināšanu apmaiņas programmas uzņēmēju starpā (t.sk., mentoringa programmas)
9. Atbalsts tiešajām ārvalstu vizītēm
10. Semināri, apmācības uzņēmējdarbības vadībā
11. Dažādu ar produkcijas un ražošanas procesu saistītu licencēšanas, reģistrēšanas utt. procedūru pilnveidošana
12. Tiešās eksporta subsīdijas un eksporta garantijas
13. Valsts atbalstītas eksporta kredītu garantijas
14. Pētniecības izdevumu līdzfinansēšana |
|--|--|

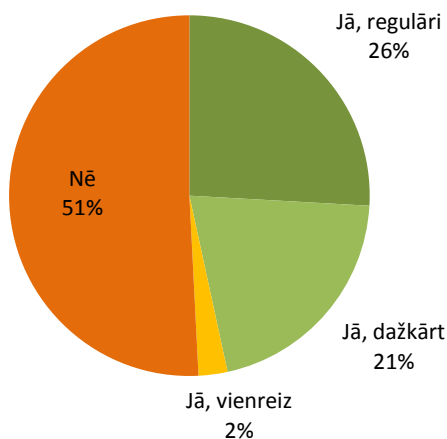
2.7. Pētniecība un izstrāde

2.7.1. Ieguldījumi pētniecībā un izstrādē

Kopumā 49% aptaujāto apgalvo, ka pēdējo piecu gadu laikā ir veikuši ieguldījumus pētniecībā un izstrādē - 26% tos veikuši regulāri, 21% dažkārt un vēl 2% - vienreiz.

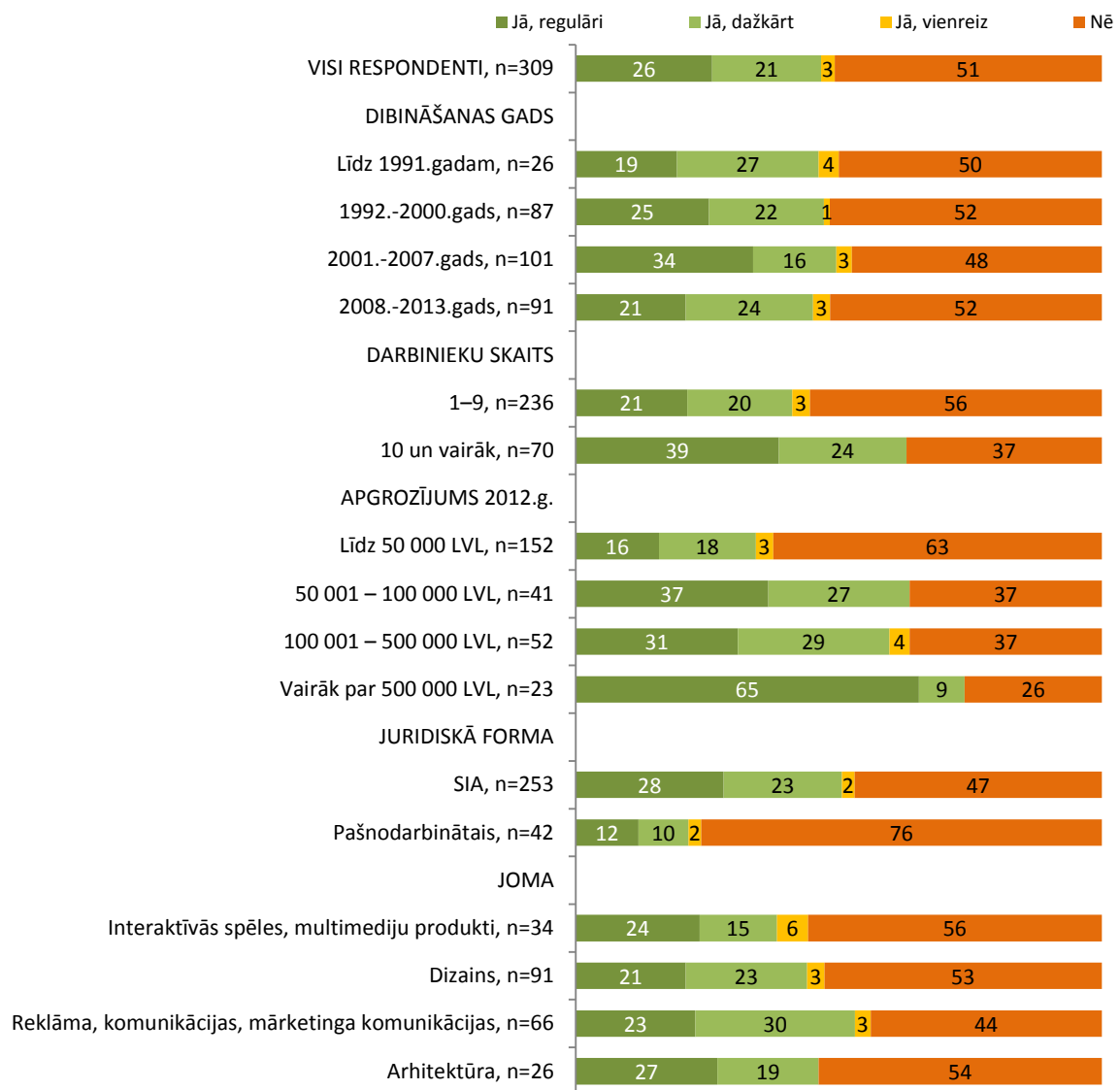
To, ka vismaz dažkārt veic ieguldījumus pētniecībā un attīstībā aptaujā biežāk apgalvojuši 201.-2007.gadā dibinātie uzņēmumi (50%), 10 un vairāk darbinieku nodarbinošo (63%), tie, kuru ikgadējais apgrozījums pārsniedz 500 000 Ls (74%), kā arī tie, kuri tuvākajos piecos gados plāno paplašināt uzņēmējdarbību (54%), tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir saņēmuši finanšu atbalstu (61%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem ārvalstīs (68%) un nodarbojas ar eksportu (62%).

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus pētniecībā un izstrādē? (%)

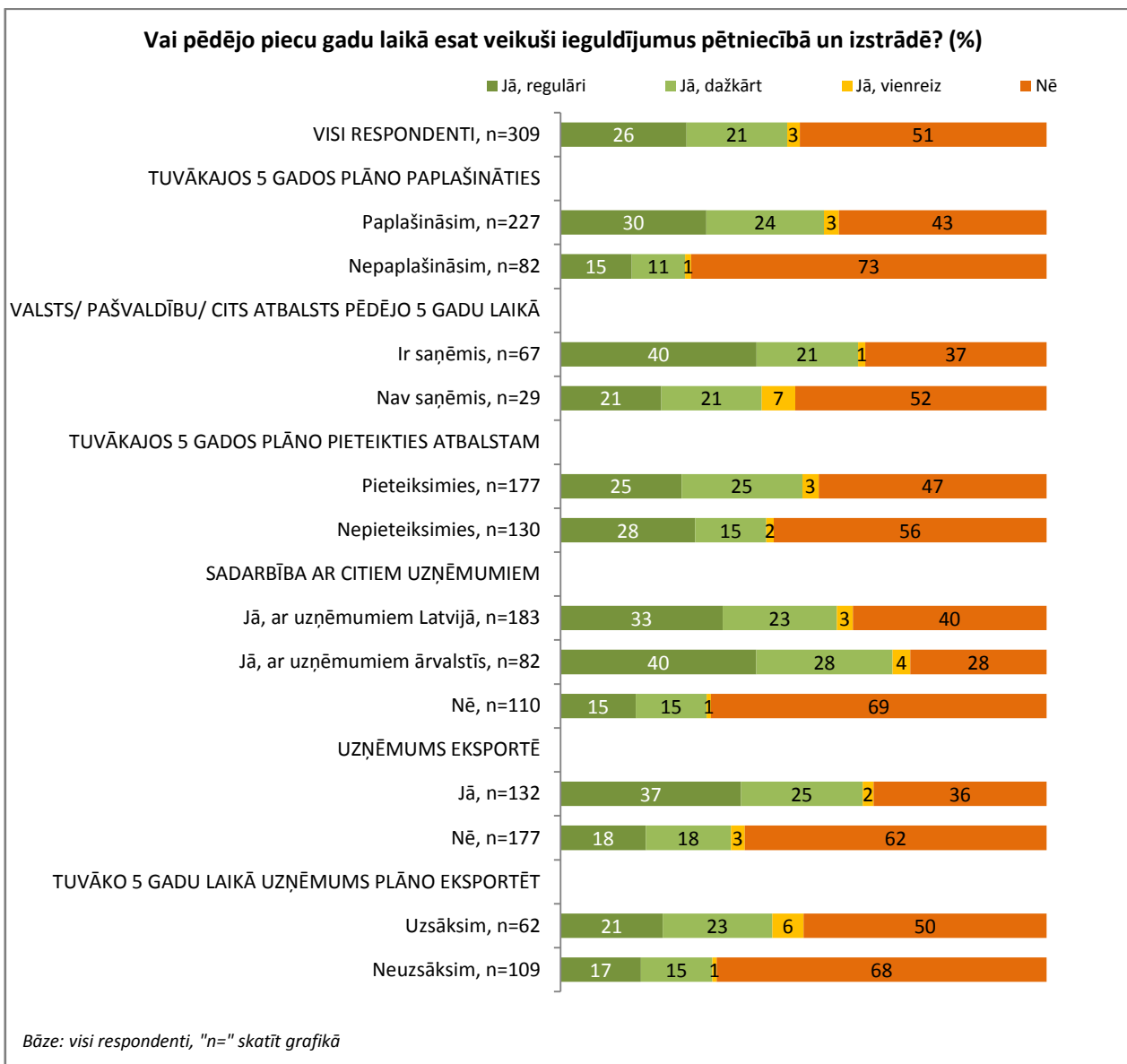
Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus pētniecībā un izstrādē? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

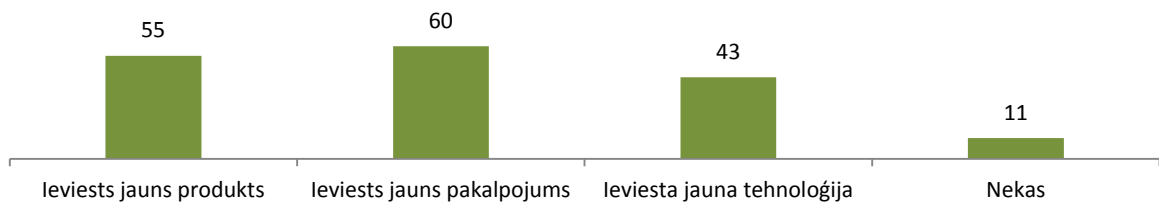
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

2.7.2. Jaunu produktu, pakalpojumu, tehnoloģiju ieviešana

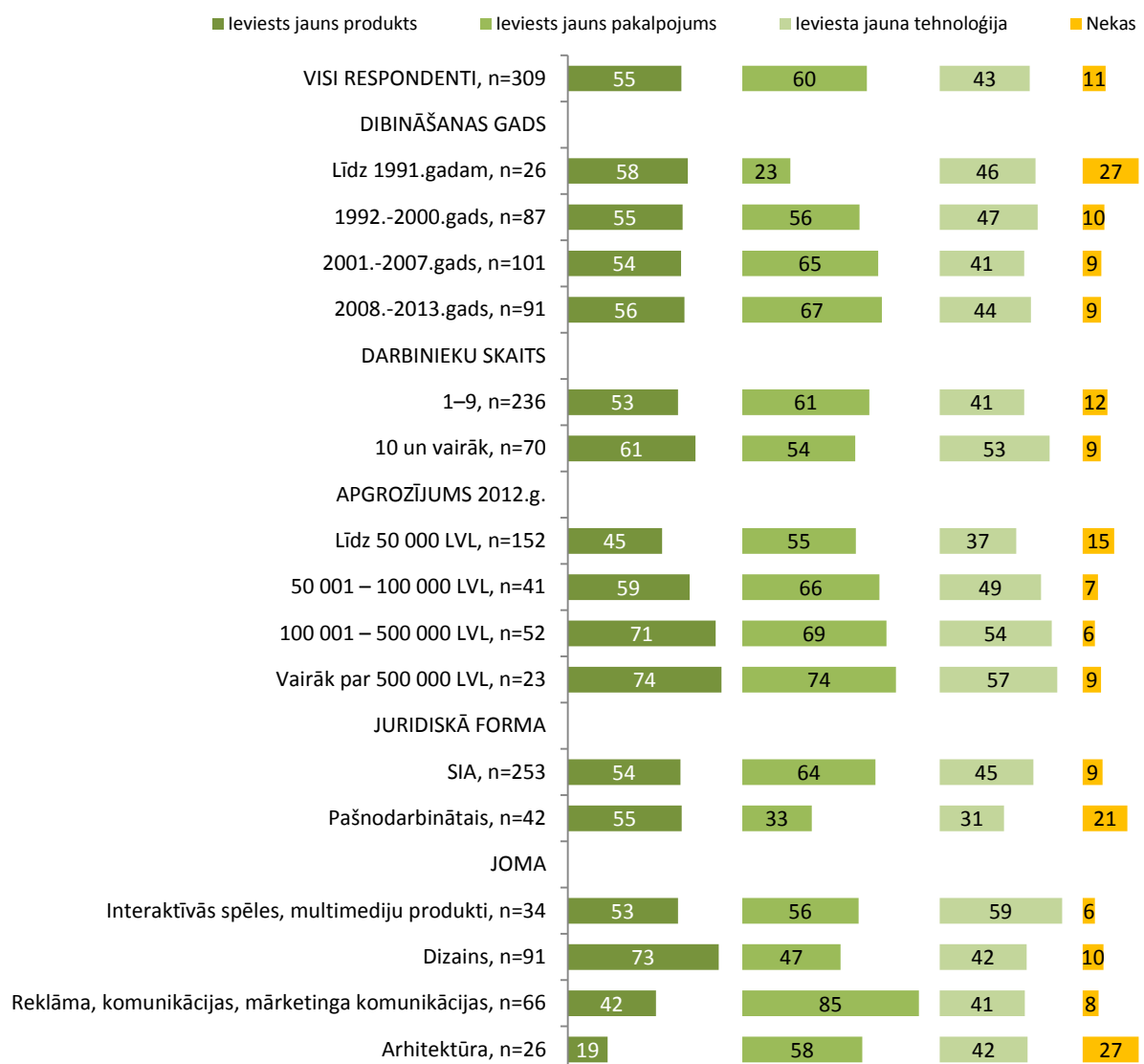
60% radošo industriju uzņēmumu pēdējo piecu gadu laikā ir ieviesuši jaunu pakalpojumu, 55% - jaunu produktu, bet 43% - jaunu tehnoloģiju. Jaunos produktus biežāk ieviesuši lielle uzņēmumi un dizaina jomā strādājošie, jaunus pakalpojumus - pēdējo desmit gadu laikā dibinātie uzņēmumi, tie, kuru apgrozījums ir lielāks par 50 001 Ls, kā arī reklāmas, komunikāciju, mārketinga komunikāciju jomā strādājošie. Savukārt jaunas tehnoloģijas biežāk ieviesuši uzņēmumi, kuros nodarbināti vairāk par 10 darbiniekiem, tie, kuru ikgadējais apgrozījums ir lielāks par 100 001 Ls, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie.

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmumā ir...? (%)

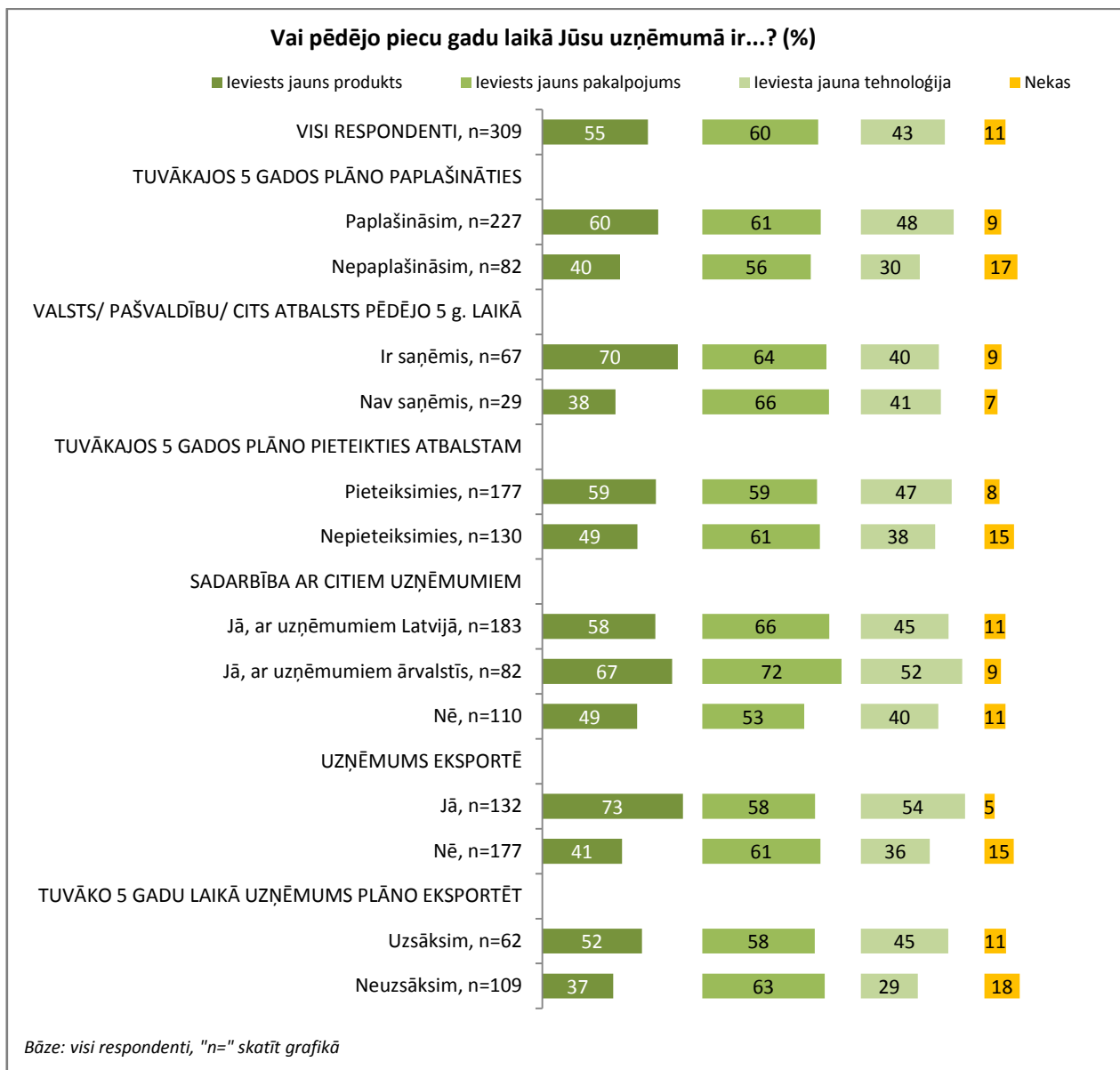
Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmumā ir...? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

2.7.3. Rūpnieciskā īpašuma tiesību reģistrācija

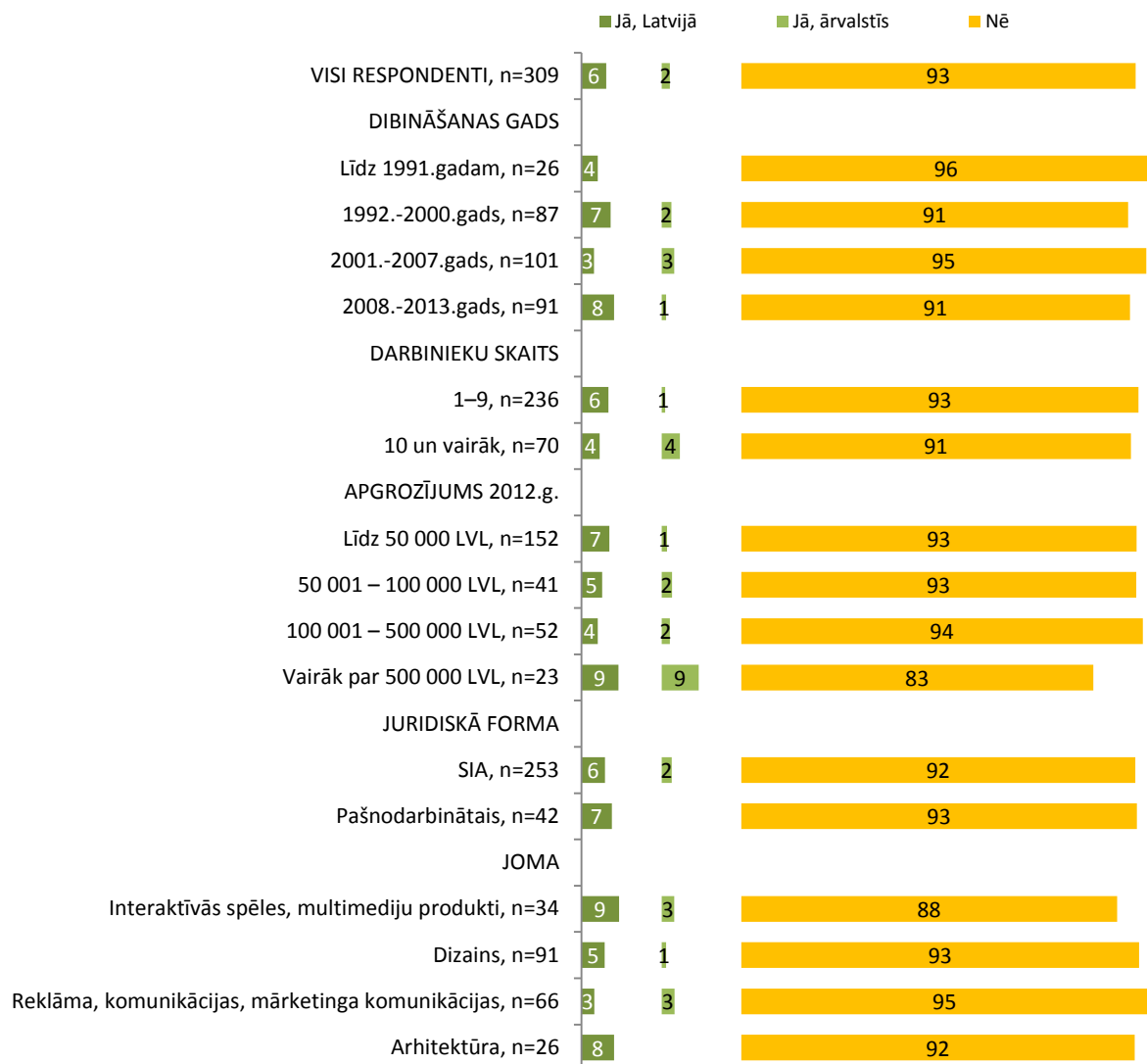
Tikai 8% uzņēmumu pēdējo piecu gadu laikā ir reģistrējuši rūpnieciskā īpašuma tiesības (ieguvuši patentu) - 6% Latvijā un tikai 2% ārvalstīs. Salīdzinoši biežāk tie bijuši lieli uzņēmumi (to vidū, kuru apgrozījums pārsniedz 500 000 Ls, patentu ieguvušo īpatsvars ir pat 18%), kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie (12%).

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir reģistrējis rūpnieciskā īpašuma tiesības (ieguvis patentu) Latvijā vai ārvalstīs? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir reģistrējis rūpnieciskā īpašuma tiesības (ieguvis patentu) Latvijā vai ārvalstīs? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

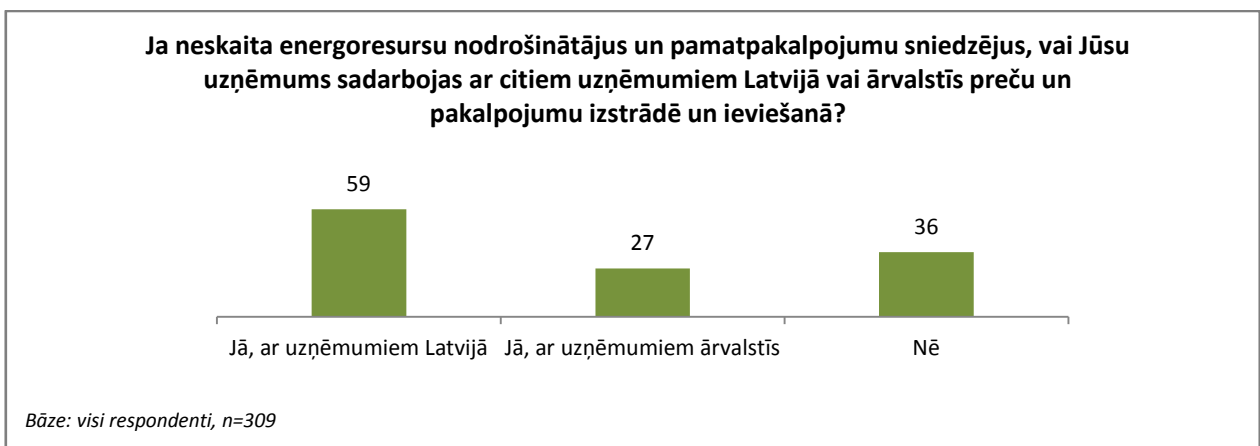
2.8. Sadarbība

2.8.1. Sadarbība ar citiem uzņēmumiem

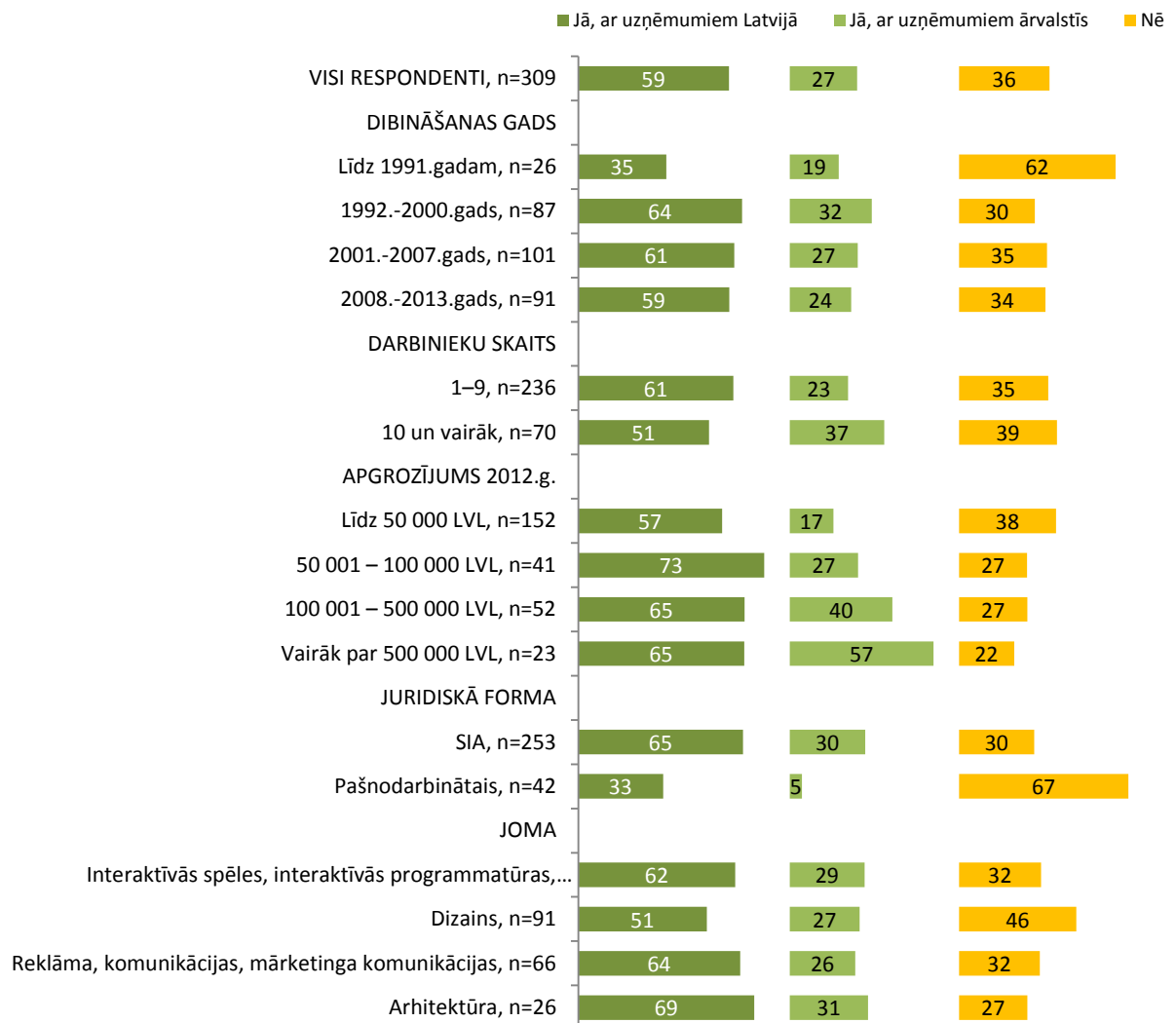
Kopumā 64% aptaujāto uzņēmēju apgalvo, ka to uzņēmumi preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā sadarbojas ar citiem uzņēmumiem – 59% sadarbojas ar uzņēmumiem Latvijā, bet 27% - ar uzņēmumiem ārvalstīs.

Ar uzņēmumiem Latvijā biežāk sadarbojas 1992.-2000.gadā dibinātie uzņēmumi (64%), tie, kuru apgrozījums ir 50 001-100 000 Ls liels (73%), arhitektūras jomā strādājošie (69%). Ar uzņēmumiem ārvalstīs biežāk sadarbojas lielle uzņēmumi (ar nodarbināto skaitu virs 10 un apgrozījumu virs 100 001 Ls). Savukārt sadarbībā neaktīvāki ir uzņēmumi, kas dibināti pirms 1991.gada (62% šajā mērķa grupā nesadarbojas ar citiem uzņēmumiem), pašnodarbinātie (67%), kā arī dizaina jomā strādājošie (46%).

Salīdzinoši visbiežāk radošo industriju uzņēmumi sadarbojas ar IT pakalpojumu sniedzējiem (13%), tirdzniecības uzņēmumiem (11%), reklāmas pakalpojumu sniedzējiem (10%) un ražošanas uzņēmumiem (8%).

Ja neskaita energoresursu nodrošinātājus un pamatpakalpojumu sniedzējus, vai Jūsu uzņēmums sadarbojas ar citiem uzņēmumiem Latvijā vai ārvalstīs preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

Ar kādu nozaru uzņēmumiem Jūs sadarbojaties? (%)

Bāze: Respondenti, kuri sadarbojas ar citiem uzņēmumiem Latvijā vai ārvalstīs preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā, n=199

Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

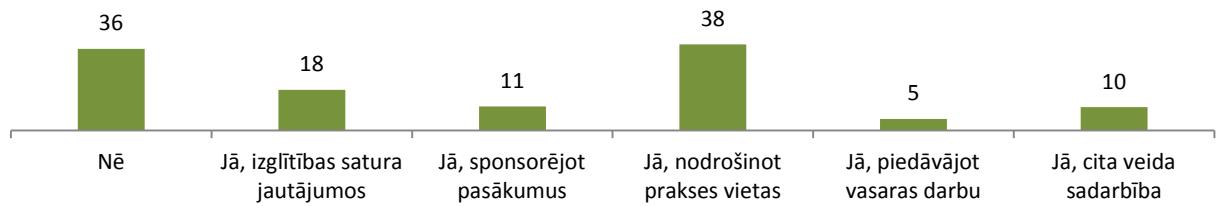
2.8.2. Sadarbība ar izglītības iestādēm

64% pēdējo piecu gadu laikā ir sadarbojušies ar izglītības iestādēm, visbiežāk - 38% gadījumu - nodrošinot prakses vietas. Izglītības satura jautājumos ar izglītības iestādēm sadarbojušies tikai aptuveni 1/5 radošo industriju pārstāvju. Interesanti, ka kopumā 11% radošo industriju uzņēmumu ir sponsorējuši dažādus pasākumus.

Sadarbībā ar izglītības iestādēm aktīvāki bijuši uzņēmumi, kuros nodarbināti vairāk kā 10 darbinieku (80% ir sadarbojušies), kā arī tie, kuru apgrozījums ir 50 001-100 000 Ls (80%) un vairāk par 500 000 Ls (83%), bet neaktīvāki - pēdējo piecu gadu laikā dibināti (45% nav sadarbojušies), uzņēmumi ar darbinieku

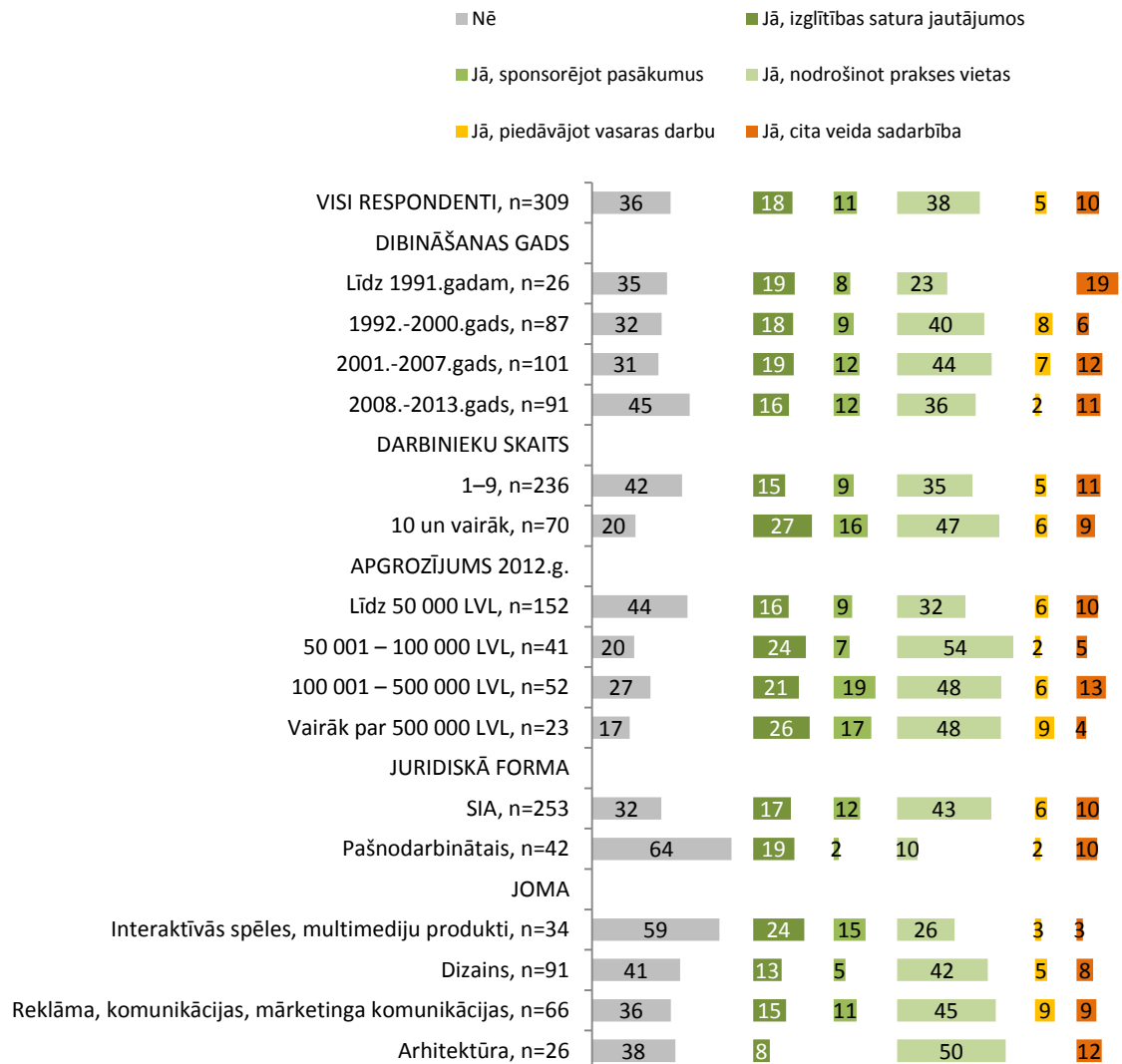
skaitu līdz 10 (42%) un apgrozījumu zem 50 000 Ls (44%), kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie (59%).

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir sadarbojies ar izglītības iestādēm?

Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir sadarbojies ar izglītības iestādēm? (%)

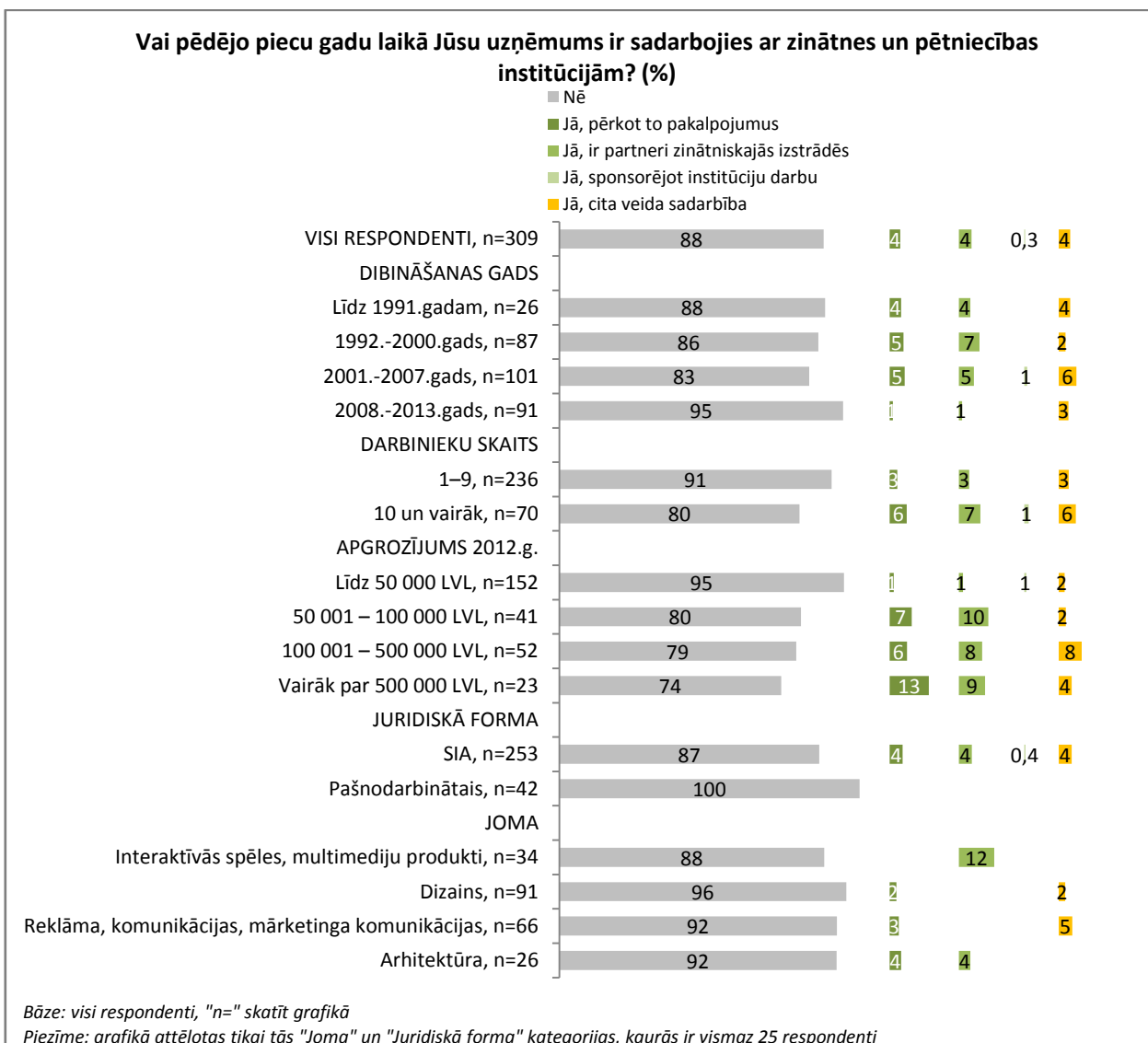
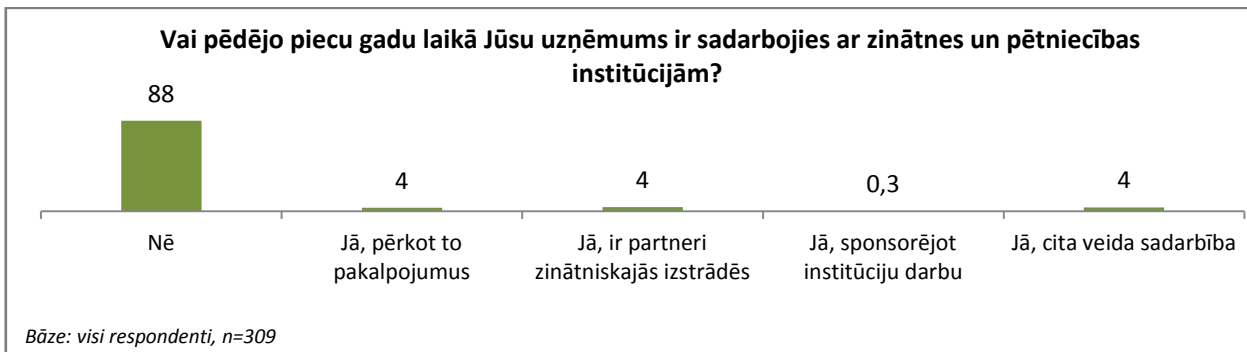

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

2.8.3. Sadarbība ar zinātnes un pētniecības institūcijām

Absolūtais vairākums – 88% - radošo industriju uzņēmēju pēdējo piecu gadu laikā nav sadarbojušies ar zinātnes un pētniecības institūcijām un tikai 4% no visiem ar šādām institūcijām sadarbojušies kā partneri. Vēl 4% pirkuši to pakalpojumus. Sadarbībā salīdzinoši biežāk iesaistījušies lielie uzņēmumi, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie.

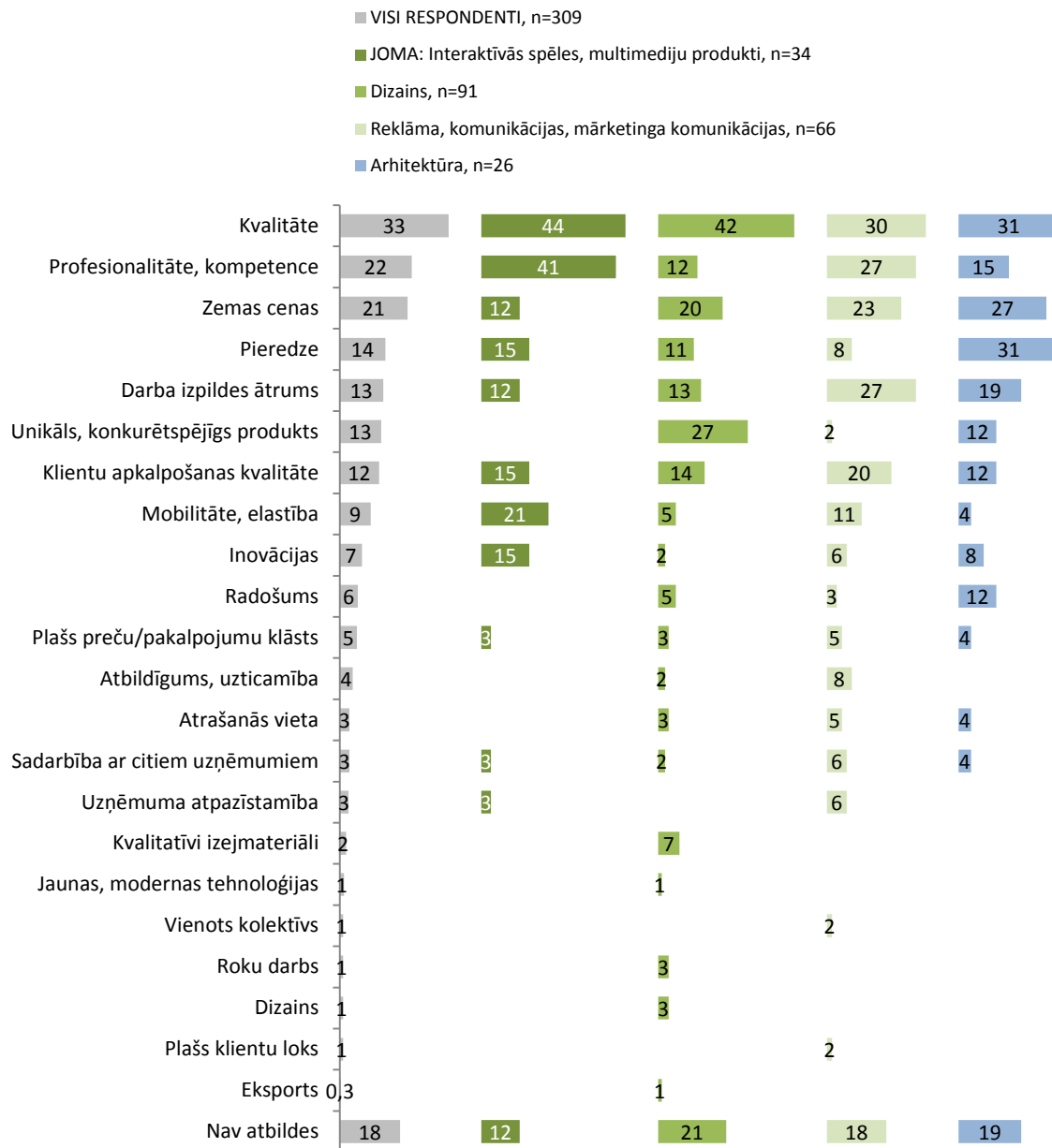
2.9. Konkurētspēja

Kvalitāte (33%), profesionalitāte un kompetence (22%), zemas cenas (21%) ir tās trīs konkurētspējas priekšrocības, kuras radošo industriju uzņēmumi aptaujā min visbiežāk. Kā sekundāras nozīmes konkurētspējas priekšrocības iespējams identificēt pieredzi, darba izpildes ātrumu, unikālus, konkurētspējīgus produktus un klientu apkalpošanas kvalitāti – tos min nedaudz vairāk kā 1/10 uzņēmēji. Interesanti, ka tādus uzņēmējdarbības aspektus kā inovācijas, radošums, modernas tehnoloģijas aptaujā kā savas būtiskas konkurētspējas priekšrocības min daudz mazāk kā 1/10 aptaujāto.

Interesantas atšķirības novērojamas darbības jomas griezumā. Interaktīvo spēļu un multimediju produktu jomā trīs visbiežāk minētās konkurētspējas priekšrocības ir kvalitāte (44%), profesionalitāte, kompetence (41%) un mobilitāte, elastība (21%), dizaina jomā - kvalitāte (42%), unikāls, konkurētspējīgs produkts (27%) un zemas cenas (20%), reklāmas un komunikācijas jomā - kvalitāte (30%), profesionalitāte, kompetence (27%) un darba izpildes ātrums (27%), bet arhitektūrā - kvalitāte (31%), pieredze (31%) un zemas cenas (27%).

Jūsuprāt, kas ir Jūsu uzņēmuma trīs visbūtiskākās konkurētspējas priekšrocības?
JOMA (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

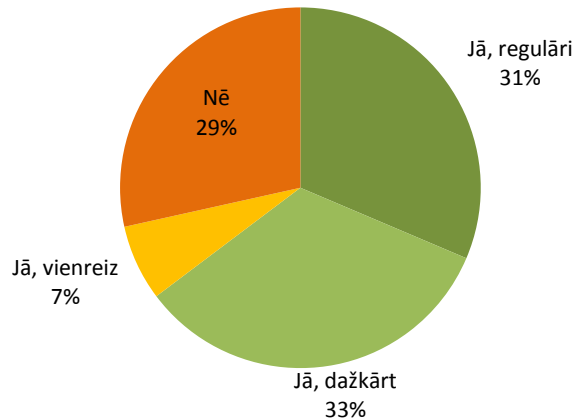
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

2.10. Darbinieku kvalifikācijas celšana

Pēdējo piecu gadu laikā ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas celšanā regulāri veikuši tikai 31% aptaujāto, vēl 33% to darījuši dažkārt, bet 7% - vienreiz. Kopumā 29% radošo industriju uzņēmumu nav ieguldījuši darbinieku kvalifikācijas celšanā. Ieguldījumus biežāk veikuši lielie uzņēmumi, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomas uzņēmēji. Savukārt izteikti retāk ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas

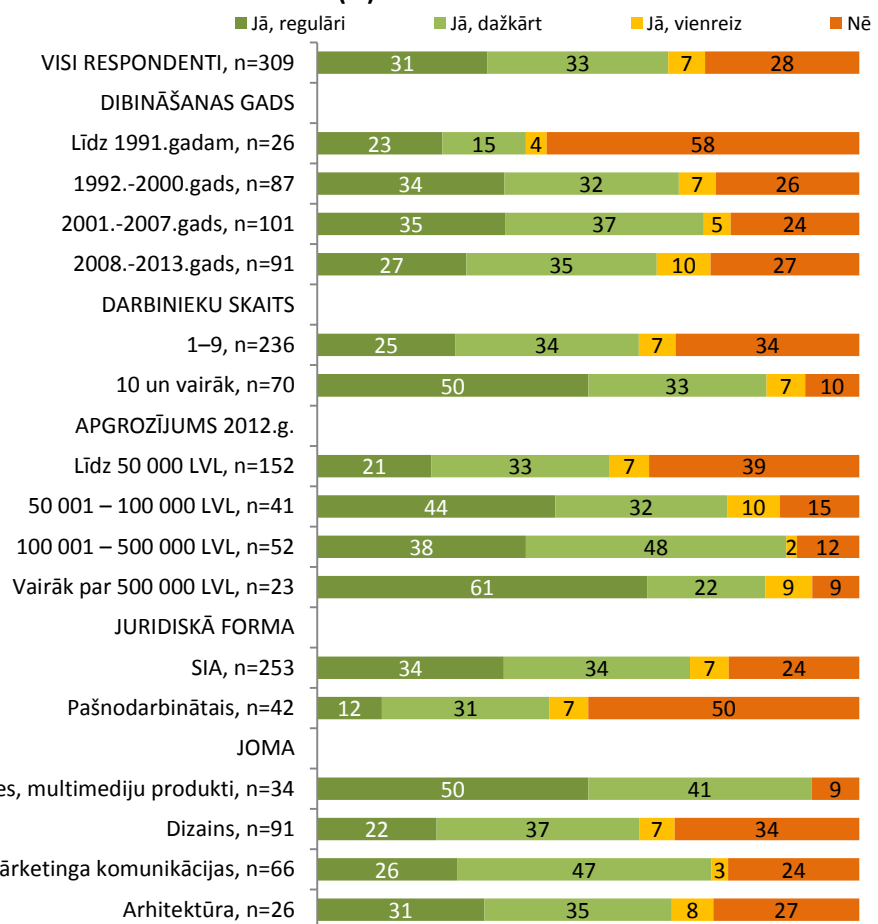
celšanā veikuši līdz 1991.gadam dibinātie uzņēmumi, mazie uzņēmumi ar apgrozījumu līdz 50 000 Ls, kā arī dizaina jomā strādājošie.

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas celšanā? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas celšanā? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

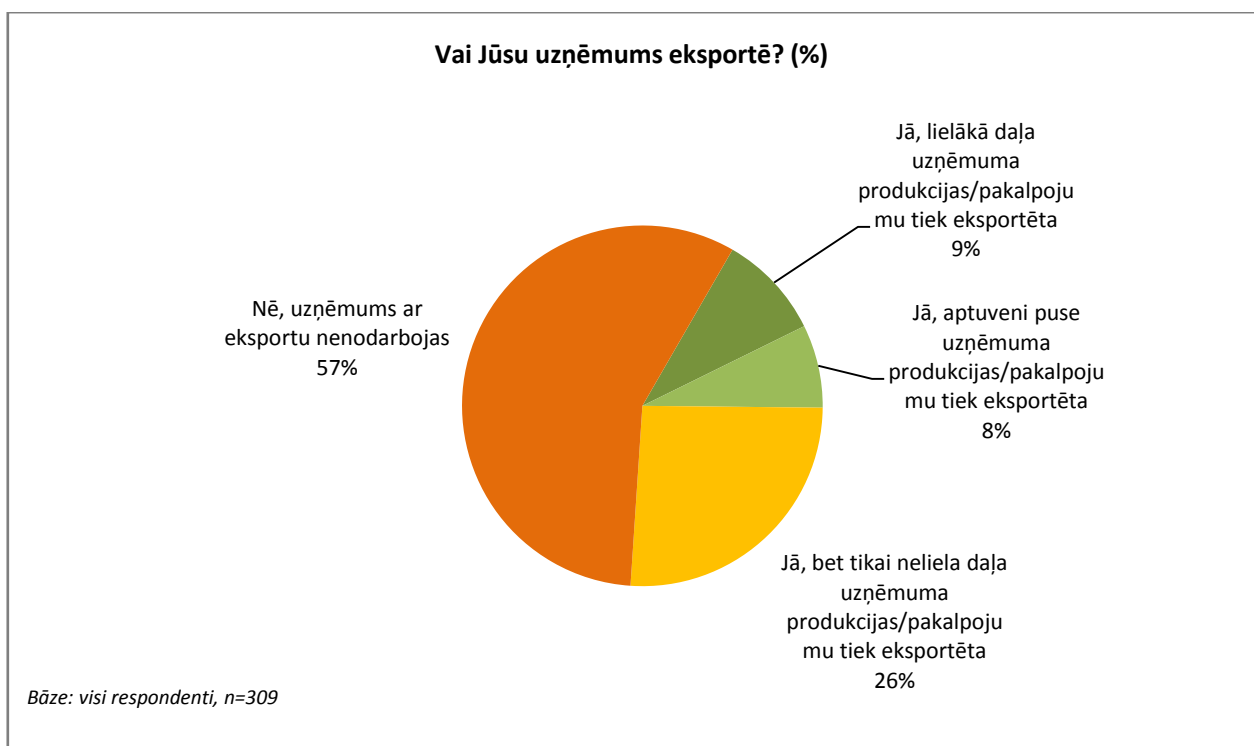
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

2.11. Eksports

2.11.1. Eksporta aktivitātes

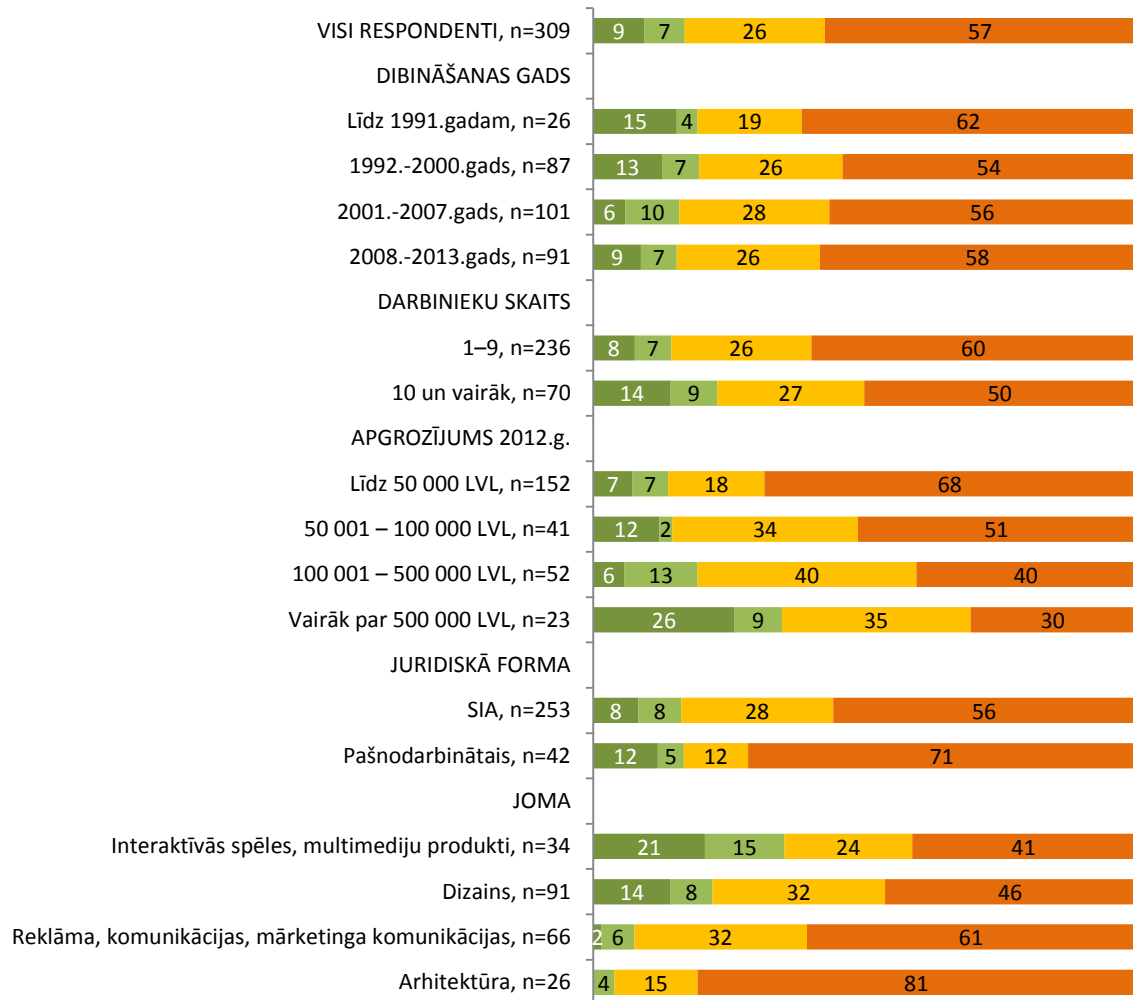
Tikai 17% no radošo industriju uzņēmumiem ir tādi, kuri eksportē ne mazāk kā pusi no uzņēmuma produkcijas un pakalpojumiem. Vēl 26% ir tādu, kuri eksportē nelielu daļu produkcijas. Kopējais eksportētāju īpatsvars ir 43%. Ar eksportu biežāk nodarbojas lieli uzņēmumi, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie.

Eksportēts visbiežāk tiek uz kaimiņvalstīm - Igauniju (43%) un Lietuvu (42%). Salīdzinoši bieži eksporta galamērķi ir arī Vācija (32%), Krievija (29%) un Zviedrija (24%).

Vai Jūsu uzņēmums eksportē? (%)

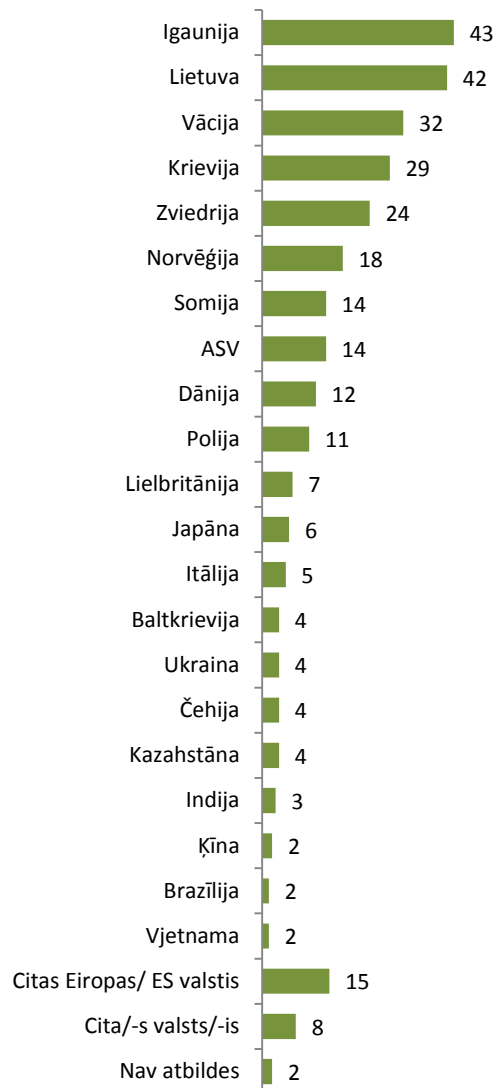
- Jā, lielākā daļa uzņēmuma produkcijas/pakalpojumu tiek eksportēta
- Jā, aptuveni puse uzņēmuma produkcijas/pakalpojumu tiek eksportēta
- Jā, bet tikai neliela daļa uzņēmuma produkcijas/pakalpojumu tiek eksportēta
- Nē, uzņēmums ar eksportu nenodarbojas

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums eksportē? (%)

Bāze: Respondenti, kuri eksportē, n=132

2.11.2. Galvenās problēmas eksportā

Kā būtiskākās problēmas, ar kurām nācies saskarties eksportā, uzņēmēji salīdzinoši visbiežāk min apgrozāmo līdzekļu trūkumu (9%), valodas barjeru (8%) un informācijas trūkumu (8%). Aptuveni 1/3 apgalvojuši, ka nav saskārušies ar problēmām, bet vēl aptuveni 1/3 nav varējuši sniegt konkrētu atbildi.

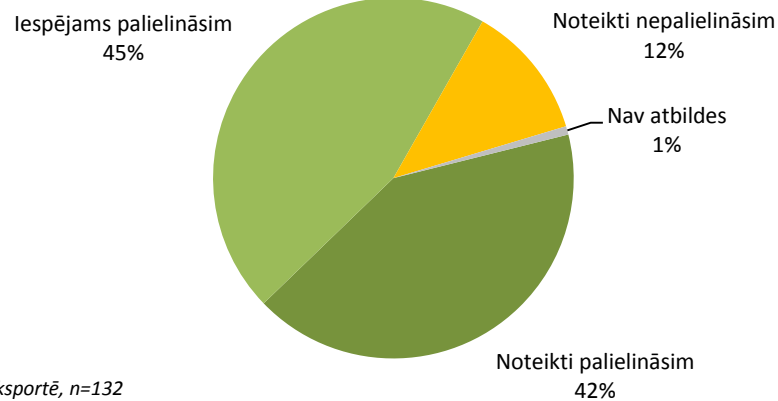

2.11.3. Eksporta palielināšanas plāni

Kopumā 87% radošo industriju uzņēmumu, kuri šobrīd nodarbojas ar eksportu, tuvāko piecu gadu laikā plāno eksportu vēl palielināt – 45% norāda, ka, iespējams, palielinās eksporta apjomu, bet 42%, ka noteikti palielinās. Aptuveni vienlīdz liels ir to uzņēmumu īpatsvars, kuri plāno palielināt eksporta apjomus tajos ārvalstu tirgos, kuros strādā jau šobrīd (77%) un to, kuri plāno uzsākt eksportu vēl neapgūtos ārvalstu tirgos (70%).

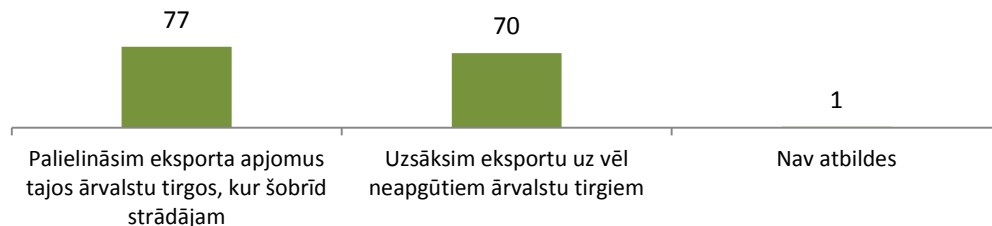
Galvenais uzņēmējus interesējošais tirgus ir Krievija - 28% no tiem, kuri plāno paplašināt eksporta apjomu, plāno uzsākt to tieši uz Krieviju. Vēl 18% norāda, ka vēlētos uzsākt eksportu uz Baltkrieviju. Aptuveni 1/10 uzņēmēju kā potenciālus eksporta tirgus saskata arī Igauniju, Zviedriju, Ukrainu, Somiju un ASV.

Vai tuvāko piecu gadu laikā plānojat palielināt Jūsu uzņēmuma eksporta apjomu? (%)

Bāze: Respondenti, kuri eksportē, n=132

Kādas aktivitātes eksporta apjomu palielināšanai plānojat veikt?

Bāze: Respondenti, kuri plāno eksporta apjomu tuvāko 5 gadu laikā, 115

Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums plāno uzsākt eksportu? (%)

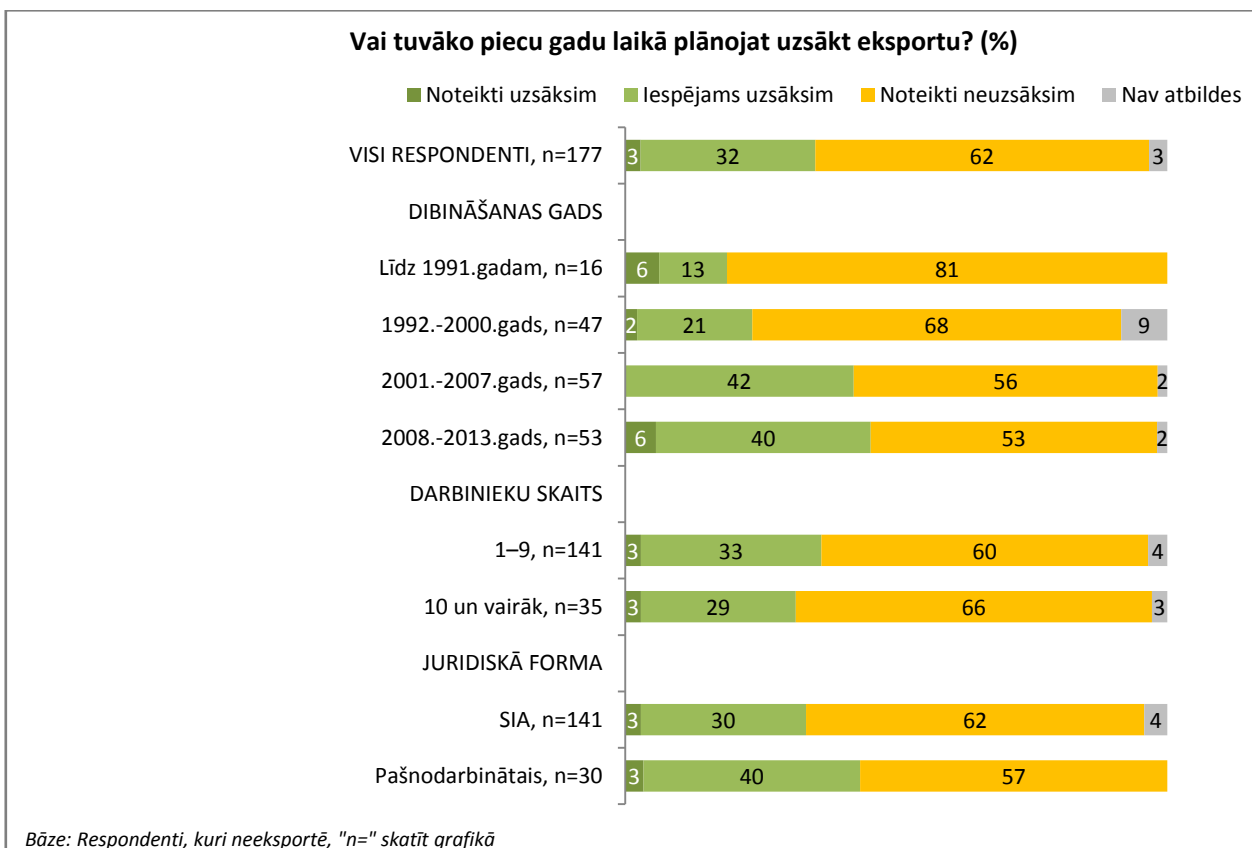
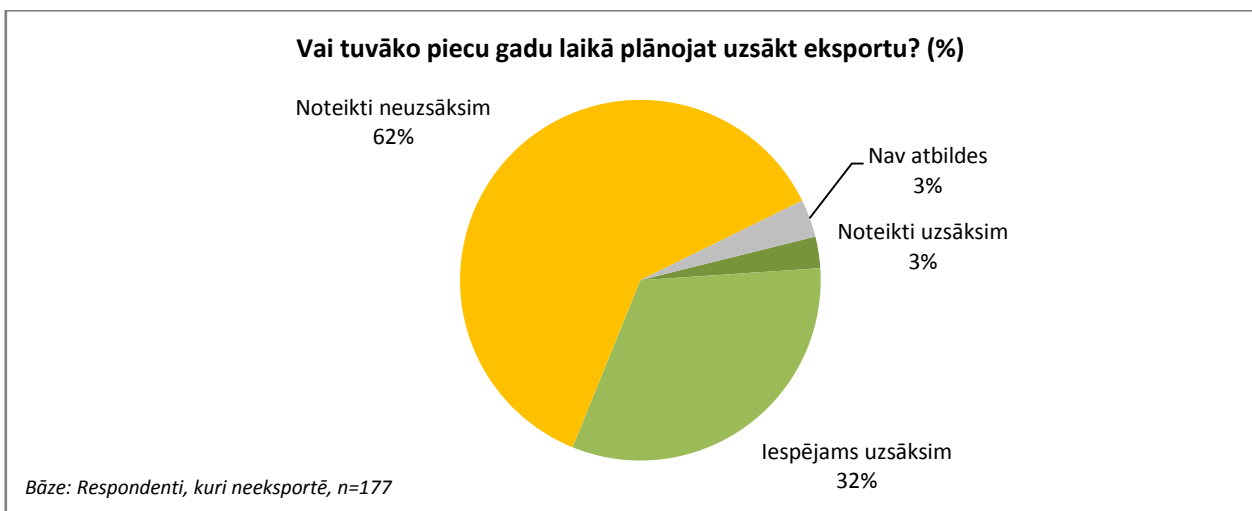

Bāze: Respondenti, kuri plāno uzsākt eksportu uz vēl neapgūtiem ārvalstu tirgiem, n=50

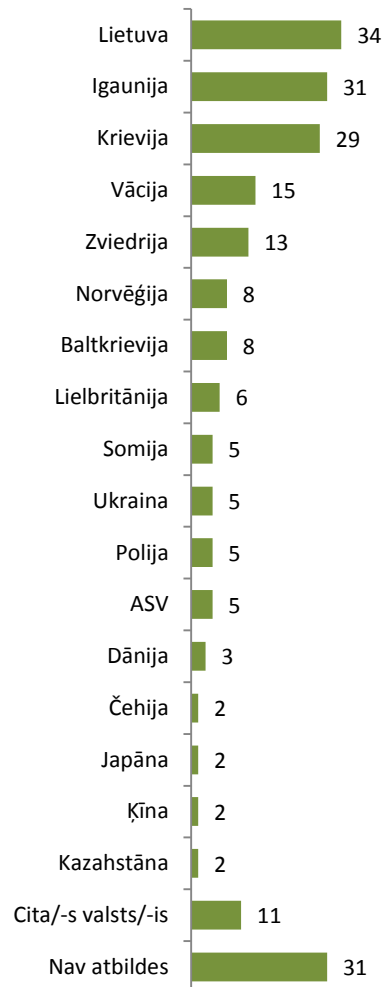
2.11.4. Eksporta uzsākšanas plāni

Tikai 3% no tiem radošo industriju uzņēmējiem, kuri šobrīd nenodarbojas ar eksportu, apgalvo, ka tuvāko piecu gadu laikā noteikti uzsāks eksportu. Vēl 32% vērtē, ka, iespējams, uzsāks eksportu. Biežāk tie ir pēdējo desmit gadu laikā dibinātie uzņēmumi, kā arī pašnodarbinātie.

Lietuva (34%), Igaunija (31%) un Krievija (29%) ir tie eksporta tirgi, kuri radošo industriju uzņēmējus interesē visvairāk. Salīdzinoši biežāk kā citi kā potenciāli eksporta tirgi tiek minēta arī Vācija (15%) un Zviedrija (13%).

Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums visdrīzāk eksportētu? (%)

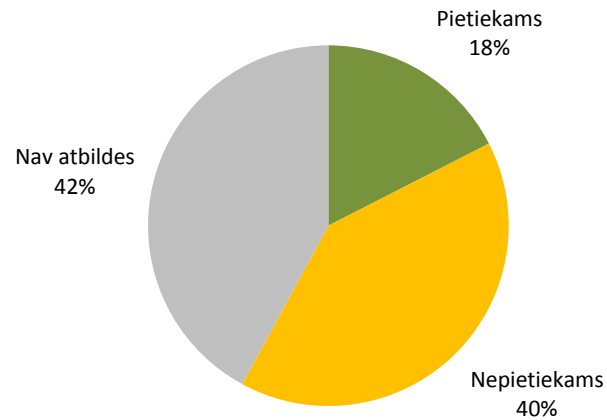

Bāze: Respondenti, kuri neeksportē, bet plāno uzsākt eksportu, n=62

2.11.5. Atbalsts eksporta veicināšanai

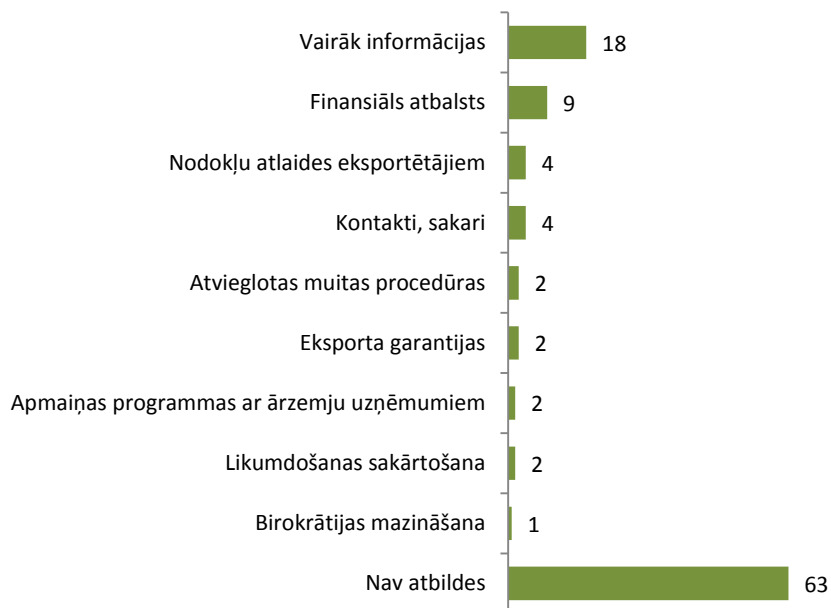
Tikai 18% radošo industriju uzņēmēju uzskata, ka uzņēmējiem pieejamais atbalsts eksporta veicināšanai ir pietiekams, kamēr 40% novērtē, ka nepietiekams, bet vēl 42% nav snieguši konkrētu atbildi (ko iespējams interpretēt kā neieinteresētību šajā jautājumā). Vairākums (63%) to, kuri bija novērtējuši, ka pieejamais atbalsts eksporta veicināšanai ir nepietiekams, nav varējuši minēt konkrētus nepieciešamā atbalsta veidus. Salīdzinoši visbiežāk minētas tādas atbildes kā - vairāk informācijas (18%), finansiāls atbalsts (9%), nodokļu atlaides eksportētājiem (4%) un kontakti, sakari (4%).

Kā Jūs vērtējat uzņēmējiem pieejamo atbalstu eksporta veicināšanai? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Kāds atbalsts Jums būtu nepieciešams eksporta veicināšanai? (%)

Bāze: Respondenti, kuri novērtē uzņēmējiem pieejamo atbalstu eksporta veicināšanai kā nepietiekamu, n=125

3. RADOŠO INDUSTRIJU SINERĢIJAS UN PARTNERĪBAS ANALĪZE

3.1. Ārvalstu pieredze radošo industriju sinerģijai ar citām tautsaimniecības nozarēm

Līdz ar ekonomikas internacionalizāciju un automatizāciju darbavietas ražošanas un pakalpojumu nozarēs samazinās, kā arī ir mazāk piesaistītas konkrētai ģeogrāfiskai vietai. Tas nozīmē, ka reģionālās ekonomikas Eiropā arvien vairāk ir atkarīgas no spējas radīt unikālu pievienoto vērtību. Lai šādu vērtību radītu vai ievērojami uzlabotu, valstis un uzņēmumi iegulda lielus līdzekļus pētniecībā un izstrādē. Mazākām ekonomikām ar ierobežotām finansiālām iespējām atliek koncentrēties uz sfērām, kas prasa nelielus finansiālos un strukturālos ieguldījumus. Tā rezultātā konkurētspēju saglabā tās jomas, kas kompensē lielus ieguldījumus pētniecībā vai mārketingā ar ciešu savstarpēju sadarbību produktu un pakalpojumu izstrādē. Šādā veidā daudzas valstis veiksmīgi pārorientēja savu tautsaimniecību no t.s. industriālās uz postindustriālo (piem., Zviedrija, Dānija – dizaina, mūzikas, modes nozarēs). Sekojoši - pēdējā desmitgadē radošās industrijas neapzināti kļuvušas par strukturālo pārmaiņu simbolu. Ņemot vērā radošo industriju popularizēšanu praktiski visās Eiropas valstu ekonomikās, konkurence pieaug arī šajā sfērā. Uzskatāms apliecinājums tam ir pārsātināti produktu un pakalpojumu tirgi. Jauniem uzņēmumiem tajos ir arvien grūti ienākt un stabiliem uzņēmumiem aizvien sarežģītāk noturēt savas pozīcijas.

Dotais pārskats par labās prakses piemēriem ārvalstīs apliecina, ka produktu un pakalpojumu noiets ir nemainīgi atkarīgs no spējas piedāvāt unikālu tehnoloģisku, ekonomisku vērtību vai emocionālu pieredzi.⁷ Mainīties ir veids, kā šo vērtību radīt. Arvien biežāk tas notiek ar sadarbības tīklu palīdzību. Tā kā daudzas no radošajām industrijām veidojušās, darbojas un attīstas tieši caur dažādiem sadarbības mehānismiem, šķiet loģiski apskatīt to, kā ārvalstu radošo industriju pieredze var būt noderīga tautsaimniecības attīstībai Latvijā. Un - kaut gan radošās industrijas sniedz ievērojamu pienesumu valsts eksportā, nodarbinātībā, dinamiskas kultūras uzturēšanā, tikpat svarīgu lomu tās var spēlēt sinerģijas veidošanā starp dažādam tautsaimniecības nozarēm.

Ārvalstu pieredzes pārskats liecina, ka radošās industrijas Rietumeiropā saskarās ar līdzīgām problēmām kā Latvijā. Uzņēmumi bieži algo ne vairāk kā 8-10 cilvēkus un apgrozījums Eiropas standartiem ir neliels - 60 000 -100 000 EUR robežās.⁸ Daudzi uzņēmumi pārstāj darboties vēl nesusnieguši briedumu. Citi sastopas ar grūtībām piesaistīt finansējumu, vēl citi meklē veidus, kā atrast savam produktam pircēju. *Start a Dialogu* Brēmenē apliecina, ka daudzi radošajās industrijās redz savu lomu kā starpnieki – jaunu ideju katalizēšana un komercializēšana, darba vides uzlabošana, sadarbība ar tradicionālām nozarēm produktu attīstībā. Tomēr, kā liecina nosaukums, sadarbība patreiz vēl ir tikai aizsākumos. Iesaistītajām pusēm vispirms jāiemācās atrast saskares punkti un jāatrod kopīga valoda - vai un kādā veidā sadarbība var atrisināt uzņēmējdarbības attīstības problēmas. Ejot vienā solī ar laiku, šī valstiskā iniciatīva liek pamatus dinamiskai tautsaimniecībai, kuras pamatā būs zināšanu pārnese un inovācijas. *AIRIS* un *TILL* sadarbības projekts Zviedrijas vidienē ieskicē, ka sadarbība starp radošajām un tradicionālajām industrijām var izrādīties pārlicinoši auglīga, tomēr prasa apbusēju izpratni un atvērtību. Sākusies kā teju prozaiska un subsidēta iniciatīva, patreiz *TILL* pilnībā atpelnā sevi un ir sekmējusi sadarbību starp vairāk kā 80 uzņēmumiem. *Interactive Tayside* Skotijā sākās kā digitālo mediju klāsteru apzināšana un pozīciju stiprināšana. Laikam ejot, iniciatīva paplašinājās, atzīstot, ka pat šķietami attīstītā klāsterī, kur sastopams bagātīgs ideju klāsts, bieži pietrūkst zināšanas kā idejas pārvērst ilgtspējīgos produktos. Patreiz projekts Dandī reģionā veido ikmēneša tikšanās jomas profesionāliem un plašu, ikgadēju festivālu iesaistes pasākumu iedzīvotājiem. *Okroken* zinātnes parks Zviedrijā darbojas šķiedru zinātnes un ar to saistītu komunikāciju tīklu sfērā. Tā mērķis ir izmantot zinātniskus pētījumus, lai attīstītu meža nozari un

⁷ Linking Creative Industries: Best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite, 2012: 24.

⁸ Linking Creative Industries: Best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite, 2012: 9.

pārveidotu zināšanas produktos, kuros tiek izmantoti atjaunojamie izejmateriāli. Tas Zviedrijā izveidojis spēcīgu iepakojuma dizaina klasteri (*Packaging Mid Sweden*), kurā mērķtiecīgi apvienoti trīs produktu veidojoši posmi: ražotne, materiālu izpēte un dizains. Kaut gan katrs no cikliem ir neizbēgami ietilpīgs un komplekss, sadarbība starp nozarēm ļauj izvairīties no pašmērķīgas darbības, koncentrēt resursus ilgtspējīgai resursu izmantošanai un radīt jaunus, tirgum saistošus produktus. Visbeidzot *Invest NI* Ziemeļīrijā īsumā stāsta par arvien pieaugošo dizaina nozīmi produktu konkurētspējas nodrošināšanā. Projekts uzsver dizaina nozīmi produkta identitātes veidošanā, secinot, ka labs un funkcionāls dizains veic reklāmas funkcijas un veido zīmola reputāciju un atpazīstamību.

Apskatītos piemērus vieno pārliecība, ka risinājums patreizējiem tautsaimniecības izaicinājumiem, vismaz daļēji, meklējams ciešākā sadarbībā. Pat ja tā sākas ar vienkāršu dialogu un atvērtību atšķirīgiem viedokļiem. Kaut gan lielākā daļa no projektiem saistāma ar valsts un pašvaldības resursiem, iniciatīva bieži vien nākusi no un laika gaitā atgriezusies pie nozarē iesaistītajiem uzņēmumiem. Tas nenoliedzami rāda tendenci, ka valsts un pašvaldību institūcijām ir izšķiroša loma radošo industriju attīstībā, tai skaitā, savstarpējās sadarbības un sinerģijas procesu veidošanā un veicināšanā.

3.1.1. Sadarbības veicināšanas projekti starp radošajām industrijām un tradicionālajām nozarēm

***Start a Dialogue, Brēmene*⁹**

Projekta būtība

Projekts veicina dialogu un sadarbību starp tradicionālām nozarēm un radošajām industrijām Brēmenes pilsētā. Projekta mērķis ir attīstīt jaunas biznesa struktūras un inovatīvus produktus. Šī iniciatīva, pirmkārt, risina plaši izplatītu problēmu, ka ražošanas, loģistikas un tirdzniecības uzņēmumi bieži vien neatzīst vai arī neapzinās to, kāds potenciāls piemīt sadarbībai ar t.s. radošajām industrijām un radošajiem talantiem. Otrkārt, strauji mainīgajos tirgus apstākļos spējai pielāgoties tirgus svārstībām, radīt augstvērtīgus un inovatīvus produktus, kā arī veicināt un pārvaldīt darbinieku zināšanas ir milzīga nozīme. Savienojot šķietami nesavienojamas nozares, projekta veidotāji postulē, ka sadarbība starp tirgus dalībniekiem ar dažādu pieredzi un skatu punktu ir viens no iespējamajiem veidiem, kā risināt jaunu ideju trūkumu mārketinga un biznesa stratēģiju attīstīšanā. Tādēļ *Start a Dialogue* mērķis ir nojaukt gan iedomātās, gan fiziskās robežas, atbalstot nelielus pilotprojektus starp radošiem uzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas pārstāv tradicionālās industrijas.

Projekta norise

Projektam var pieteikties radošo industriju pārstāvji, kuri darbojas konsultāciju pakalpojumu sniegšanu dizaina jomā, komunikācijās, produktu attīstībā un vizualizācijā. Projekta ietvaros potenciālie dalībnieki varēja pieteikties darbam biznesa konsultantu birojā. Dalības nosacījums bija vismaz 5 gadu pieredze uzņēmējdarbībā un konsultācijās, kompetence tehnoloģiju un inovāciju jomā, kā arī pieredze kvalitatīvu pētījumu veikšanā, mediācijā un projekta rezultātu vizualizēšanā.

Sadarbībā ar potenciālo pakalpojuma saņēmēju (kādas tradicionālas nozares pārstāvi) topošais konsultants iesūta pieteikumu, saņemot iespēju sniegt piecas dienas apamaksātas konsultācijas, analizējot pašreizējo situāciju un sniedzot rekomendācijas. Konsultācijā ietilpst:

- pašreizējo organizatorisko struktūru un portfolio analīze;
- produkta orientēšana potenciālajos tirgos un pārdošanas stratēģiju izveide;
- darbības optimizēšanas analīze un inovāciju darbības plāns;
- jauno produktu un procesu realizēšanas novērošana.

⁹ Linking Creative Industries: Best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite, 2012: 5.

Pēc projekta beigām konsultants iesniedz pārskatu par projekta iznākumu, kā arī tiek veikta aptauja, lai noteiktu vai sākotnējie mērķi ir īstenoti.

Pilotprojekta ietvaros 2008.gadā 3 radošās industrijas kļuva par konsultantiem, kopumā realizējot 7 konsultāciju projektus, tostarp radot produktu dizainu zivju apstrādes kompānijai, tirgus stratēģiju kafijas ražotājiem, programmatūras izstrādes kompānijai, inženieru birojam un celtniecības birojam. Projekts vēlāk tika pagarināts līdz 2009.-2010. gadam.

Projekta budžets: 50 000 EUR.

Atbildīgā institūcija: *WFB Economic Development* (privātuzņēmums) ar *Interreg*¹⁰ atbalstu

3.1.2. Kultūras un uzņēmējdarbības nozaru mijiedarbība

***AIRIS* programma, Gēteborga¹¹**

Projekta būtība

Kopš 2001.gada sākuma *AIRIS* sekmē sadarbību starp kultūras darbiniekiem un uzņēmējiem. Projekts tiecas mainīt iesīkstējušus stereotipus par mākslinieku darbu visplašākajā mērā, kā arī parāda kompānijām veidus, kādos radošas darba metodes sekmē inovatīvu biznesa domāšanu, informācijas apmaiņu, veselīgu darba vidi un kompānijas apgrozījumu.

Projekta norise

Viena no sekmīgākajām sadarbību veidojošajām organizācijām *AIRIS* programmas ietvaros ir *TILLT*. Tā ir realizējusi aptuveni 80 sadarbības projektus. Kaut *TILLT* fokusējas uz konkrētu uzdevumu risināšanu, tās plašāks mērķis ir sekmēt sadarbības kultūras veidošanos gan starp iesaistītajām pusēm, gan arī katra atsevišķā uzņēmuma ietvaros. Sadarbība norisinās sekojošos posmos:

- 1) Tiek uzmeklētas kompānijas dalībai projektā;
- 2) Notiek tikšanās ar projekta dalībniekiem un līgumu slēgšana, katram projektam nozīmējot projekta vadītāju;
- 3) *TILLT* izvēlas profesionālus māksliniekus no dažādām mākslas jomām un mākslinieki uzsāk darbu katrs pie sava projekta. Izvēlētie mākslinieki strādā ar *TILLT* speciāli izstrādāto metodoloģiju.

Projekta ietvaros uzņēmumiem un organizācijām 10 mēnešu garumā ir iespēja sadarboties ar radošās vides pārstāvjiem, piemēram, aktieriem/režisoriem, vizuālajiem māksliniekiem/fotogrāfiem, dejotājiem/horeogrāfiem vai komponistiem/mūziķiem.¹² Šī perioda laikā mākslinieks vienu dienu nedēļā pavada attiecīgajā uzņēmumā, darbojoties kā sava veida nekonvencionāls konsultants un jaunu ideju katalizators. Rīcība nav pašmērķīga, jo mākslinieka uzdevums ir parādīt uzņēmumam esošo koptēlu, darbavietas vispārējo atmosfēru un veicināt jaunradošu gaisotni.

Visa *AIRIS* projekta garumā organizējošā institūcija *TILLT*, kas veicina projekta izstrādi un metodoloģiju, nodrošina pastāvīgu atgriezenisko saiti projekta grupai darba vietā, regulāri apmeklējot šo uzņēmumu un veicina izvērtējošu dialogu (*ongoing feedback*). Projekta gaitā tiek veiktas kvalitatīvas intervijas ar uzņēmuma darbiniekiem, kas vēlāk kalpo par pamatmateriālu projekta izvērtējumam un turpmākajam

¹⁰ The Interreg IVB North Sea Region Programme.

¹¹ Linking Creative Industries: best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite.

¹² http://www.cinergy.info/images/stories/newsletter/Documents/CINERGY_WP2_all_GPs.pdf

projekta attīstības plānam.

Piemēram, viens no sadarbības partneriem – industriāla papīražotne “SCA” Zviedrijas rietumos (*Lilla Edet*), nodarbina 83 strādniekus piecās maiņās diennaktī. Kompānijas vadība nonāca pie secinājuma, ka daudzo maiņu un intensīvās noslodzes dēļ uzņēmumam arvien grūtāk izdodas nodrošināt komunikāciju starp darbiniekiem. Rezultātā kritās gan darba efektivitāte, gan kopējā morāle. Sākotnēji piesaistot *TILLT*, lielākā daļa no darbiniekiem bijuši gaužām skeptiski par projekta ideju. Piesaistītais horeogrāfs ierosināja darbiniekiem veidot skulptūru no rūpnieciskajiem atgriezumiem un kopīgi vienoties par kādu sienas gleznojumu. Kaut gan projekts tika uztverts ar skepsi, 6 mēnešu laikā darbinieki turpināja tikties ar mākslinieku un risināja šķietami triviālas un neikdienišķas situācijas. Projekta mērķis, protams, nebija izveidot ekscentriskus mākslinieciskus objektus. Mākslinieciskās nodarbības kalpoja kā neitrāla platforma jeb iegansts jauniem sadarbības un saziņas veidiem starp darbiniekiem. Pašu darbinieku vārdiem sakot, darbs ar radošām idejām ir daudz svarīgāks par pašu ideju īstenošanu praksē. Proti - iesaiste kalpoja par katalizatoru kolektīva saliedēšanai un jaunām pieredzēm ikdienas darbā.

Kopumā *TILLT* projektu gaitā tiek izgaismotas uzņēmuma īpašības un problemātika, kas iepriekš palikusi nepamanīta. Uzsvars tiek likts uz līdzšinējo pārvaldības struktūru analīzi un demokrātisku inovāciju procesu veicināšanu. Savos projektos *TILLT* akcentē sadarbībā balstītu pārmaiņu vadību. *TILLT* rosina darbiniekus piedalīties uzņēmuma attīstībā, un, pie nepieciešamības, to arī mainīt. Šādu vērtību stiprināšana veicina gan darbinieku lojalitāti, gan nostiprina atvērtības un līdzdalības nozīmi jaunradē. Sadarbības mērķis ir uzlabot uzņēmuma radošo potenciālu, radīt jaunus saskares punktus starp šķietami nesavienojamu māksliniecisku un biznesa vidi. *SCA* gadījumā Lillē tas rezultējās ar uzlabojumiem ikdienas darba efektivitātē.

Pieaicinātie mākslinieki darbojas ar organizācijas *TILLT* izstrādātajām metodēm, ar kuru palīdzību mākslinieciskās kompetences pārtop par līdzekli, lai attīstītu un veicinātu radošumu un inovācijas.¹³ Sadarbības procesā starp mākslinieku un organizāciju abām iesaistītajām pusēm nākas pārdomāt, ko viņi dara, kādēļ viņi to dara un kādā veidā viņi strādā, kas arī ir vispārējais ilgtspējīgas attīstības pamatā. *TILLT* programmas mērķis ir ļaut mākslai darboties kā katalizatoram, kas atspoguļo "slēptu" radošo potenciālu. Būtiski atzīmēt, ka savedot kopā divas dažādas nozares *TILLT* mērķis ir ne tikai radīt jaunu produktu, uzlabot uzņēmuma pārvaldības procesus, bet veidot iedīglus sadarbības kultūrai. Ar *TILLT* māksliniecisko intervenču (*artistic interventions*) palīdzību ieguvēji ir gan uzņēmēji, gan paši mākslinieki. Iesaistītās puses apgūst spēju:

- domāt radošāk
- izaicināt tradicionālus risinājumus;
- risināt nekonvencionālas problēmas, kas ļauj izstrādāt jaunu vīziju;
- realizēt jauno vīziju, kas neizriet no kādas iepriekš eksistējošas teorijas vai kam ir zinātnisks pamatojums.

Konkrēta projekta rezultātu piemērs:

Realizējot projektu uzņēmumā *Paroc* (akmens vates ražošana), sasniegti sekojoši rezultāti:

1. 20% ražošanas pieaugums nākamajā gadā pēc projekta realizācijas (vēl nebijusi izaugsme)
2. Kavēto darba dienu skaits (slimības lapu) samazinājums darbinieku vidū (vēl nebijis rādītājs);
3. Pieaugoša darbinieku atsaucība, savstarpēja socializēšanās, apmierinātība ar darbu.

¹³ <http://www.tillt.se/in-english/>

Projekta budžets: Ja sākotnēji projekts norisinājās ar *Interreg* atbalstu, tad šobrīd ar projekta realizāciju saistītās izmaksas pilnībā sedz iesaistītie uzņēmumi.

Atbildīgā institūcija: TILLT, www.tillt.se

3.1.3. Sadarbība starp izglītības un uzņēmējdarbības nozarēm

Interactive Tayside, Dandī, Skotija¹⁴

Projekta būtība un norise

Interactive Tayside ir partnerības projekts starp publisko, privāto biznesu un augstākās izglītības jomu ar mērķi attīstīt Teisaidas (*Tayside*) digitālo mediju industriju. Ņemot vērā, ka digitālie mediji ir viena no Teisaidas vadošajām ekonomikas nozarēm, ar šī projekta starpniecību tika radīts mehānisms, lai:

- intensificētu sadarbību starp uzņēmējiem un universitātēm,
- veicinātu uzņēmējdarbības uzsākšanu un esošo uzņēmumu tālāku attīstīšanu,
- iepazīstinātu sabiedrību ar digitālo mediju jomas pārstāvju spējām.

Teisaidas reģions Skotijā pazīstams ar ļoti attīstītu radošo industriju un digitālo mediju jomu. 2011.gadā Teisaidā darbojās vairāk nekā 350 digitālo mediju uzņēmumu, kas nodarbināja ap 3300 cilvēku¹⁵.

Tāpat šajā reģionā atrodas 2 universitātes un 3 tālākizglītības koledžas, kurās tiek veikti plaša mēroga pētījumi digitālo mediju jomā. Dažas no digitālo mediju jomām, kas šajā reģionā ir īpaši attīstītas, ir - datorspēles un elektroniskā izklaide, mobilo platformu attīstība, programmatūru attīstība, animācija, grafiskais dizains, izdevējdarbība un mūzika.

Interactive Tayside uzdevums ir sekmēt sadarbību starp uzņēmējiem, akademiķiem un studentiem, radot labvēlīgu vidi jaunu uzņēmumu veidošanai. Iniciatīva arī rosina jau eksistējošas kompānijas ieviest inovatīvas idejas uzņēmējdarbībā. Abos gadījumos *Interactive Tayside* mērķis ir palīdzēt atrast veidus, kā pārvērst radošas idejas komerciāli sekmīgos projektos.

Interactive Tayside darbojas kā platforma sadarbības veidošanai, uzturot mājaslapu ar aktuālu informāciju un organizējot pasākumus, kuru mērķis ir informēt un meklēt jaunus kontaktus sadarbību veidošanai.

Projekta budžets: £25,000 (Ar *Interreg* atbalstu).

Kopš 2009.gada šī paša projekta ietvaros tiek rīkots *NeoN* Digitālās mākslas festivāls (*NeoN Digital Arts Festival*), kura mērķis ir veicināt Teisaidas atpazīstamību valsts līmenī un tādejādi piesaistīt finansējumu un investīcijas digitālās uzņēmējdarbības attīstībai. Festivāls norisinājās divās daļās. Pirmā ietvēra konferenci, kurā uzstājās jomas profesionāļi: *Bud Luckey (Disney Pixar)*, *Andy Sithers (Microsoft)*, *Colin MacDonald (Realtime Worlds)*, kas iepazīstināja ar savu darba filozofiju, sasniegumiem, kā arī dalījās pieredzē par nozares attīstības virzienu. Konference darba gaitā dalībniekiem bija iespēja strādāt darba grupās, kas iepazīstināja klātesošos ar pēdējām tendencēm dizainā un nodrošināja pieredzes apmaiņu, kā arī kontaktu veidošanu. Otrā festivāla daļa bija vērsta uz plašāku sabiedrības grupu iesaisti. Piemēram, kompānija *Video Games Live*, sadarbībā ar Karalisko Skotijas Nacionālo Orķestri, izpildīja pazīstamu video spēļu mūziku un demonstrēja fragmentus no pašām videospēlēm. Festivāla ietvaros notika digitālās mākslas izstāde, kurā izstādīti vietējo digitālo studiju darbi, kā arī oriģināli no *Disney Pixar* studijas.

¹⁴ Linking Creative Industries: best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite.

¹⁵ <http://www.neonstaging.mtcserver7.com/partners/partner.php?id=3>

Pasākuma konferenci apmeklēja 200 cilvēki, izstādi apskatīja vairāk kā 1600 cilvēki un 1200 piedalījās konferences noslēguma koncertā.

Projekta budžets: £50 000.

Okroken (Åkroken) zinātnes parks¹⁶ (Vesternorlandes novada dome)

Projekta būtība un norise

Okroken zinātnes parks rada platformu un tīklus starpdisciplinārai sadarbībai starp uzņēmējiem un universitātēm, ļaujot kompānijām radīt un attīstīt jaunas idejas. Zviedrijas vidienē atrodas pasaulē vadošie papīra izstrādājumu ražotāji. Tāpat šī reģiona inovatīvo un zināšanās balstīto izaugsmi lielā mērā veido, uztur un attīsta tur esošās pasaules līmeņa pētniecības institūcijas un virkne veiksmīgu uzņēmumu. *Okroken* zinātnes parks veido sadarbību ar Viduszviedrijas universitātes (*Mittuniversitet*) Šķiedru zinātnes un komunikāciju tīklu, lai ar zinātnisku pētījumu palīdzību attīstītu meža nozari un uzņēmējdarbību, kurā tiek izmantoti atjaunojamie izejmateriāli¹⁷. Sadarbības mērķis ir pavisam skaidrs: katra iesaistītā puse rada savu pievienotās vērtības izaugsmes potenciālu. *Okroken* biznesa inkubators nodrošina labvēlīgu vidi uzņēmējdarbības attīstībai, sniedzot informatīvu un finansiālu atbalstu.

Okroken zinātnes parka labās prakses piemērs:

Packaging Mid Sweden (Viduszviedrijas iepakojumi)¹⁸ - inovatīvs klusters un platforma, kas veicina sadarbību starp kompānijām un organizācijām, lai attīstītu inovatīvus iepakojumu risinājumus. *Packaging Mid Sweden* ir orientēts uz funkcionālo dizainu un ilgtspējību. Tā sastāvā ietilpst aptuveni 30 kompānijas un organizācijas, kuras vērstas uz atjaunojamu materiālu izpēti, prototipu izstrādi un izmantošanu industriālām vajadzībām. Radoši risinājumi tiek veidoti sadarbībā ar Viduszviedrijas universitāti, atrodoties *Okroken zinātnes parka* paspārnē.

Packaging Mid Sweden galvenās kompetences:

- drukāto mediju attīstība;
- digitālā druka;
- iepakojumu dizains;
- šķiedrmateriālu tehnoloģijas.

Reģionālo sadarbību pastiprina fakts, ka Viduszviedrijas universitāte ir izstrādājusi maģistra līmeņa programmu "Iepakojumu dizains un komunikācija". Šī ir starptautiska, 2-gadīga programma, kas attīsta individuālas iepakojumu dizaina radīšanas iemaņas. Programmas ietvaros studenti darbojas pie starptautiskiem projektiem gan ar īstiem, gan iedomātiem klientiem, sadarbojoties arī ar Japānas, Ķīnas un Dienvidkorejas universitātēm. Studentu pētījumi aptver nākotnes iepakojumu materiālus, tehnoloģijas, darbojoties stratēģiskās pētniecības jomās universitātes paspārnē. Reģiona uzņēmumos nodarbinātie eksperti piedalās izglītības programmā, strādājot ar studentiem pie reāliem, ar industriju saistītiem projektiem.

¹⁶ <http://akroken.se/vara-projekt>

¹⁷ http://www.cinergy.info/images/stories/newsletter/Documents/CINERGY_WP2_all_GPs.pdf

¹⁸ <http://www.lansstyrelsen.se/vasternorrland/SiteCollectionDocuments/Sv/om-lansstyrelsen/eu-och-internationellt/company-presentations-from-vasternorrland/%C3%85kroken%20Science%20Park.pdf>

3.2. Latvijas radošo industriju sinerģijas un partnerības raksturojums

3.2.1. Radošo industriju sadarbība ar citiem uzņēmumiem

Pētījuma gaitā veiktā aptauja¹⁹ apliecina pozitīvu tendenci - par spīti ekonomiskajai krīzei, radošo industriju uzņēmumi Latvijā aktīvi sadarbojas un ir gatavi sadarboties arvien vairāk. Pēdējo piecu gadu laikā lielākā daļa - 59% - uzņēmumu ir sadarbojušies ar uzņēmumiem pakalpojumu un preču radīšanā. Turklāt trešdaļa sadarbojušies ar partneriem ārvalstīs, kas nozīmē, ka šāda sadarbība ir arī tiem uzņēmumiem, kuri patreiz uz ārvalstu tirgiem neorientējas. Raugoties nākotnē, divas trešdaļas uzņēmēju uzskata, ka tieši pieredzes apmaiņa un mentorings uzņēmēju starpā veicinātu viņu uzņēmējdarbības izaugsmi. Līdz ar to - interese sadarboties, apgūt jaunas iemaņas un apmainīties ar pieredzi pastāv ne vien idejas, bet arī reālas prakses līmenī. To, protams, stimulējis līdzšinējais valsts atbalsts, tomēr uzņēmēju atsaucību un ieinteresētību nevar novērtēt par zemu. Varam secināt, ka līdzšinējās politikas pasākumu klāstā šis ir bijis relatīvi veiksmīgs ieguldījums, kā arī atbalsts turpmākas sadarbības veicināšanai starp RI uzņēmumiem nebūs veltīgs.

Šajā sakarā svarīgi nodalīt divus radošo industriju sadarbības līmeņus. Pirmais, jau minētais, attiecas uz radošo industriju izaugsmes nodrošināšanu. Uzņēmēju vārdiem, tie ietver nodokļu atvieglojumus (71%), atbalstu dalībai starptautiskās izstādēs (54%) u.c. Otrs līmenis savukārt attiecas uz uzņēmumiem, kuri vēl nevar savas intereses lobēt, bet vēl tikai radīsies vai atrodas inkubatora stadijā. Kā pētījuma ietvaros notikušajās diskusijās izteicās kāds to dalībnieks:

“Cilvēkiem ir fantastiskas idejas, tomēr ļoti bieži pietrūkst sasaistes ar cilvēkiem, kas prot veidot šo te biznesa funkciju, palīdzēt to pārvērst par uzņēmējdarbību. Pietrūkst kāda atbalsta, kas palīdz, atliek vien bažas – juridiskais aspekts, administratīvais aspekts, un sadarbība valsts un pašvaldības mērogā, kad ir vajadzīga pretimnākšana. Un tad tas viss tā klusiņām, klusiņām un ļoti nelielā mērogā. Tā individuāli tā darbošanās norisinās.”²⁰

Atsaucoties uz *Interactive Tayside* piemēru Skotijā, svarīgi, lai pastāvētu mehānismi kā izvērtēt un atbalstīt tās idejas, kurām ir potenciāls kļūt par komerciāliem projektiem vai pakalpojumiem.

Hub Riga ir viens no šādiem mehānismiem, kas atbalsta topošo uzņēmumu izaugsmi, produktu attīstību un konkurētspējas paaugstināšanu tirgū. *Hub Riga* ir platforma, kas radīta sadarbības veicināšanai starp radošiem un aktīviem indivīdiem, organizācijām un kompānijām no dažādām uzņēmējdarbības jomām. *Hub Riga* piedāvā biznesa inkubācijas pakalpojumus jauniem radošo industriju uzņēmējiem. Šo programmu atbalsta Eiropas Reģionālās Attīstības Fonds un Latvijas valdība, sniedzot jauniem radošiem uzņēmējiem finansiālu atbalstu viņu pirmajā darbības gadā, daļēji sedzot administratīvās, juridiskās, grāmatvedības, mārketinga un īres izmaksas. Pie tam *Hub Riga* finansiāli atbalsta un sekmē jaunu partnerību veidošanu un citus biznesa procesus.

Hub Riga atrodas Rīgā, Andrejsalā, kur jaunajiem uzņēmējiem ir iespējams iekārtot atbilstošus ofisus, darbnīcas, noliktavas vai izvietot ražošanas iekārtas. Tādējādi Andrejsala kalpo arī par tikšanās vietu pašreizējiem un nākamajiem īrniekiem, lai apmainītos ar idejām un dalītos pieredzē.

Lai veicinātu ideju realizēšanu un vairotu to iespējamo ietekmes sfēru, *Hub Riga* sadarbojas ar līdzīgi domājošām organizācijām, tostarp Lielbritānijas Padomi radošo kultūras iniciatīvu jomā, Jaunrīgas attīstības uzņēmumu nekustamo īpašumu jomā, Ziemeļvalstu Ministru padomi, Rīgas Domi, Latvijas

¹⁹ Aptaujas rezultātus par sadarbības jautājumiem detalizētāk skatīt šī ziņojuma 2.8.nodaļā.

²⁰ Šeit un turpmāk izmantoti citāti no pētījuma ietvaros īstenotajām radošo industriju ekspertu un uzņēmēju diskusijām, kuru rezultāti plašāk analizēti pētījuma secinājumu un priekšlikumu nodaļā noslēguma ziņojumā.

kultūras koledžu, u.c. *Hub Riga* piedāvātais atbalsts un sadarbības partneru loks paver topošajiem uzņēmējiem labas iespējas uzsākt savu biznesu relatīvi saudzīgā vidē.

Kā otrs piemērs radošas uzņēmējdarbības atbalstam minama Programma “*Brigāde*”.²¹ Šī projekta mērķis ir sekmēt radošu, ilgtspējīgu uzņēmējdarbību, kas balstīta mākslas un kultūras mijiedarbībā. Par vienu no saviem kritērijiem “*Brigāde*” izvēlējusies uzņēmējdarbību, kas risina sabiedrībā aktuālus sociālos jautājumus un uzlabo vietējo kopienu dzīves kvalitāti. Programmu “*Brigāde*” veido Laikmetīgās mākslas centrs sadarbībā ar Sorosa fondu – Latvija, savukārt programmas finansējumu nodrošina Open Society Foundation.

Programmas ietvaros Rīgā 2012. gadā tika organizēti izglītojoši pasākumi – ekspertu vadītas diskusijas un lekcijas. “*Brigāde*” sniedz finansiālu atbalstu, konkursa kārtā piešķirot līdz 5000 LVL inovatīvu un oriģinālu biznesa ideju attīstīšanai un uzņēmuma radīšanai. Šī iniciatīva piedāvā arī dažādus pasākumus un sniedz informatīvu atbalstu radošu iniciatīvu izstrādei.

Kopš 2013.gada “*Brigāde*” darbnīcas un konkursi norisinās arī Latvijas reģionos - Rēzeknē, Cēsīs, Carnikavā, Kuldīgā un Siguldā - sadarbībā ar vietējām pašvaldībām.

3.2.2. Radošo industriju sadarbība ar izglītības iestādēm

Raugoties uz radošo industriju sadarbību ar dažādām izglītības iestādēm, situācija ir atšķirīga. Gandrīz visi uzņēmēji atzinīgi vērtē sadarbības potenciālu ar izglītības iestādēm. Tikpat liels skaits - 85% - vēlas ciešāku sadarbību, sagatavojot studentus profesionāli tehniskajās mācību iestādēs. Tas ir gluži saprotams. Trešdaļa uzņēmumu regulāri iegulda savus līdzekļus darbinieku kvalifikācijas celšanā. Vairāk kā puse uzņēmumu atzīst, ka darba tirgū nevar atrast sev kvalificētus darbiniekus. Radošas ekonomikas apstākļos darbaspēka trūkums var izrādīties daudz nopietnāks izaicinājums kā nodokļu politika, novecojušas tehnoloģijas vai ierobežotas iespējas apmeklēt starptautiskas izstādes. Piemēram, grupu diskusijā kāds dalībnieks izteicās:

“Mūs absolūti virza uz tādu ‘radošumu’: uztaisi kaut ko smuku. Savukārt tādi biznesa aspekti kā tehnoloģijas, laiks, nauda – šīs trīs vienības mūsu izglītības sistēmā netiek aplūkotas vispār.”

Nemot vērā, ka ievērojama daļa uzņēmumu plāno savu darbību paplašināt, proporcionāli pieaugs arī pieprasījums pēc darbiniekiem. Pie tam, konkrēta darbaspēka profila atjaunošana ir resursietilpīgs process. Patreizējā situācijā gandrīz puse no uzņēmumiem aprobežojas ar studiju prakšu vai vasaras darbu nodrošināšanu.

Lielākais vairums uzņēmumu uzskata, ka šīs problēmas risinājumam jānāk no valsts puses. Vairāk kā trešdaļa piecu gadu laikā vispār nav sadarbojušies ar izglītības iestādēm. Un tikai 18% no uzņēmumiem ir gatavi ķerties pie lietas būtības -sadarboties ar izglītības iestādēm mācību satura veidošanā. Rezultātā - 76% uzskata, ka valstij vajadzētu sabalansēt augstākās izglītības virzienus ar darba tirgus prasībām. Vēl lielāka vienprātība - 86% - valda uzskatā, ka jānodrošina vajadzību saskaņošana starp profesionālajām mācību iestādēm un darba tirgu. Šādā aspektā uzņēmēju vērtējumi uzskatāmi par pretrunīgiem. Patreizējās darba tirgus problēmas slēpjas tieši tajā apstākļī, ka valsts līdz šim ir lielā mērā veidojusi tādu augstākās un profesionālās izglītības sistēmas profilu, kas rada darba tirgum neatbilstošus darbiniekus. Ja

²¹ <http://www.brigade.lv/lv/par-brigade/>

radošo industriju uzņēmēji vēlas, lai darba tirgū ienāk darbinieki ar citu kvalifikāciju, viņiem būtu jārīkojas tieši pretēji – jāmazina valsts iespaids un jāuzņemas aktīva loma tāda izglītības satura veidošanā, kas atbilst darba tirgus un viņu nākotnes biznesa vajadzībām. Šādu ideju diskusijā par dizaina lomu radošajās industrijās pauda arī kāds no pieaicinātajiem ekspertiem:

“Augstskolām ne obligāti vienpersoniski jāpārņem saista ar darba tirgu. To dara sadarbībā: ņemsim mēbeļu ražotāju - viņš taču pats arī var uzaicināt pasaules slaveno dizaineru pie sevis, viņi tāpat strādās kopā, viņš iepazīstinās ražotāju ar savām tehnoloģijām. Nav tā, ka izglītības iestādei vienai būtu jāapgūst visas tehnoloģijas un ar ekonomiku saistītās lietas. Tā ir sadarbība.”

Tā vietā vairāk kā trešdaļa uzņēmumu izvēlas palikt mikroproblēmas līmenī atzīstot, ka apmāca un ceļ darbinieku kvalifikāciju darbavietā uz vietas. Līdzīgs skaits nodrošina studentiem prakses un vasaras darba vietas. Tā, protams, ir saprotama un lietišķa izeja no patreizējās situācijas. Tomēr šāda pozīcija nedrīkst aizstāt formālas, darba tirgum noderīgas profesionālās un, vēl jo vairāk, augstākās izglītības studijas. Izmantot valsts līdzekļus tirgum neatbilstošu profesionālo studiju subsidēšanai ir gaužām nelietderīgi. Vēl nelietderīgāk ir mudināt studentus tajās mācīties un, īsi pēc studiju beigām, likt viņiem mācīties jau pavisam citas profesionālās iemaņas.

To sakot, Latvijā norisinās arī teicamas iniciatīvas vairākos formālās izglītības līmeņos. Minētie projekti pārstāv gan tālākizglītības jomu, gan augstāko, gan vidusskolas līmeni.

Tā, piemēram, Radošo industriju darbnīca *"Jaunie mediji un inovāciju vadība"* ir projekts, kas ierindojams radošo industriju tālākizglītības jomā. To 2009. un 2010.gadā organizēja Stokholmas ekonomikas augstskola Rīgā un Baltijas Filmu un mediju skola Tallinā. Projekta ietvaros norisinājās divu nedēļu ilgs vasaras skolas kurss, kurš notika Tallinā un Rīgā. 2010. gadā apmācība tika veltīta inovāciju vadībai tādās radošās industrijas jomās kā reklāma, māksla, kino, dizains, mūzika, televīzija, tsk., jauno mediju platformas. Apmācību kursa mērķauditorija ir cilvēki ar pieredzi radošajās un uzņēmējdarbības jomās un tā mērķis ir veicināt produktīvu dialogu un pieredzes apmaiņu starp tā dalībniekiem.

Kā labs piemērs privāto un publisko augstāko izglītības iestāžu reakcijai uz izmaiņām darba Latvijas tirgū minams inovatīvs vairāku Latvijas augstskolu sadarbības tīkls. Tajā apvienojoušās Latvijas Mākslas Akadēmija, Kultūras Akadēmija kā arī Banku Augstskolas.²²

Trīs augstskolu sadarbības rezultātā izveidota un patreiz tiek īstenota maģistra līmeņa programma *"Uzņēmumu vadīšana radošajās industrijās"*. Šī ir pirmā un šobrīd vienīgā studiju programma Baltijas valstīs, kas sagatavo vadītājus darbam radošo industriju uzņēmumos. Studiju programmas mērķis ir sagatavot kvalificētus uzņēmumu vadītājus, kas spēj iedvesmot produktu izveidi ar augstu pievienoto vērtību un nodrošināt to ilgtermiņa konkurētspēju starptautiskajā tirgū. Šī ir starpdisciplināra programma, kas aptver uzņēmējdarbības, menedžmenta, mākslas, tehnoloģiju un radošas personības attīstības jomas.

Visbeidzot *"Radošuma Pils"*²³ ir viena no tām retajām iniciatīvām, kas balstās uz pašu privāto uzņēmēju iniciatīvu radīt pārmaiņas izglītības sistēmā. Šis ir projekts, kas pārstāv to piektdaļu uzņēmēju, kuri gatavi sadarboties ar mācību iestādēm izglītības satura veidošanā. Turklāt, tā savu darbību sāka mikrolīmenī, pakāpeniski paplašinot savu darbību arī institucionālā līmenī. Radošo iniciatīvu *"Radošuma pils"* 2009.gadā Latvijā uzsāka pieci uzņēmēji ar mērķi veicināt radošu domāšanu un pielietot radošumu

²²http://www.ba.lv/studijas/magistra/uznemumu_vadisana_radosajas_industrijas

²³<http://www.radosumapils.lv/index.php?p=9478&lang=1562>

dažādās dzīves jomās. Laika gaitā "Radošuma pils" ir izaudzis par projektu, kas norisinās Latvijas skolās. No 2010. gada septembra 69 Latvijas skolās, iesaistoties 100 skolotājiem, pilotprojekta veidā tika ieviests jauns fakultatīvs mācību priekšmets "Radošā domāšana". Mācību programmas metodiskais materiāls balstīts uz Edvarda de Bono domāšanas metodēm, izskaidrojot domāšanas pamatprincipus un aptverot gan kritisko un analītisko, gan radošo domāšanu. Līdzīgi kā iepriekšminētie projekti, arī "Radošuma pils" sadarbojas ar Lielbritānijas padomi Latvijā, Izglītības un zinātnes ministriju, Valsts Izglītības satura centru, Sorosa Fondu Latvijā un vietējām biznesa kopienām.

Ņemot vērā, ka valsts institūcijas turpinās līdzdarboties izglītības satura veidošanā, tām nepieciešams stimulēt potenciālos darba devējus nākt klajā ar relevantiem ieteikumiem izglītības programmu uzlabošanai. Valsts un pašvaldību loma šajā procesā būtu starpniecība starp izglītības iestādēm, kuras piedāvā izglītību un uzņēmumiem, kuri nosaka šīs izglītības saturu. Tādejādi, par spīti uzņēmēju paustajām interesēm, studiju veidošana nebūtu deleģējama valsts un pašvaldību institūcijām. Šāda notikumu attīstība vēl vairāk kavētu tirgum atbilstoša darbaspēka veidošanai, nelietderīgi tērētu gan valsts, gan uzņēmumu resursus un, rezultātā, kavētu radošo industriju nozares attīstību Latvijā.

3.2.3. Radošo industriju sadarbība ar pētniecības un zinātnes institūcijām

Atšķirībā no situācijas rietumos, radošās industrijas Latvijā ir krietni mazāk ieinteresētas sadarboties ar zinātnes un pētniecības institūcijām. Pēdējo piecu gadu laikā lielākā daļa - 88% no uzņēmumiem – nav sadarbojušies ar pētniecības un zinātnes institūcijām. To iespējams skaidrot ar pašu uzņēmumu profilu, kas līdz šim nav prasījis zinātnisko institūciju iesaisti produktu un pakalpojumu radīšanā. Kā papildu apsvērumu varētu minēt to, ka prototipu un patentu reģistrēšana ir laikietilpīgs un dārgs process, kas bez lieliem ieguldījumiem nav uzņēmumam pa kabatai.

To sākot, raugoties nākotnē, grūti iedomāties, kā radošo industriju uzņēmumi Latvijā varēs pastāvēt un, vēl jo vairāk, intensificēt savu izagusmi, neieguldot produktu un pakalpojumu izpētē. Ja reiz uzņēmumi sastopas ar grūtībām piesaistīt kvalificētu darbaspēku, tad viena taktiska alternatīva būtu šo trūkumu kompensēt ar daudz aktīvāku darbu produktu un pakalpojumu uzlabošanā.

Ārvalstu pieredzes analīzē skaidri konstatējām, ka reakcija uz starptautisko tirgu pārsātināšanos bija tieši tāda - sadarbības intensificēšana starp ražošanas un pētnieciskajām jomām. Atkarībā no uzņēmumu brieduma pakāpes to demonstrēja gan *Start a Dialogue* Brēmenē, gan *Okroken* Zinātnes parks Zviedrijā. Latvijas gadījumā cerību vieš tas, ka gandrīz puse - 46% - no aptaujātajiem uzņēmumiem vismaz izsaka vēlmi saņemt atbalstu pētniecības izdevumu segšanai.

Ja redzam, ka uzņēmumu savstarpējai sadarbībai sekmīgi pamati likti teju 5 gadu garumā, tad sadarbība starp pētniecības un zinātnes institūcijām šajos gados palikusi novārtā. Pētniecības mērķis ir pārveidot uzņēmuma produktu vai pakalpojumu jaunā kvalitātē. Piešķirt tam jaunu tehnoloģisko, ekonomisko vai emocionālo vērtību. Šis process prasa jaunas zināšanas, prakses un sadarbības formas, par ievērojamiem finansiālajiem līdzekļiem nerunājot. Līdzīgi kā *TILLT* veidoto projektu gadījumā, tas nozīmē pārskatīt uzņēmuma paštēlu, organizāciju un mērķus.

Relatīva nesagatavotība - turklāt abpusēja - sadarbībai ar pētnieciskām institūcijām, protams, iepaidos to, cik ātri esošie radošo industriju uzņēmumi spēs adaptēt pētnieciskās prasmes un pārvērst idejas konkurētspējīgos produktos. Tas nozīmē, ka pirms radošās industrijas saņem atbalstu pētniecības izdevumu segšanai, priekšā stāv pētniecības priekšmeta un virziena definēšana. Otrkārt, ņemot vērā, ka

vairākums no uzņēmumiem ir nelieli, un tiem trūkst kapacitātes palielināt savu klātbūtni un atpazīstamību tirgos, nākošais solis būtu sākt savstarpēju dialogu ar citiem uzņēmumiem un zinātnes institūcijām par sadarbību pētniecības jomā. Un vienīgi sasniedzot nosacītu briedumu būtu vērts kvalificēt uzņēmumus tālāka atbalsta saņemšanai.

Radošo industriju uzņēmumiem ir likts labs pamats savstarpējai sadarbībai un mentoringam. Šajā ziņā radošās industrijas Latvijā ir jau nodibinājušas dialogu. Nākošais solis būtu veidot mērķtiecīgu klāsteri jomās, kurās konstatējama pieredze, vietējie un ārvalstu sadarbības tīkli, kā arī finansējuma iespējas. Resursu koncentrācija, līdzīgi kā *Interactive Tayside* gadījumā, palīdzētu veidot atpazīstamību. Pasākumu kopums ekspertiem, pētniekiem un studentiem ļautu stiprināt konkurētspējas priekšrocības, kā arī pilnveidotu produktus un pakalpojumus caur pieredzes apmaiņu. Visbeidzot - izmantojot klāstera zināšanas, iespējams stiprināt un attīstīt citas, šķietami nesaistītas, tradicionālas tautsaimniecības jomas, kā *TILLT* gadījumā Zviedrijā.